Onderzoeksrapport verkiezingen BES 2023

Onderzoek naar de effecten van de voorlichtingscampagnes voor de Kiescolleges en Eilandsraadsverkiezingen BES 2023

Opdrachtgever: Rijksdienst Caribisch Nederland©
Auteurs: Tim Verheul en ing. Coen van Gennip
Kralendijk, Bonaire, 12 mei 2023
Versie: 1.0

Managementsamenvatting

Inleiding

Op woensdag 15 maart 2023 werden er op Bonaire, Sint Eustatius en Saba voor de tweede keer Kiescollegeverkiezingen voor de Eerste Kamer gehouden. Op dezelfde dag konden kiesgerechtigden op Bonaire, Sint Eustatius en Saba gaan stemmen voor de Eilandsraads-verkiezingen. Het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) en daarmee de Rijksdienst Caribisch Nederland, waren verantwoordelijk voor de voorlichtingscampagnes van deze verkiezingen op de BES-eilanden. Graag komen zij er middels dit onderzoek achter wat de effecten zijn van deze voorlichtingscampagnes.

Onderzoeksopzet

De onderzoekers hebben er in de onderzoeksopzet voor gekozen om de hoofdvragen onder te verdelen in twee hoofdvragen: Hoofdvraag A en hoofdvraag B.

De eerste hoofdvraag, hoofdvraag A: 'kandidaatstelling Kiescolleges', luidt:
Was u zich ervan bewust dat u zich kandidaat kon stellen voor het Kiescollege op uw eiland, om zo invloed uit te oefenen op de samenstelling van de Eerste kamer?

De tweede hoofdvraag, hoofdvraag B 'verkiezingen 15 maart 2023', luidt:
Was u zich ervan bewust dat er op 15 maart 2023 verkiezingen waren, en voor welk orgaan?

Zowel per eiland, als voor de drie eilanden in totaal, werd onderzocht of de inwoners zijn bereikt, of de boodschap helder was, wat zij van de huidige voorlichtingscampagnes vinden en of er onderdelen verbeterd kunnen worden. Er zijn op de drie eilanden zowel online als offline enquêtes afgenomen. In totaal zijn er 580 respondenten begonnen aan de enquête. Daarvan zijn er 47 respondenten gediskwalificeerd voor deelname omdat zij niet kiesgerechtigd waren. In totaal hebben 422 respondenten de enquête volledig afgemaakt. Een voltooiingspercentage van 72%.

Conclusies hoofdvraag A en hoofdvraag B

- Als we kijken naar de resultaten voor hoofdvraag A, dan zien we dat slechts 40% van de respondenten op de BES-eilanden wist dat men zich kandidaat kon stellen voor de Kiescolleges. 60% van respondenten heeft helemaal niets over de mogelijkheid tot kandidaatstelling meegekregen. We kunnen hieruit concluderen dat er veel ruimte voor verbetering ligt op dit vlak.
- Als we kijken naar de resultaten voor hoofdvraag B, dan kunnen we concluderen dat vrijwel alle respondenten op de BES-eilanden, namelijk 99,6%, op de hoogte waren van het feit dat er 15 maart verkiezingen waren. Slechts 0,4% was hier niet van op de hoogte.
- Een ruime meerderheid van de respondenten op de BES-eilanden, 76,7% wist dat er op 15 maart zowel verkiezingen voor de Kiescolleges als verkiezingen voor de Eilandsraad waren. 8,0% dacht dat er alleen verkiezingen waren voor het Kiescollege en 9,9% dacht dat er alleen verkiezingen waren voor de Eilandsraad. 4,8% van de respondenten was niet op de hoogte van wat voor verkiezingen er die dag waren. Het kleinste deel van de respondenten, 0,6%, wist helemaal niet dat er verkiezingen waren.

Conclusies extra vragen criteria, bereik, frequentie en volmachten.

Er zijn na akkoord op het Plan van Aanpak en de deelvragen nog een aantal extra vragen toegevoegd aan het onderzoek ter verdieping.

- **Wist u wie er mocht stemmen, dus wat de criteria waren om te mogen stemmen?**
  Slechts 7,6% van de respondenten wist niet wat de criteria om te mogen stemmen. 68,4% wist al wat de criteria waren en 8,0% heeft is dit te weten gekomen door de informatie vanuit de Rijksoverheid. Het is dus even de vraag of dit onderwerp de volgende keer nog terug dient te komen, gezien het geringe effect.

- **Heeft u de afgebeelde uitingen ergens gezien?**
  51% van de respondenten heeft de uitingen, die als voorbeeld zijn gebruikt in de enquête, ergens gezien. 19,8% weet dat niet zeker. En 29,2% heeft ze nergens gezien. We kunnen concluderen dat deze uitingen een lager bereik hadden dan de radio- en videospots.

- **Heeft u ergens radiospots gehoord met informatie over de verkiezingen?**
  65,2% van de respondenten heeft de radiospots ergens gehoord. 5,4% weet dat niet zeker. En 29,5% heeft ze nergens gezien. Het bereik van de radiospots ligt dus 15% hoger dan dat van de beeldmaterialen.

- **Heeft u ergens videocommercials gezien?**
  55,5% van de respondenten heeft de videocommercials ergens gehoord. 8,7% weet dat niet zeker. En 29,5% heeft ze nergens gezien. Het bereik van de videocommercials ligt dus bij 5% hoger dan dat van de beeldmaterialen. We kunnen concluderen dat radiospots het meest effectief waren qua bereik, gevolgd door de videocommercials en daarna de beeldmaterialen zoals (digitale) posters en flyers.

- **Hoe regelmatig heeft u informatie ontvangen van de Rijksoverheid over de verkiezingen?**
  Er bestond een vermoeden bij de opdrachtgever dat de frequentie van de verspreiding mogelijk te hoog zou liggen. Er is daarom eveneens onderzocht hoe vaak de respondenten informatie over de verkiezingen hebben ontvangen. De meeste respondenten hebben enkele keren per maand informatie ontvangen, 20,3% iedere week en 18,4% van de respondenten heeft iedere dag informatie ontvangen, 8,6% zelfs meerdere keren per dag. 24,2% heeft helemaal geen informatie ontvangen over de verkiezingen. We zien dat 75,8% van de respondenten met regelmaat informatie heeft ontvangen, maar dat slechts 20% de informatie dagelijks heeft ontvangen. We kunnen concluderen dat de frequentie daarmee niet te hoog lag.

- **Vindt u dat de informatie over verkiezingen op tijd is verspreid?**
  De informatieverstrekking is laat op gang gekomen. Sommige informatiemiddelen, zoals de huis-aan-huisfolders konden uiteindelijk zelfs helemaal niet worden verspreid. Er is daarom onderzocht of de respondenten vonden of de informatie voer de verkiezingen op tijd is verspreid. 74,2% gaf aan dat de informatie tijdig is verspreid. We kunnen ondanks dat er de verspreiding laat op gang kwam, concluderen dat de informatie tijdig is verspreid in de ogen van het grootste deel van de respondenten.

- **Wat wist u over volmachten op de dag van de verkiezingen?**
  De meeste respondenten 71,7% wisten dat ze een volmacht konden geven door de achterkant van hun stempas in te vullen. 64% wist dat het verboden is om de kiezer om te kopen om hun volmacht af te geven. Ook wist 57,1% dat het strafbaar is om je om te laten kopen als kiezer. 43,6% wist dat men aangifte kan doen als ze benaderd worden hiervoor. Minder bekend was de mogelijkheid tot het geven van een schriftelijke volmacht via een formulier dat men op kon halen en indienen bij Burgerzaken, 36,8% was hiervan op de hoogte. Slechts 25,9% van de respondenten wist dat je op een kopie van een identificatiebewijs duidelijk moet vermelden dat het om een kopie gaat. We kunnen concluderen dat de extra aandacht die besteed is aan informatie omtrent volmachten in de campagne, haar vruchten heeft afgeworpen. Een ruime meerderheid van de respondenten is op de hoogte van de belangrijkste informatie rondom volmachten.

Aanbevelingen

Aanbevelingen naar aanleiding van de campagne kandidaatstelling Kiescolleges

- De onderzoekers zien terug in de resultaten dat slechts 40% van de respondenten op de hoogte was van de mogelijkheid om zich kandidaat te stellen. 50% van de respondenten die interesse hadden om zich kandidaat te stellen waren niet goed op de hoogte van de criteria en eisen voor kandidaatstelling. Dit deel van de campagne heeft de volgende keer veel meer aandacht nodig. Zodat stemgerechtigden

beter op de hoogte zijn van de functie en taken van het Kiescollege en de mogelijkheid om zich verkiesbaar te stellen.

- In 2019 hebben de onderzoekers geadviseerd om informatiebijeenkomsten te organiseren voor potentieel kandidaten. Deze hebben online plaatsgevonden dit jaar, maar naar mening van de opdrachtgever van dit onderzoek te dicht op de verkiezingen.
- Daarnaast is het advies om voor dit deel van de campagne gebruik te blijven maken van huis-aan-huisfolders die tijdig verspreid worden, het beste vóór of met de stempas. De folder is de meest toegankelijke manier om deze informatie over te brengen aan alle doelgroepen.

Aanbevelingen naar aanleiding van de campagne voor de verkiezingen

- Een kleine groep, 7,8% van de inwoners van de BES-eilanden heeft zijn/haar stempas niet op tijd, of helemaal niet, ontvangen. Er moet extra aandacht komen voor de volledige verspreiding van de stempassen op de BES-eilanden zodat alle stemgerechtigden de kans krijgen om te gaan stemmen.
- De meeste respondenten geven aan het belangrijk te vinden om invloed uit te oefenen op de Eerste Kamer, maar nog niet iedereen is goed op de hoogte van de functie en taken van de Eerste Kamer en het Kiescollege. Omdat de Kiescollegeverkiezingen nog erg nieuw zijn en in 2023 pas voor de 2e keer zijn gehouden, adviseren de onderzoekers om een bewustwordingscampagne op meerdere momenten, in een langere aanloop, naar de verkiezingen te houden. Ook met daarin aandacht voor het belang van de Eerste Kamer voor de BES-eilanden. In de campagnes over deze verkiezingen kan ook de samenwerking worden gezocht met de Openbare Lichamen op de BES-eilanden.
- Op de eilanden zijn verschillende middelen/media het meest effectief om informatie over te brengen. Bij de enquête van dit onderzoek is aangegeven welke middelen/media de mensen heeft bereikt voor de campagne van de kandidaatstelling voor de Kiescolleges. Sociale media en radiospots bereiken de meeste mensen op de eilanden. Het is daarom belangrijk om deze kanalen bij de volgende verkiezingen weer in te zetten.
- We zien dat de digitale billboards het laagste bereik hebben. We adviseren om daar geen gebruik meer van te maken bij de volgende verkiezingen.
- De respondenten waren van de stemregels het minst op de hoogte van de openingstijden van de stembureaus. Het advies is deze mee te nemen in alle uitingen van de campagne wanneer de datum van de verkiezingen wordt genoemd.
- Wat betreft het belang van de Eilandsraadsverkiezingen waren veel inwoners op alle drie de BES-eilanden erg goed op de hoogte. Bijna 80% van alle respondenten was op de hoogte van het belang van de Eilandsraadsverkiezingen.

Inhoudsopgave

1. Inleiding 6
1.1. Achtergrond 6
1.2. Projectfasering 6
2. Onderzoeksopzet 7
2.1. Onderzoeksvragen 7
2.2. Onderzoeksmethode 9
3. Onderzoeksresultaten alle BES-eilanden gecombineerd 13
3.1. Gemiddelde invulduur en voltooiingspercentage 13
3.2. Werving respondenten en effecten daarvan 13
3.3. Verdeling leeftijdsgroepen 15
3.4. Geslacht 15
3.5. Moedertaal 16
3.6. Voorkeurstaal 16
3.7. Nederlandse nationaliteit 17
3.8. Langer dan 5 jaar woonachtig op Bonaire, Sint Eustatius of Saba 17
3.9. Antwoorden per vraag respondenten alle BES-eilanden 17
4. Onderzoeksresultaten Bonaire 46
4.1. Omvang, samenstellings en benadering respondentenpopulatie Bonaire 46
4.2. Verdeling en werving leeftijdsgroepen Bonaire 47
4.3. Geslacht respondenten Bonaire 48
4.4. Verdeling moedertaal Bonaire 48
4.5. Voorkeurstaal Bonaire 49
4.6. Nederlandse nationaliteit Bonaire 50
4.7. Langer dan 5 jaar woonachtig op Bonaire, Sint Eustatius of Saba 50
4.8. Antwoorden per vraag van de respondenten op Bonaire 50
5. Onderzoeksresultaten Saba 79
5.1. Omvang, samenstelling en benadering respondentenpopulatie Saba 79
5.2. Verdeling en werving leeftijdsgroepen Saba 79
5.3. Geslacht Saba 80
5.4. Moedertaal Saba 80
5.5. Voorkeurstaal Saba 81
5.6. Nederlandse nationaliteit Saba 82
5.7. Langer dan 5 jaar woonachtig op Bonaire, Sint Eustatius of Saba 82
5.8. Antwoorden per vraag van de respondenten op Saba 82
6. Onderzoeksresultaten Sint Eustatius 110
6.1. Omvang, samenstelling en benadering respondentenpopulatie Sint Eustatius 110
6.2. Verdeling en werving leeftijdsgroepen Sint Eustatius 110
6.3. Geslacht van respondenten Sint Eustatius 111
6.4. Moedertaal van respondenten Sint Eustatius 111
6.5. Voorkeurstaal van respondenten Sint Eustatius 111
6.6. Nederlandse nationaliteit Sint Eustatius 113
6.7. Langer dan 5 jaar woonachtig op Bonaire, Sint Eustatius en Saba 113
6.8. Antwoorden per vraag van de respondenten op Sint Eustatius 114
7. Samenvatting en conclusies 141
7.1. Samenvatting en conclusies alle eilanden samen 141
7.1.1. Kandidaatstelling Kiescolleges 141
7.1.2. Conclusie hoofdvraag A kandidaatstelling Kiescollege 142
7.1.3. Bekendheid met verkiezingen, stembiljet en stemregels 143
7.1.4. Verkiezingen Kiescolleges 144
7.1.5. Eilandsraadsverkiezingen 146
7.1.6. Conclusie hoofdvraag B bekendheid met verkiezingen 146
7.1.7. Conclusies extra vragen criteria, bereik, frequentie en volmachten 146
7.2. Samenvatting en conclusies Bonaire 149
7.2.1. Kandidaatstelling Kiescolleges 149
7.2.2. Conclusie hoofdvraag A kandidaatstelling Kiescollege Bonaire 150
7.2.3. Bekendheid met verkiezingen, stembiljet en stemregels 151
7.2.4. Verkiezingen Kiescolleges 151
7.2.5. Eilandsraadsverkiezingen 153
7.2.6. Conclusie hoofdvraag B bekendheid met verkiezingen Bonaire 153
7.3. Samenvatting en conclusies Saba 154
7.3.1. Kandidaatstelling Kiescolleges 154
7.3.2. Conclusie hoofdvraag A kandidaatstelling Kiescollege Saba 155
7.3.3. Bekendheid met verkiezingen, stembiljet en stemregels 156
7.3.4. Verkiezingen Kiescolleges 156
7.3.5. Eilandsraadsverkiezingen 158
7.3.6. Conclusie hoofdvraag B bekendheid met verkiezingen Saba 158

7.4. Samenvatting en conclusies Sint Eustatius....159
7.4.1. Kandidaatstelling Kiescolleges....159
7.4.2. Conclusie hoofdvraag A kandidaatstelling Kiescollege Sint Eustatius....160
7.4.3. Bekendheid met verkiezingen, stembiljet en stemregels....161
7.4.4. Verkiezingen Kiescolleges Sint Eustatius....161
7.4.5. Eilandsraadsverkiezingen....162
7.4.6. Conclusie hsoofdvraag B bekendheid met verkiezingen Sint Eustatius....163
8. Aanbevelingen....164
8.1. Aanbevelingen naar aanleiding van de campagne kandidaatstelling Kiescolleges....164
8.2. Aanbevelingen naar aanleiding van de campagne voor de verkiezingen....164

1. Inleiding

1.1. Achtergrond

Op 15 maart 2023 zijn er op Bonaire, Sint-Eustatius en Saba Kiescollegeverkiezingen voor de Eerste Kamer, en Eilandraadsverkiezingen gehouden. Het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) en daarmee de Rijksdienst Caribisch Nederland, zijn verantwoordelijk voor de voorlichtingscampagnes van deze verkiezingen op de BES-eilanden. Graag komen zij er middels dit onderzoek achter wat de effecten zijn van deze voorlichtingscampagnes.

De onderzoekers hebben er in de onderzoeksopzet voor gekozen om de hoofdvragen onder te verdelen in twee hoofdvragen: Hoofdvraag A en hoofdvraag B.

De eerste hoofdvraag, hoofdvraag A: 'kandidaatstelling Kiescolleges', luidt:
Was u zich ervan bewust dat u zich kandidaat kon stellen voor het Kiescollege op uw eiland, om zo invloed uit te oefenen op de samenstelling van de Eerste kamer?

De tweede hoofdvraag, hoofdvraag B 'verkiezingen 15 maart 2023', luidt:
Was u zich ervan bewust dat er op 15 maart 2023 verkiezingen waren, en voor welk orgaan?

Zowel per eiland, als voor de drie eilanden in totaal, werd onderzocht of de inwoners zijn bereikt, of de boodschap helder was, wat zij van de huidige voorlichtingscampagnes vinden en of er onderdelen verbeterd kunnen worden.

1.2. Projectfasering

- **Initiatiefase**
  - Uitgevoerd door RCN, exacte data zijn niet bekend bij de onderzoekers.
  - O.a. ideevorming, programma van eisen, financiële dekking, projectdefinitie en projectopdracht.
- **22 februari t/m 17 maart**
  Definitie- en ontwerpfase
  - Plan van aanpak, tijdplanning, kostenraming etc.
  - Overlegmoment met opdrachtgever.
  - Definitief ontwerp onderzoek.
- **18 maart t/m 12 mei**
  Voorbereidings- en uitvoeringsfase
  - Overlegmoment met opdrachtgever 2 weken na start project
  - Inschakelen leveranciers, starten werving, opstellen draaiboeken, regelen materialen en hulpmiddelen.
  - Uitvoeren onderzoek op Bonaire, Sint-Eustatius en Saba.
  - Verwerken, structureren en analyseren onderzoeksdata.
  - Opstellen en opleveren concept onderzoeksrapport.
  - Overlegmoment met opdrachtgever over conceptrapport.
  - Oplevering definitieve versie onderzoeksrapport.
- **13 mei t/m 17 mei**
  Nazorgfase
  - Presentatie onderzoeksresultaten aan opdrachtgever.

2. Onderzoeksopzet

2.1. Onderzoeksvragen

Nu het onderzoek is afgerond ontvangen de Rijksdienst Caribisch Nederland en het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, dit onderzoeksrapport dat antwoord geeft op de onderstaande twee hoofdvragen en de daarbij behorende deelvragen.

Hoofdvraag A luidt: *Was u zich ervan bewust dat u zich kandidaat kon stellen voor het Kiescollege op uw eiland, om zo invloed uit te oefenen op de samenstelling van de Eerste kamer?*

Hoofdvraag B luidt: *Was u zich ervan bewust dat er op 15 maart 2023 verkiezingen waren, en voor welk orgaan?*

De deelvragen zijn opgesteld op basis van de offerteaanvraag en de aanvullende antwoorden uit de nota van inlichtingen. Waar nodig zijn de vragen, naar inzicht van de onderzoekers, gewijzigd, ingekort of uitgebreid.

Deelvragen

Hoofdvraag A: *Was u zich ervan bewust dat u zich kandidaat kon stellen voor het Kiescollege op uw eiland, om zo invloed uit te oefenen op de samenstelling van de Eerste kamer?*

Deze hoofdvraag is opgedeeld in de volgende deelvragen:

Kandidaatstelling Kiescolleges

1. Wist u dat u zich kandidaat kon stellen voor het Kiescollege op uw eiland?
2. Was u bekend met de criteria en vereisten voor de kandidaatstelling?
3. Wist u op welke wijze u zich kandidaat kon stellen?
    - En zo ja, via welk medium bent daarvan op de hoogte gebracht?
4. Wist u waar en op welke datum de stukken moest worden ingediend?
5. Denkt u dat u de informatie die u heeft ontvangen over de mogelijkheid tot kandidaatstelling werd verspreid via:
    - RCN?
    - Het Openbaar Lichaam?
    - Of beide?
6. Via welke mediakanalen heeft u de informatie m.b.t. de mogelijkheid tot kandidaatstelling voor het Kiescollege ontvangen?
7. Wat miste u in de voorlichtingscampagne van RCN?
8. Waarom heeft u zich wel of niet kandidaat gesteld?

Hoofdvraag B: *Was u zich ervan bewust dat er op 15 maart 2023 verkiezingen waren, en voor welk orgaan?*

Deze hoofdvraag is opgedeeld in de volgende deelvragen:

Bekendheid met verkiezingen, stembiljet en stemregels

1. Wist u dat er op 15 maart 2023 verkiezingen waren?
2. Wist u voorafgaan aan de verkiezingen, voor welke organen er verkiezingen waren?
3. Wist u wie er mocht stemmen, dus wat de criteria waren om te mogen stemmen?
4. Heeft u het stembiljet op tijd ontvangen?
5. Wist u hoe de verkiezingen in hun werk zouden gaan? Was u bekend met de stemregels zoals: Stempas, ID-bewijs, volmacht mogelijkheid, willekeurig stemlokaal, openingstijden stemlokaal?

Verkiezingen Kiescolleges

6. Was u voor de verkiezingen bekend met het belang van de verkiezingen voor de Kiescolleges?
7. Was u voor de verkiezingen bekend met de functie en taken van het Kiescollege?
8. Was u voor de verkiezingen bekend met de functie en taken van de Eerste Kamer?
9. Via welke mediakanalen heeft u informatie ontvangen over de verkiezing van kandidaten voor het Kiescollege? (Bekendheid met campagne)
10. Heeft u gestemd voor het Kiescollege?
    - Zo ja, waarom wel?
    - Zo nee, waarom niet?

Eilandsraadsverkiezingen

11. Was u voor de verkiezingen bekend met het belang van de Eilandsraadsverkiezingen?
12. Heeft u gestemd voor de Eilandsraadsverkiezingen?
    - Zo ja, waarom wel?
    - Zo nee, waarom niet?

2.2. Onderzoeksmethode

De Rijksdienst Caribisch Nederland heeft dit keer de keuze voor een onderzoeksmethode aan de onderzoekers gelaten. Wel wordt er aan de respondentenpopulatie een duidelijke eis gesteld in de offerteaanvraag: '*De respondenten dienen representatief te zijn voor de bevolking op het desbetreffende eiland. Met representativiteit wordt bedoeld een zo getrouw mogelijke weergave van de samenleving.*' Op basis van deze eis kwamen de onderzoekers tot de onderstaande, beargumenteerde aanbeveling.

Kwantitatief onderzoek wordt ingezet om de meningen van grote groepen consumenten, inwoners of klanten te peilen. Met de uitkomsten kunnen we gefundeerde cijfermatige conclusies trekken en representatieve uitspraken doen over doelgroepen die voor de Rijksdienst Caribisch Nederland relevant zijn. Op basis daarvan stellen we adviezen op zodat de boodschappen van RCN beter aan kunnen sluiten bij de behoeften wensen van de doelgroepen.

Onderzoeksinstrumenten en dataverzameling

De aangewezen onderzoeksinstrumenten voor dataverzameling binnen dit onderzoek zijn

a. Online enquêtes
b. Offline enquêtes

Online enquêtes zijn niet meer weg te denken uit de onderzoeksbranche. De digitalisering maakt het mogelijk dat data opgehaald worden via diverse onlinekanalen. Steeds vaker wordt er gekozen voor online marktonderzoek, via enquêtes. Via deze onderzoeksmethode is het namelijk mogelijk om in korte tijd veel informatie te verzamelen.

Bij een kwantitatief onderzoek speelt de inhoud en dus de vragenlijst van de enquête een grote rol. Hierbij moet een afweging gemaakt worden met wat de respondenten bereid zijn te beantwoorden in de daarvoor beschikbare tijd. Omdat voor een representatief kwantitatief onderzoek het aantal respondenten een grote rol speelt voor het draagvlak van de aanbevelingen, is het belangrijk dat de enquête niet te lang is om in te vullen (maximaal 10 minuten). Daarnaast is het ook zeker van belang dat de vragen zo concreet mogelijk uitgevraagd worden. De respondent moet de vragen nagenoeg direct kunnen beantwoorden.

Om aan deze eisen te voldoen hebben de onderzoekers de vragenlijst, samen met de opdrachtgever, zorgvuldig samengesteld. Hierin zijn alle bovengenoemde afwegingen meegenomen en hebben de onderzoekers gekozen voor een high-end marktconforme enquêtetool die het gemakkelijk maakt de enquête online af te nemen. Deze tool is op alle gebruikelijke platformen en besturingssystem gemakkelijk te gebruiken en ook op een klein scherm van bijvoorbeeld een smartphone zijn de vragen goed te lezen. Er is gelet op de gebruiksvriendelijkheid van de tool, omdat deze door alle respondenten van iedere leeftijd binnen de doelgroep goed moet kunnen worden ingevuld.

Bij het afnemen van de online enquête gingen de onderzoekers uit van een invultijd van maximaal 10 minuten. Door de ervaring met andere onderzoeken, weten we dat wanneer de enquête langer zou duren, het aantal ingevulde en afgeronde enquêtes sterk afneemt.

Omdat de onderzoekers zich realiseren dat bepaalde doelgroepen, bijvoorbeeld ouderen, lastig online te bereiken zijn, is er tijdens de werving van respondenten voor de offline enquêtes meer aandacht aan deze doelgroep geschonken. De onderzoekers richten zich hierom op locaties waarbij we verwachten deze doelgroep vaker aan te treffen.

Met de inzet van de offline enquêtes op locaties zoals supermarkten, buurtcentra, kerken en verenigingen zijn meer respondenten geworven en zijn er respondenten geworven die normaal gesproken online minder makkelijk te bereiken zijn. Er is gebruik gemaakt van een iPads en smartphones waarop de enquête beschikbaar is en eenvoudig op locatie kan worden ingevuld.

Samenstelling respondentenpopulatie

In de offerteaanvraag is omschreven dat resultaten per eiland representatief dienen te zijn. Ons advies was dan ook om een aantal criteria te hanteren. Deze (demografische) criteria zijn bepaald aan de hand van de representativiteits-eis.

Criterium 1. Inwoner eiland Bonaire, Sint Eustatius en Saba

Het eerste criterium voor de samenstelling van de respondenten is daarmee: Inwoner van Eiland Bonaire, Sint Eustatius of Saba.

Criterium 2: Kiesgerechtigd

Respondenten dienen kiesgerechtigd te zijn. Er worden een aantal controlevragen ingebouwd in de enquête om zo te verifiëren of de respondenten kiesgerechtigd zijn.

Criterium 3. Taal
Het derde criterium komt voort uit het feit dat de bevolking op Bonaire, Sint Eustatius en Saba verschillende talen spreken. Er is daarom verzocht om het onderzoek in het Nederlands, Papiaments en Engels uit te voeren.

Criterium 4. Leeftijdscategorie
Het vierde criterium komt voort uit het feit dat onderzoek gedaan wordt naar de verschillende mediakanalen die zijn gebruikt voor de informatiecampagne. Omdat het gebruik van diverse mediakanalen zeer leeftijdsgevoelig is, wordt voor een representatief beeld van de bevolking, een leeftijdscriterium gehanteerd.

We hanteren de volgende leeftijdscategorieën:

a) Jonger dan 18 jaar (deze deelnemers worden gediskwalificeerd).
b) 18 jaar t/m 34 jaar
c) 35 jaar t/m 49 jaar
d) 50 jaar t/m 64 jaar
e) 65+

Aan de hand van deze vier criteria worden een aantal respondentengroepen gevormd in de exports die horen bij het eindrapport. Een voorbeeld van een dergelijke exportgroep is: Is woonachtig op Bonaire – Is kiesgerechtigd - Spreekt Papiaments - Is in de leeftijd tussen de 35 en 49 jaar.

Omvang respondentenpopulatie

Grootte van de populatie
De verdeling is gemaakt op basis van een totale onderzoekspopulatie van 15.418 inwoners (aantal kiesgerechtigden tijdens de verkiezingen voor het Kiescollege 15 maart 2023).

Foutenmarge
Dit is het positieve of negatieve getal dat meestal wordt weergegeven in opiniepeilingsresultaten van bijvoorbeeld dagbladen. Een voorbeeld: Als u een foutenmarge van 4% gebruikt en 47% van uw steekproef een bepaald antwoord geeft, dan kan u er 'zeker' van zijn dat als u diezelfde vraag aan de volledige populatie had gesteld, tussen 42% (47-4) en 52% (47+4) datzelfde antwoord zouden gekozen hebben (een lagere foutenmarge vereist een grotere steekproef). De onderzoekers hebben voor dit onderzoek voor een foutenmarge van 4% gekozen.

Betrouwbaarheidspercentage
Het betrouwbaarheidsniveau vertelt u hoe zeker u kan zijn van de foutenmarge. Het wordt uitgedrukt in percent en geeft weer hoe vaak het werkelijke percentage van de populatie dat een antwoord zou kiezen, binnen die foutenmarge ligt, met andere woorden, in welke mate vertrouwen de onderzoekers erop dat de antwoorden die de respondenten hebben gegeven, correct zijn (een hoger betrouwbaarheidsniveau vereist een grotere steekproef). De onderzoekers hebben voor dit onderzoek voor een betrouwbaarheidsniveau van 95% gekozen.

Op basis van de bovenstaande grootte van de onderzoekspopulatie, foutenmarge en het betrouwbaarheidsniveau komen we tot de onderstaande verdeling van het beoogd aantal respondenten.

Steekproefmethode en calculatie
Er wordt een aselecte steekproefmethode toegepast, ofwel willekeurig selectie. Er is vooraf niet bekend wie er mee doet aan het onderzoek en iedereen binnen de onderzoekspopulatie maakt daarom kans om binnen de steekproef te vallen. De werkwijze lijkt sterk op een quota steekproef, echter stoppen we niet met het verzamelen van data wanneer een bepaald aantal respondenten wordt behaald. Immers, met een hoger aantal respondenten stijgt ook het betrouwbaarheidspercentage. Wel zorgen wij ervoor dat de aantallen respondenten per voertaal een representatief beeld geven. Zie hiervoor de berekeningen op de volgende pagina.

Voor het berekenen van de steekproef maken wij gebruik van een zogeheten steekproefcalculator. De steekproef kan echter ook handmatig worden uitgerekend. Mocht u daar behoefte aan hebben dan vindt u de formules daarvoor op deze pagina: https://www.allesovermarktonderzoek.nl/steekproef-algemeen/steekproef-berekenen/

Verdeling beoogde aantal respondenten per eiland
Het plan was om 580 respondenten te laten deelnemen aan dit onderzoek. Dat aantal is behaald.

Eiland	Geregistreerde inwoners op 01-01-2022	Aantal kiesgerechtigden Verkiezingen Kiescollege 15 maart 2023	Totaal aantal inwoners ten opzichte van totaal Caribisch Nederland in percentages	Beoogd aantal respondenten per eiland	Behaald aantal respondenten per eiland
Bonaire	22.573	12.649	81,33%	471	439
Saba	1.911	905	7,3%	43	73
Sint Eustatius	3.242	1.864	11,4%	66	57
Totaal	**27.726**	**15.418**	**100%**	**580**	**580**

Verdeling per taal
Daarnaast waren er een minimaal aantal respondenten per taal nodig voor een representatief beeld van de bevolking. De verdeling is gemaakt op basis van een totale onderzoekspopulatie van 27.726 inwoners omdat we bij het CBS de gegevens niet kunnen aanvullen met het aantal kiesgerechtigden per eiland. We gebruiken dus het totaal aantal inwoners en de gegevens over voertalen van het CBS.

De verdeling per taal is gemaakt op basis van de beschikbare data van het CBS:
https://opendata.cbs.nl/statline/#/CBS/nl/dataset/82867NED/table?ts=1608316527490

We zien de volgende verdeling qua respondentenaantallen wanneer we kijken naar voertaal:

Voertaal	Percentages voertaal CBS in 2022	Beoogd aantal respondenten per voertaal	Behaald aantal respondenten per voertaal
Papiaments	32,2%	188	254
Engels	43,1%	252	108
Spaans	13,6%	Dit aantal kunnen we niet vooraf bepalen omdat de enquête niet in het Spaans of andere talen wordt vertaald.	39
Nederlands	9,5%	56	137
Andere talen	1,7%	Dit aantal kunnen we niet vooraf bepalen omdat de enquête niet in het Spaans of andere talen wordt vertaald.	18
Gediskwalificeerd		Dit aantal kunnen we niet vooraf bepalen omdat de enquête niet in het Spaans of andere talen wordt vertaald.	47
Totaal Papiaments, Engels en Nederlands	84,8%	496	499
Totaal Caribisch Nederland	**100%**	**580**	**580**

We zien dat de uiteindelijke verdeling in voertaal afwijkt van het originele plan. De onderzoekers willen de volgende keer deze percentages daarom graag per eiland berekenen. Per eiland zien we namelijk wel een representatieve verdeling in voertaal. Het blijft lastig om te checken of de uitkomst representatief is, omdat het CBS geen data heeft waarmee we voertaal en kiesgerechtigdheid aan elkaar kunnen koppelen. De onderzoekers hebben hier 4 jaar geleden specifiek navraag naar gedaan bij het CBS.

3. Onderzoeksresultaten alle BES-eilanden gecombineerd

3.1. Gemiddelde invulduur en voltooiingspercentage

De respondenten waren gemiddeld 7 minuten bezig met het invullen van de enquête. Daarmee ligt de gemiddelde invulduur onder vooraf beoogde maximum van 10 minuten.

CLOSED

Enquête voorlichtingscampagne verkiezingen Bonaire, Sint Eustatius en Saba 2023

| Modified: 04/28/2023

580	72%	7 mins
Responses	Completion rate	Typical time spent

Er is een gemiddeld voltooiingspercentage van 72% vastgesteld door de software. Dat wil zeggen dat 422 respondenten de enquête van de eerste tot en met de laatste pagina hebben doorlopen. In totaal hebben 422 respondenten de enquête van de eerste tot en met de laatste pagina doorlopen. 47 respondenten zijn gediskwalificeerd voor deelname aan de enquête omdat zij niet kiesgerechtigd waren.

Dat wil echter niet zeggen alle respondenten 38 vragen hebben beantwoord. Er is namelijk logica voor het automatisch overslaan van niet relevante vragen aangebracht in de enquête.

In de PDF-exports is ook te zien hoeveel personen de vraag hebben beantwoord en hoeveel personen de vraag hebben overgeslagen (hieronder groen gemarkeerd).

In welke leeftijdsgroep valt u?

Answered: 562 Skipped: 18

ANSWER CHOICES	RESPONSES	
Jonger dan 18 jaar.	0.9%	5
18 jaar t/m 34 jaar.	25.6%	144
35 jaar t/m 49 jaar.	34.7%	195
50 jaar t/m 64 jaar.	23.3%	131
65+	15.5%	87
TOTAL		562

3.2. Werving respondenten en effecten daarvan

Werving via sociale media

De respondenten zijn benaderd via diverse online mediakanalen. Zo is de enquête binnen verschillende Facebookgroepen en op verschillende Facebookpagina's gedeeld.

Naast deze organische manieren van verspreiding is het mediaonderzoek via Facebook, Instagram en YouTube advertenties onder de aandacht gebracht van inwoners van de BES-eilanden.

Werving via e-mail

De onderzoekers maken gebruik van een mailinglist die in de loop der jaren is samengesteld. De enquête is per e-mail verstuurd naar een groep Engelstalige inwoners van Caribisch Nederland en 57 ontvangers hebben de enquête ingevuld. Ook de mailinglijst van ICS bleek weer succesvol op Saba, met ruim 23 reacties. Beide verzendingen waren samen goed voor 90 reacties van Engelstalige respondenten. Een mooi resultaat. Het bleek niet nodig te zijn om onze eigen Papiaments- en Nederlandstalige database in te zetten omdat we daar al meer response kregen via de andere online en offline kanalen.

Werving en verspreiding via berichtenplatforms WhatsApp en Facebook Messenger

De onderzoekers hebben de uitnodiging voor de enquête ook via berichtenplatforms WhatsApp en Facebook Messenger met inwoners van Caribisch Nederland gedeeld.

Werving offline

Naast de verspreiding van de online enquête, hebben de onderzoekers ook gebruik gemaakt van werving offline. Deze werving is erop gericht om inwoners te bereiken die niet of nauwelijks gebruik maken van online kanalen zoals Facebook en online (nieuws)websites. Deze werving, die met name gericht is op de oudere doelgroep die minder vaak online is, was succesvol.

Voor de werving van de doelgroepen die minder eenvoudig online te bereiken zijn, is een offline enquête ingezet. Deze is door de onderzoekers afgenomen op centrale locaties waar we deze doelgroepen konden vinden zoals: Supermarkten, snèks, verzorgingshuizen, buurtcentra en verenigingen. Ook is er een winactie georganiseerd voor de deelnemers. De winactie zorgde voor een hoog aantal reacties op de enquête. In totaal zijn er ruim 90 enquêtes offline afgenomen.

Communicatiemix

Voor de werving van de respondenten hebben de onderzoekers eigen beschikbare communicatiekanalen ingezet:

- Sociale mediakanalen (Facebook, Instagram en YouTube).
- Gesponsorde Facebook en Instagramberichten.
- E-maillijst.
- Inzet van eigen netwerk (delen via WhatsApp op alle eilanden).
- Offline interviews op diverse locaties.
- Advertenties via sociale media.
- Berichten op lokale nieuwswebsites (Saba News).

3.3. Verdeling leeftijdsgroepen

In welke leeftijdsgroep valt u?

Answered: 562 Skipped: 18

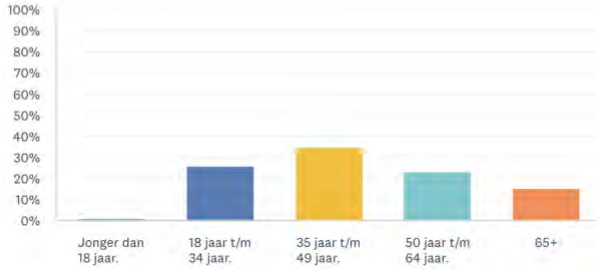

ANSWER CHOICES	RESPONSES	
Jonger dan 18 jaar.	0.9%	5
18 jaar t/m 34 jaar.	25.6%	144
35 jaar t/m 49 jaar.	34.7%	195
50 jaar t/m 64 jaar.	23.3%	131
65+	15.5%	87
TOTAL		562

Hierboven ziet u de verdeling van de deelnemers binnen de eerder vastgestelde leeftijdscategorieën.

3.4. Geslacht

Wat is uw geslacht?

Answered: 556 Skipped: 24

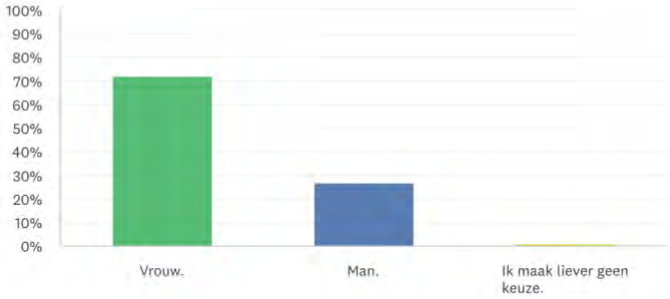

ANSWER CHOICES	RESPONSES	
Vrouw.	72.3%	402
Man.	26.6%	148
Ik maak liever geen keuze.	1.1%	6
TOTAL		556

We zien dat de meeste respondenten, 72%, vrouwen zijn. Er is geen directe oorzaak toe te kennen aan het verschil tussen deelnemende vrouwen en mannen. Wel viel het tijdens de offline afnames ook op dat mannen minder vaak wilden deelnemen dan vrouwen.

3.5. Moedertaal

Wat is uw moedertaal?

Answered: 556 Skipped: 24

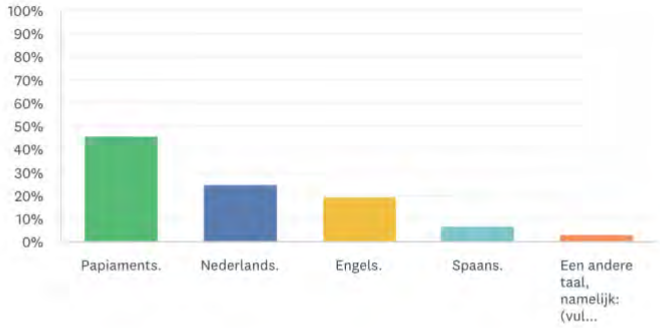

ANSWER CHOICES		RESPONSES	
Papiaments.		45.7%	254
Nederlands.		24.6%	137
Engels.		19.4%	108
Spaans.		7.0%	39
Een andere taal, namelijk: (vul hieronder a.u.b. uw moedertaal in)	Responses	3.2%	18
TOTAL			556

3.6. Voorkeurstaal

Wat is de taal waarin u het liefst wordt aangesproken? Wat is uw voorkeurstaal?

Answered: 556 Skipped: 24

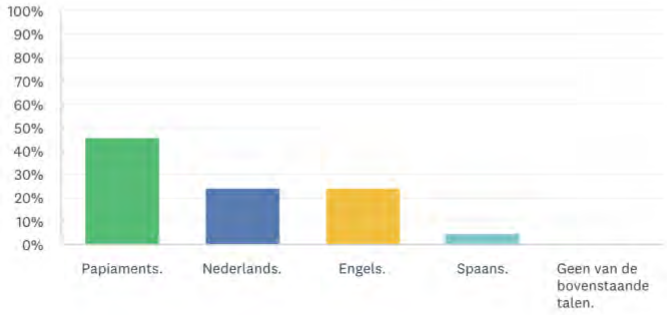

ANSWER CHOICES	RESPONSES	
Papiaments.	46.0%	256
Nederlands.	24.1%	134
Engels.	24.5%	136
Spaans.	4.9%	27
Geen van de bovenstaande talen.	0.5%	3
TOTAL		556

3.7. Nederlandse nationaliteit

De onderstaande vraag was een controlevraag om vast te stellen of de respondent tot de doelgroep behoort. Indien ze voor 'nee' kozen of 'dat weet ik niet zeker' dan kregen de respondenten een set aanvullende vragen om vast te stellen of zij kiesgerechtigd waren.

Heeft u de Nederlandse nationaliteit?

Answered: 556 Skipped: 24

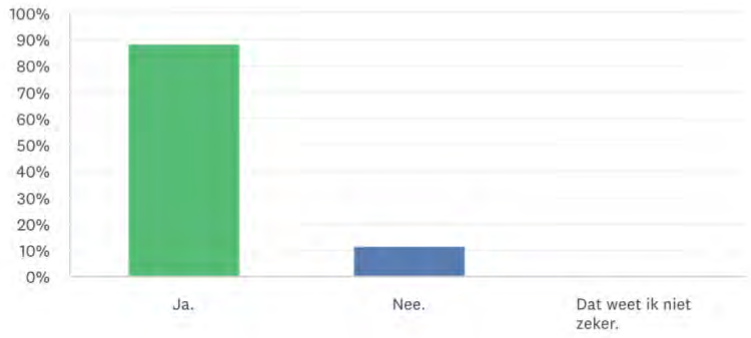

ANSWER CHOICES	RESPONSES	
Ja.	88.3%	491
Nee.	11.3%	63
Dat weet ik niet zeker.	0.4%	2
TOTAL		556

3.8. Langer dan 5 jaar woonachtig op Bonaire, Sint Eustatius of Saba

De onderstaande vraag was een controlevraag om vast te stellen of de respondent tot de doelgroep behoort.

Was uw vaste woon- en verblijfplaats de afgelopen 5 jaar Bonaire, Sint Eustatius, Saba en/of Europees Nederland?

Answered: 63 Skipped: 517

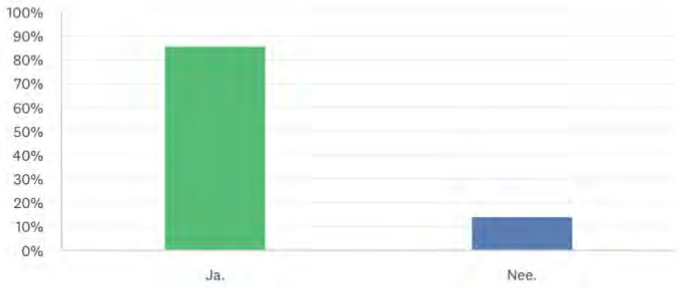

ANSWER CHOICES	RESPONSES	
Ja.	85.7%	54
Nee.	14.3%	9
TOTAL		63

3.9. Antwoorden per vraag respondenten alle BES-eilanden

In dit onderdeel het rapport behandelen we de alle vragen die geen demografische vragen of controlevragen waren. Daarnaast geven we per vraag aan welke antwoorden en eventuele toelichtingen er zijn gegeven

Vraag 1 t/m 5 van de enquête gingen over het eiland waar de respondent woont, hun leeftijd en de taal die men spreekt. Naast de demografische vragen, over het eiland waar men woont en hun leeftijd, hebben we twee extra controlevragen gesteld om na te gaan of respondenten stemgerechtigd waren. Deze twee controlevragen hebben we op de vorige pagina's toegelicht. We starten daarom hieronder bij de vraag 8: 'Wist u dat er verkiezingen waren op 15 maart 2023?'

Vraag 8

Wist u dat er verkiezingen waren op 15 maart 2023?

Answered: 521 Skipped: 59

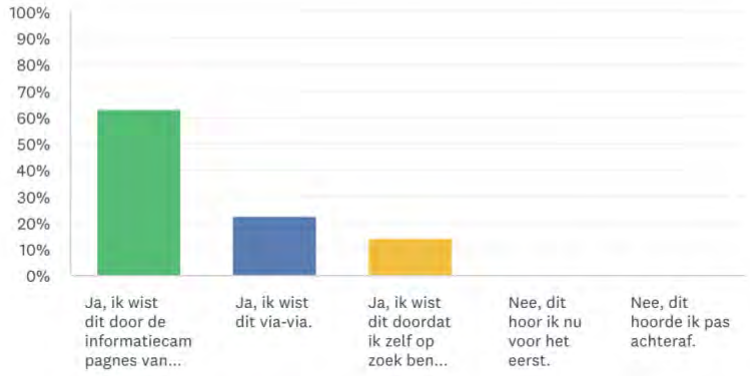

ANSWER CHOICES	RESPONSES	
Ja, ik wist dit door de informatiecampagnes van de overheid.	63.0%	328
Ja, ik wist dit via-via.	22.6%	118
Ja, ik wist dit doordat ik zelf op zoek ben gegaan naar informatie.	14.0%	73
Nee, dit hoor ik nu voor het eerst.	0.4%	2
Nee, dit hoorde ik pas achteraf.	0.0%	0
TOTAL		521

We kunnen concluderen dat vrijwel alle respondenten op de BES-eilanden, namelijk 99,6%, op de hoogte waren van het feit dat er 15 maart verkiezingen waren. Slechts 0,4% was hier niet van op de hoogte.

Vraag 9

Wist u wat voor verkiezingen er waren op 15 maart 2023?

Answered: 497 Skipped: 83

ANSWER CHOICES	RESPONSES	
Ja, er waren die dag verkiezingen voor zowel het kiescollege als de eilandsraad.	76.7%	381
Ja, er waren die dag eilandsraadsverkiezingen op mijn eiland.	9.9%	49
Ja, ik kon mijn stem uitbrengen voor het kiescollege van mijn eiland.	8.0%	40
Nee, ik wist wel dat er verkiezingen waren, maar niet waarvoor.	4.8%	24
Nee, ik wist niet dat er verkiezingen waren.	0.6%	3
TOTAL		497

Een ruime meerderheid van de respondenten op de BES-eilanden, 76,7% wist dat er op 15 maart zowel verkiezingen voor de Kiescolleges als verkiezingen voor de Eilandsraad waren. 8,0% dacht dat er alleen verkiezingen waren voor het Kiescollege en 9,9% dacht dat er alleen verkiezingen waren voor de Eilandsraad. 4,8% van de respondenten was niet op de hoogte van wat voor verkiezingen er die dag waren. Het kleinste deel van de respondenten, 0,6%, wist helemaal niet dat er verkiezingen waren.

Vraag 10

Heeft u uw stempas op tijd ontvangen?

Answered: 497 Skipped: 83

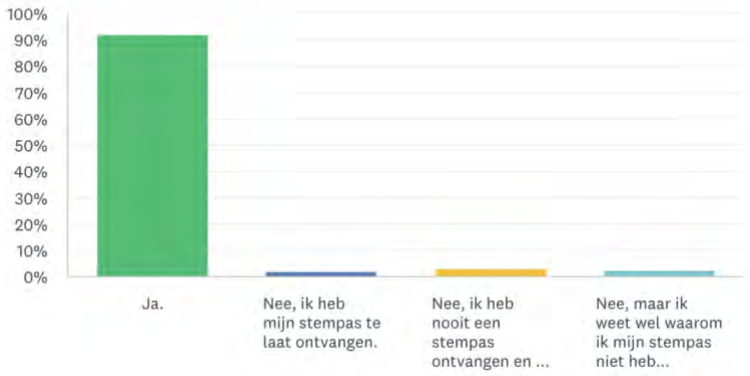

ANSWER CHOICES	RESPONSES	
Ja.	92.2%	458
Nee, ik heb mijn stempas te laat ontvangen.	2.2%	11
Nee, ik heb nooit een stempas ontvangen en ik begrijp niet waarom ik niets heb ontvangen.	3.0%	15
Nee, maar ik weet wel waarom ik mijn stempas niet heb ontvangen.	2.6%	13
TOTAL		497

Het overgrote deel 92,2% van de respondenten op de BES-eilanden heeft hun stempas op tijd ontvangen.

Vraag 11

Van welke van de onderstaande stemregels was u op de hoogte vóór de verkiezingen van 15 maart 2023: (meerdere antwoorden mogelijk)

Answered: 497 Skipped: 83

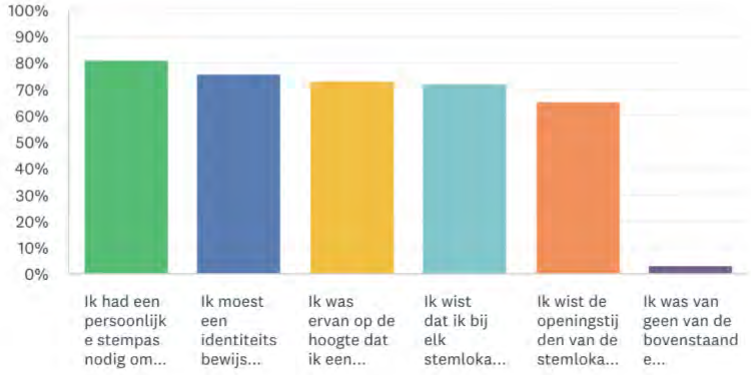

ANSWER CHOICES	RESPONSES	
Ik had een persoonlijke stempas nodig om te stemmen.	80.9%	402
Ik moest een identiteitsbewijs meenemen dat op de dag van de verkiezingen niet langer dan 5 jaar verlopen was.	75.7%	376
Ik was ervan op de hoogte dat ik een volmacht kon geven of ontvangen, in verband met stemmen voor of door iemand anders.	73.0%	363
Ik wist dat ik bij elk stemlokaal op mijn eiland kon stemmen.	72.0%	358
Ik wist de openingstijden van de stemlokalen.	65.2%	324
Ik was van geen van de bovenstaande stemregels op de hoogte.	3.2%	16
Total Respondents: 497		

De meeste respondenten wisten dat ze een geldig identiteitsbewijs en stempas nodig hadden om te gaan stemmen. Informatie m.b.t. de openingstijden van de stemlokalen heeft de minste respondenten bereikt. Slechts 3,2% van de respondenten was van geen enkele stemregel op de hoogte.

Vraag 12

Wist u wie er mocht stemmen, dus wat de criteria waren om te mogen stemmen?

Answered: 497 Skipped: 83

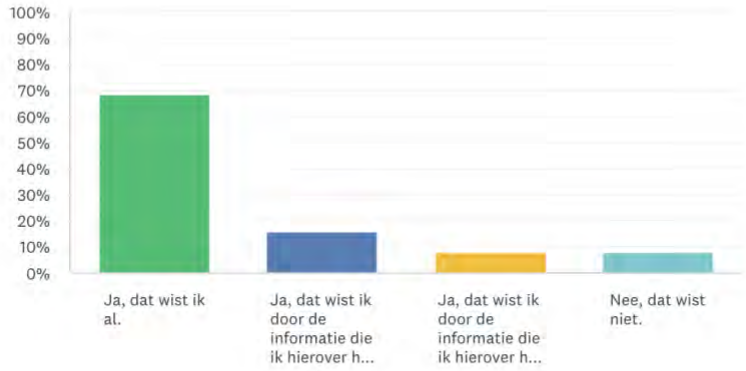

ANSWER CHOICES	RESPONSES	
Ja, dat wist ik al.	68.4%	340
Ja, dat wist ik door de informatie die ik hierover heb ontvangen vanuit het Openbaar Lichaam.	15.9%	79
Ja, dat wist ik door de informatie die ik hierover heb ontvangen vanuit de Rijksoverheid.	8.0%	40
Nee, dat wist niet.	7.6%	38
TOTAL		497

Slechts 7,6% van de respondenten wist niet wat de criteria om te mogen stemmen. 68,4% wist al wat de criteria waren en 8,0% heeft is dit te weten gekomen door de informatie vanuit de Rijksoverheid. Het is dus even de vraag of dit onderwerp de volgende keer nog terug dient te komen, gezien het geringe effect.

Vraag 13

Hieronder ziet u enkele advertenties, flyers en posters die tijdens de voorlichtingscampagne zijn verspreid. 0

0

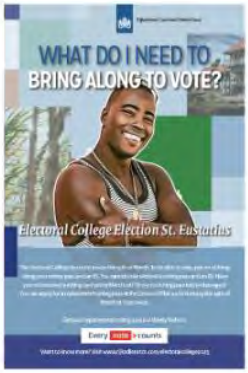

0

Heeft u de bovenstaande uitingen ergens gezien?

Answered: 486 Skipped: 94

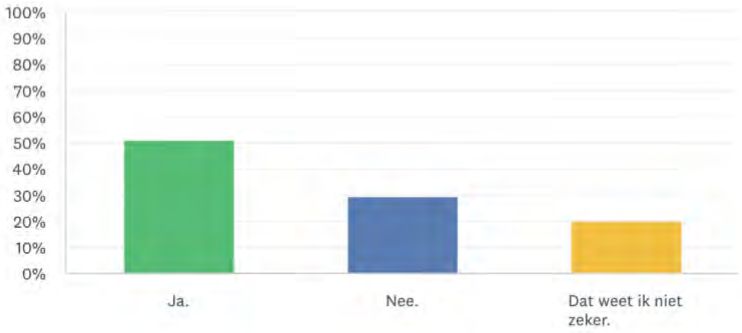

ANSWER CHOICES	RESPONSES	
Ja.	51.0%	248
Nee.	29.2%	142
Dat weet ik niet zeker.	19.8%	96
TOTAL		486

51% van de respondenten heeft de uitingen, die als voorbeeld zijn gebruikt in de enquête, ergens gezien. 19,8% weet dat niet zeker. En 29,2% heeft ze nergens gezien.

Vraag 14

Heeft u ergens radiospots gehoord met informatie over verkiezingen?

Answered: 485 Skipped: 95

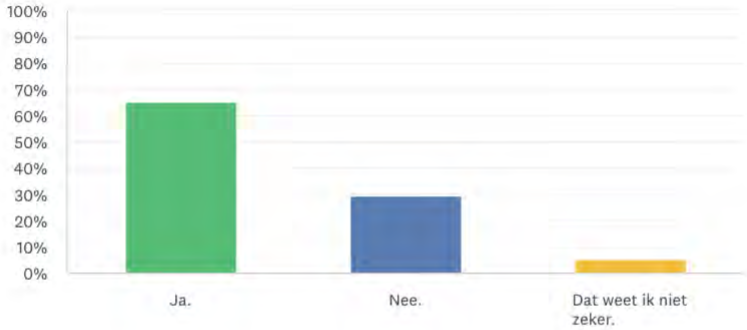

ANSWER CHOICES	RESPONSES	
Ja.	65.2%	316
Nee.	29.5%	143
Dat weet ik niet zeker.	5.4%	26
TOTAL		485

65,2% van de respondenten heeft de radiospots ergens gehoord. 5,4% weet dat niet zeker. En 29,5% heeft ze nergens gezien. Het bereik van de radiospots ligt dus bij 15% hoger dan dat van de beeldmaterialen.

Vraag 15

Heeft u ergens videocommercials gezien?

Answered: 485 Skipped: 95

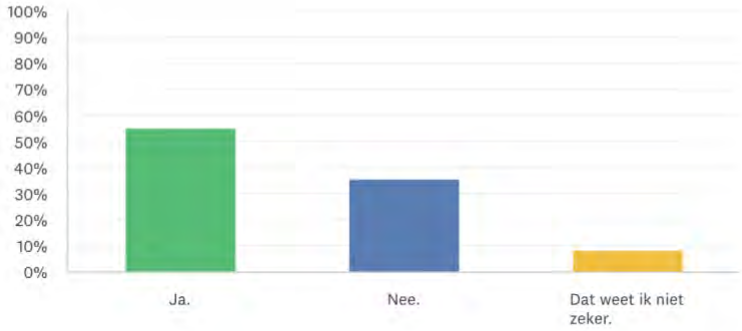

ANSWER CHOICES	RESPONSES	
Ja.	55.5%	269
Nee.	35.9%	174
Dat weet ik niet zeker.	8.7%	42
TOTAL		485

55,5% van de respondenten heeft de videocomericals ergens gehoord. 8,7% weet dat niet zeker. En 29,5% heeft ze nergens gezien. Het bereik van de videocommercials ligt dus bij 5% hoger dan dat van de beeldmaterialen.

We kunnen concluderen dat radiospots het meest effectief waren qua bereik, gevolgd door de videocommercials en daarna de beeldmaterialen zoals (digitale) posters en flyers.

Vraag 16

Hoe regelmatig heeft u informatie ontvangen van de Rijksoverheid over de verkiezingen?

Answered: 479 Skipped: 101

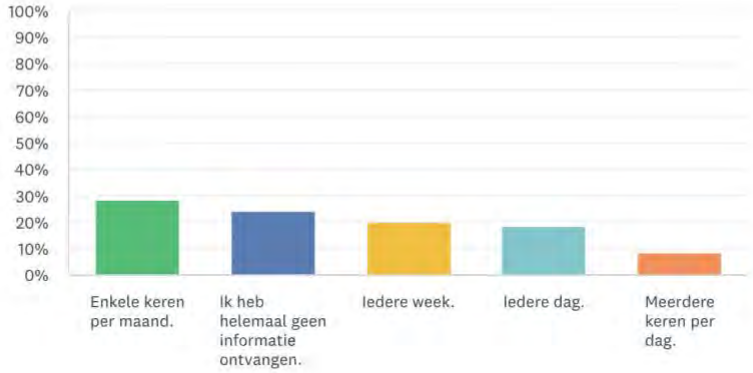

ANSWER CHOICES	RESPONSES	
Enkele keren per maand.	28.6%	137
Ik heb helemaal geen informatie ontvangen.	24.2%	116
Iedere week.	20.3%	97
Iedere dag.	18.4%	88
Meerdere keren per dag.	8.6%	41
TOTAL		479

Vraag 17

Vindt u dat de informatie over de verkiezingen op tijd is verspreid?

Answered: 361 Skipped: 219

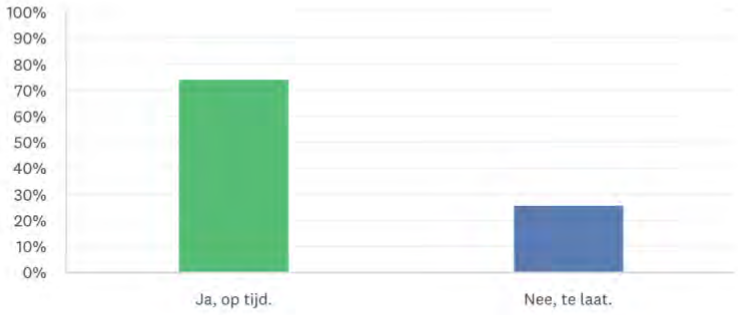

ANSWER CHOICES	RESPONSES	
Ja, op tijd.	74.2%	268
Nee, te laat.	25.8%	93
TOTAL		361

Vraag 18

Wat wist u over volmachten op de dag van de verkiezingen? (meerdere antwoorden mogelijk)

Answered: 459 Skipped: 121

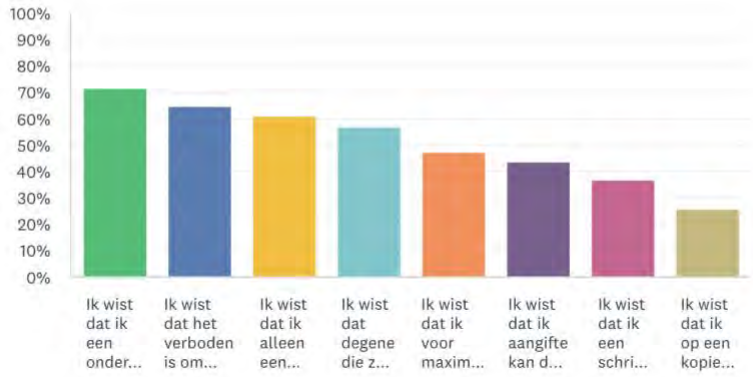

ANSWER CHOICES	RESPONSES	
Ik wist dat ik een onderhandse volmacht kon geven door de achterkant van mijn stempas in te vullen.	71.7%	329
Ik wist dat het verboden is om via een gift of belofte kiezers om te kopen om een volmacht af te geven.	64.5%	296
Ik wist dat ik alleen een volmacht mocht geven wanneer ik zelf niet kon gaan stemmen.	61.0%	280
Ik wist dat degene die zich laat omkopen strafbaar is op grond van de Kieswet.	57.1%	262
Ik wist dat ik voor maximaal twee andere personen een stem mocht uitbrengen als gemachtigde.	47.3%	217
Ik wist dat ik aangifte kan doen wanneer iemand mij benadert om een volmacht af te geven tegen betaling.	43.6%	200
Ik wist dat ik een schriftelijke volmacht kon geven door hiervoor het benodigde formulier op te halen en in te dienen bij Burgerzaken.	36.8%	169
Ik wist dat ik op een kopie van mijn identificatiebewijs duidelijk moet vermelden dat het een kopie is.	25.9%	119
Total Respondents: 459		

Vraag 19

Wist u dat u zich kandidaat kon stellen voor het kiescollege op uw eiland?

Answered: 455 Skipped: 125

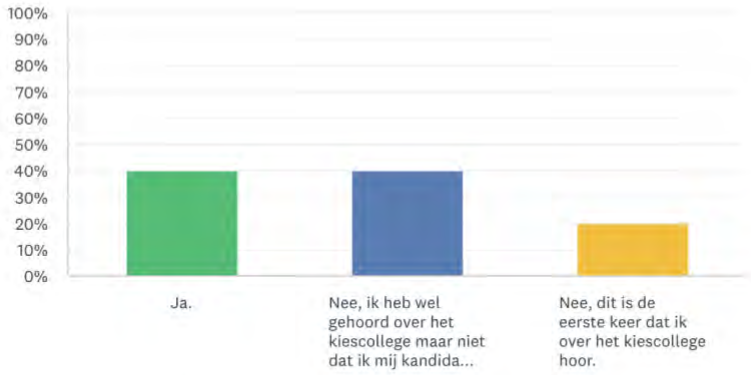

ANSWER CHOICES	RESPONSES	
Ja.	40.0%	182
Nee, ik heb wel gehoord over het kiescollege maar niet dat ik mij kandidaat kon stellen.	39.8%	181
Nee, dit is de eerste keer dat ik over het kiescollege hoor.	20.2%	92
TOTAL		455

Slechts 40% van de respondenten op de BES-eilanden wist dat men zich kandidaat kon stellen voor de Kiescolleges. 60% van respondenten helemaal niets over de mogelijkheid tot kandidaatstelling meegekregen. Een opvallend hoog percentage.

Vraag 20

Van welke organisatie heeft u informatie over de kandidaatstelling voor de kiescollleges ontvangen?

Answered: 350 Skipped: 230

ANSWER CHOICES	RESPONSES	
Ik weet niet via welke organisatie ik informatie heb ontvangen.	39.4%	138
Via beide organisaties, dus zowel via de RCN als via het Openbaar Lichaam op mijn eiland.	26.9%	94
Via het Openbaar Lichaam van mijn eiland.	22.0%	77
Via de Rijksdienst Caribisch Nederland.	11.7%	41
TOTAL		350

We zien dat het grootste deel, 60,5%, van de respondenten weet van welke organisatie ze informatie ontvangen. Een minderheid, 39,4% weet niet van wie ze de informatie hebben ontvangen.

Vraag 21

Op welke manier heeft u gehoord dat u zich kandidaat kon stellen?

Answered: 350 Skipped: 230

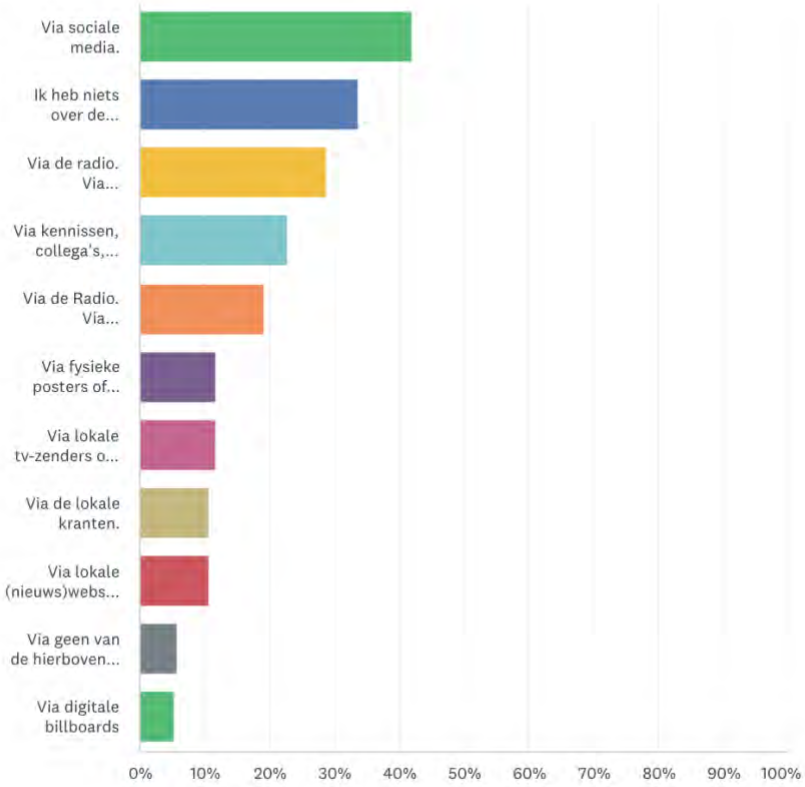

ANSWER CHOICES	RESPONSES	
Via sociale media.	42.0%	147
Ik heb niets over de kandidaatstelling voor het kiescollege gehoord.	33.7%	118
Via de radio. Via radiocommercials.	28.9%	101
Via kennissen, collega's, buren, vrienden of familie.	22.9%	80
Via de Radio. Via radioprogramma's met interviews of praatprogramma's.	19.1%	67
Via fysieke posters of billboards.	11.7%	41
Via lokale tv-zenders op mijn eiland.	11.7%	41
Via de lokale kranten.	10.6%	37
Via lokale (nieuws)websites.	10.6%	37
Via geen van de hierboven genoemde mediakanalen.	5.7%	20
Via digitale billboards	5.4%	19
Total Respondents: 350		

Vraag 22

Wat miste u in de voorlichtingscampagne voor de kandidaatstelling van de kiescolleges?

Answered: 350 Skipped: 230

ANSWER CHOICES		RESPONSES	
Informatie over wat het kiescollege doet. (functie en taken)		50.3%	176
Daar heb ik geen mening over.		16.0%	56
De reden waarom het belangrijk is om mij kandidaat te stellen.		9.4%	33
De manier waarop ik mij kandidaat kon stellen.		9.1%	32
Ik miste niets.		9.1%	32
Ik miste andere zaken: (vul hieronder a.u.b. in wat u miste)	Responses	6.0%	21
TOTAL			350

Men miste de informatie over wat het Kiescollege doet (functie en taken) het meest. Toch miste circa 31% van de respondenten niets in de campagnes, of wilde ze daar niets over kwijt. 6% miste andere zaken zoals:

- Just did not understand why and how it matters.
- Voor welke partij de kandidaat zou kiezen.
- Hoe de formulieren eruitzien. Dus niet pa's bij de stemburo.
- Full outline of the electoral college, what does they do.
- Funshon i tareanan i pa kiko mester vota pa un representa nos den eerste kamer. *Vertaling: Functie en taken. En waarom moeten wij op hun stemmen om ons te vertegenwoordig in de eerste kamer.*
- Splikashon mas detayá kiko e kolegio elektoral tapara pe en konekshon ku e posishon di nos isla. I kon esaki tin lenk ku promé i di dos kamber. *Vertaling: Uitleg uitgebreid wat de Kiescollege voorstel en in verband met positie van ons eiland. En hoe wordt deze gelinkt met de eerste en tweede kamer.*
- Ik miste blijkbaar alles want ik hoor het nu voor het eerst.
- Functie, taken en samenstelling van het Kiescollege, invloed stemmer in Bonaire i.v.m. kleinschaligheid.

Vraag 23

Had u interesse om zich kandidaat te stellen voor het kiescollege?

Answered: 346 Skipped: 234

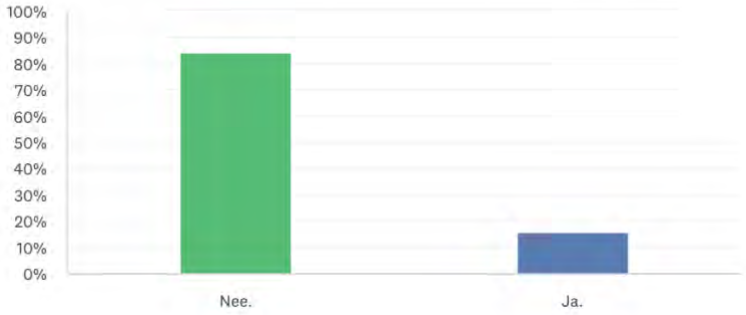

ANSWER CHOICES	RESPONSES	
Nee.	84.1%	291
Ja.	15.9%	55
TOTAL		346

Respondenten die deze vraag met 'Ja' beantwoordden kregen op basis van skip logic een set extra vragen die gingen over de criteria en vereisten, processen etc. U vindt deze vervolgvragen op de volgende pagina's.

Vraag 24

Was u bekend met de criteria en vereisten waaraan u moest voldoen om zich kandidaat te stellen?

Answered: 57 Skipped: 521

ANSWER CHOICES	RESPONSES	
Ja.	50.9%	29
Nee.	49.1%	28
TOTAL		57

Meer dan de helft van de personen die geïnteresseerd waren om zich kandidaat stellen, 50,9%, waren niet op de hoogte van de criteria en vereisten hiervoor.

Vraag 25

Was u ervan op de hoogte waar en op welke datum de stukken voor de kandidaatstelling moesten worden ingeleverd?

Answered: 57 Skipped: 521

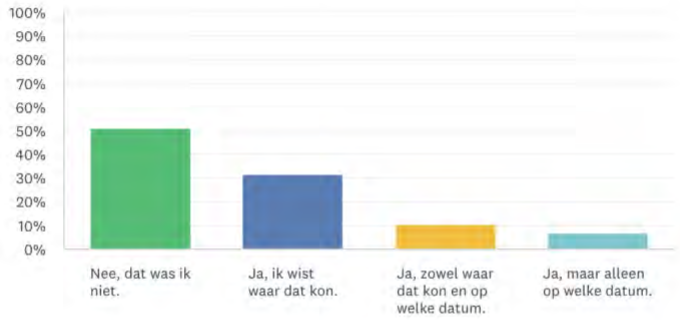

ANSWER CHOICES	RESPONSES	
Nee, dat was ik niet.	50.9%	29
Ja, ik wist waar dat kon.	31.6%	18
Ja, zowel waar dat kon en op welke datum.	10.5%	6
Ja, maar alleen op welke datum.	7.0%	4
TOTAL		57

Ook blijkt dat bijna de helft van de personen die geïnteresseerd waren om zich kandidaat stellen, 50,9% niet wisten waar en op welke datum ze de stukken voor kandidaatstelling moesten inleveren.

Vraag 26

Wat was de reden dat u zich uiteindelijk wel of niet kandidaat heeft gesteld? (deze vraag is niet verplicht)

Answered: 35 Skipped: 543

ANSWER CHOICES		RESPONSES	
Ik heb mij wel kandidaat gesteld omdat:	Responses	34.3%	12
Ik heb mij niet kandidaat gesteld omdat:	Responses	45.7%	16
Ik wil hier liever niets over zeggen.	Responses	31.4%	11

Ik heb mij wel kandidaat gesteld omdat:

- Ik ook wil bijdragen aan actief politiek.
- I want the best for my island.
- I believe it is extremely important.
- In een partij zit en het belangrijk vind om informatie van bonaire goed over te dragen aan de 1ste kamer.

Ik heb mij niet kandidaat gesteld omdat:

- Feitelijk weinig wist over procedure Kiescollege.
- The information was scares.
- I did not feel comfortable that I have enough knowledge to pursue.
- Pasobra e informashon no tabata kompletu i no tabata sufisiente bon spliká. *Vertaling: Omdat de informatie niet compleet was en was niet duidelijk genoeg uitgelegd.*

Vraag 27

Was u vóór de verkiezingen voor het kiescollege op de hoogte van de functie en taken van het kiescollege op uw eiland?

Answered: 424 Skipped: 156

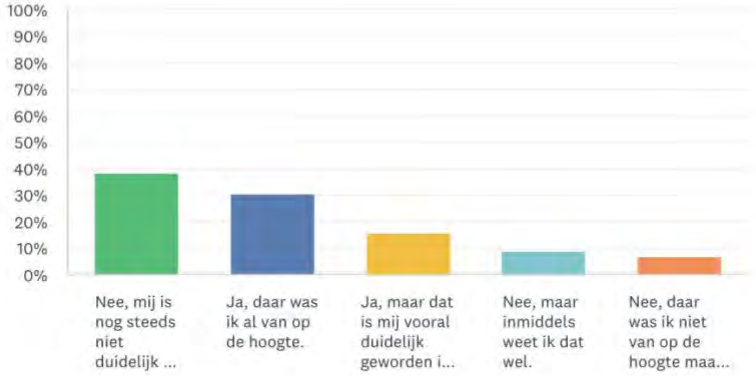

ANSWER CHOICES	RESPONSES	
Nee, mij is nog steeds niet duidelijk wat hun rol is.	38.2%	162
Ja, daar was ik al van op de hoogte.	30.4%	129
Ja, maar dat is mij vooral duidelijk geworden in de periode vóór de verkiezingen, door de informatie hierover die ik heb ontvangen via diverse (media)kanalen.	15.8%	67
Nee, maar inmiddels weet ik dat wel.	9.0%	38
Nee, daar was ik niet van op de hoogte maar in het stemlokaal is mij dat duidelijk geworden.	6.6%	28
TOTAL		424

We zien dat een krappe minderheid, 38,2%, niet weet wat de functie en taken van het Kiescollege zijn. 30,4% wist voor de verkiezingen al wat de functie en taken waren. Voor 15,8% is dit duidelijk geworden in de aanloop naar de verkiezingen, door de informatie die zij daarover hebben ontvangen.

Vraag 28

Was u voor de verkiezingen voor het kiescollege op de hoogte van de functie en taken van de Eerste Kamer in Den Haag?

Answered: 424 Skipped: 156

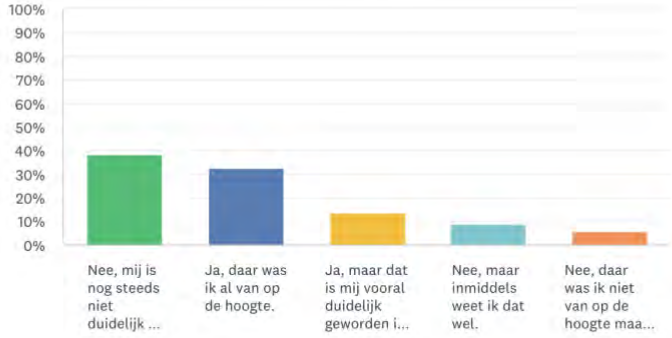

ANSWER CHOICES	RESPONSES	
Nee, mij is nog steeds niet duidelijk wat hun rol is.	38.7%	164
Ja, daar was ik al van op de hoogte.	32.5%	138
Ja, maar dat is mij vooral duidelijk geworden in de periode vóór de kiescollegeverkiezingen, door de informatie hierover die ik heb ontvangen via diverse (media)kanalen.	13.9%	59
Nee, maar inmiddels weet ik dat wel.	9.2%	39
Nee, daar was ik niet van op de hoogte maar in het stemlokaal is mij dat duidelijk geworden.	5.7%	24
TOTAL		424

We zien dat 38,7% niet op de hoogte is van de functie en taken van de Eerste Kamer. Dat kan een onderwerp zijn om tijdens de volgende campagne meer aandacht te schenken.

Vraag 29

Hoe belangrijk vindt u het dat uw eiland invloed heeft op de samenstelling van de Eerste Kamer?

Answered: 424 Skipped: 156

ANSWER CHOICES	AVERAGE NUMBER	TOTAL NUMBER	RESPONSES
Responses	7	2,938	424
Total Respondents: 424			

We zien een gemiddelde score van 7, in het midden van de schaal stond bij score 5 het label 'Belangrijk'. We kunnen dus concluderen dat de inwoners van de eilanden, de invloed die de BES-eilanden op de samenstelling van de Eerste Kamer heeft, meer dan belangrijk vinden.s

Vraag 30

Vindt u het belangrijk om uw stem uit te brengen op een kandidaat voor het kiescollege?

Answered: 424 Skipped: 156

ANSWER CHOICES	RESPONSES	
Ja.	83.7%	355
Nee.	16.3%	69
TOTAL		424

Deze vraag bekrachtigd de score in vraag 30. Ruim 83,7% van de respondenten op de BES-eilanden vindt het belangrijk om een stem uit te brengen op en kandidaat voor het Kiescollege.

Vraag 31

Via welke (media)kanalen bent u meer te weten gekomen over de verkiezingen voor de kiescolleges? (meerdere antwoorden mogelijk)

Answered: 424 Skipped: 156

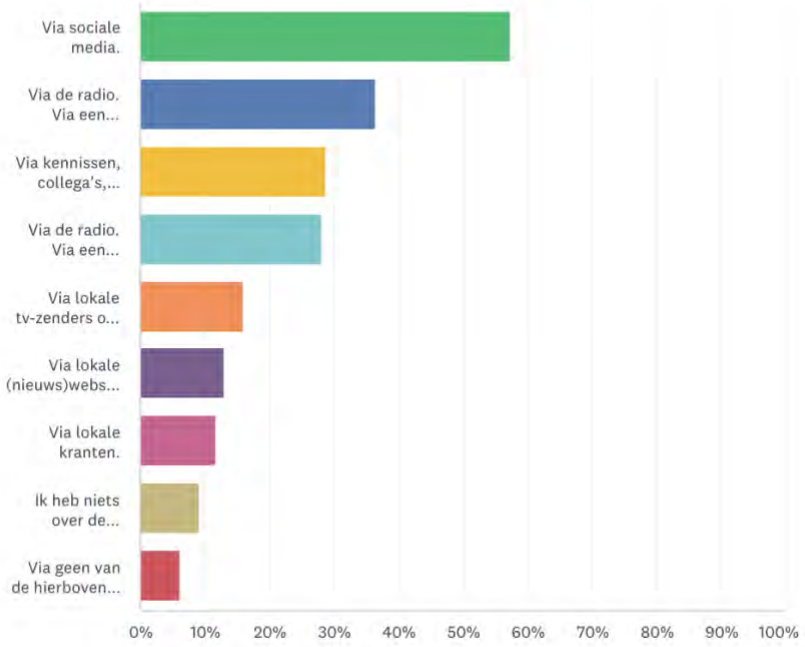

ANSWER CHOICES	RESPONSES	
Via sociale media.	57.3%	243
Via de radio. Via een radiocommercial.	36.6%	155
Via kennissen, collega's, buren, vrienden of familie.	28.8%	122
Via de radio. Via een radioprogramma met interviews of praatprogramma's.	28.1%	119
Via lokale tv-zenders op mijn eiland.	16.0%	68
Via lokale (nieuws)websites.	13.0%	55
Via lokale kranten.	11.8%	50
Ik heb niets over de verkiezingen voor de kiescolleges gehoord.	9.2%	39
Via geen van de hierboven genoemde mediakanalen.	6.1%	26
Total Respondents: 424		

De meeste respondenten zijn bereikt via sociale media, gevolgd door radiospots, mond-tot-mond (kennissen, collega's, buren, vrienden of familie), kranten, lokale website en radioprogramma's.

Vraag 32

Heeft u op 15 maart 2023 gestemd voor de kiescollegeverkiezingen?

Answered: 424 Skipped: 156

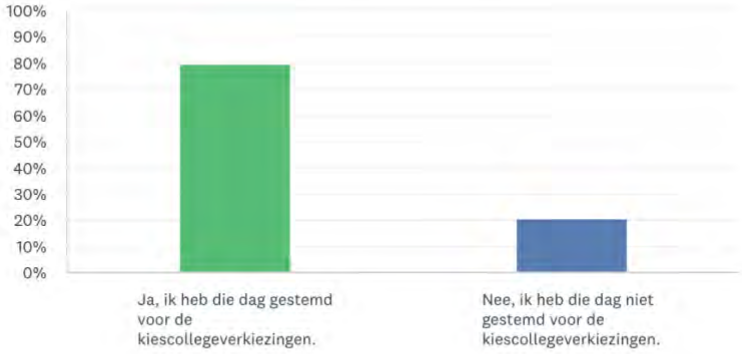

ANSWER CHOICES	RESPONSES	
Ja, ik heb die dag gestemd voor de kiescollegeverkiezingen.	79.2%	336
Nee, ik heb die dag niet gestemd voor de kiescollegeverkiezingen.	20.8%	88
TOTAL		424

De meerderheid van de respondenten op Bonaire, Sint Eustatius en Saba, 79,2%, heeft op 15 maart gestemd voor de Kiescollegeverkiezingen.

Vraag 33

Wat is de reden dat u wel heeft gestemd voor de kiescollegeverkiezingen? (meerdere antwoorden mogelijk)

Answered: 334 Skipped: 246

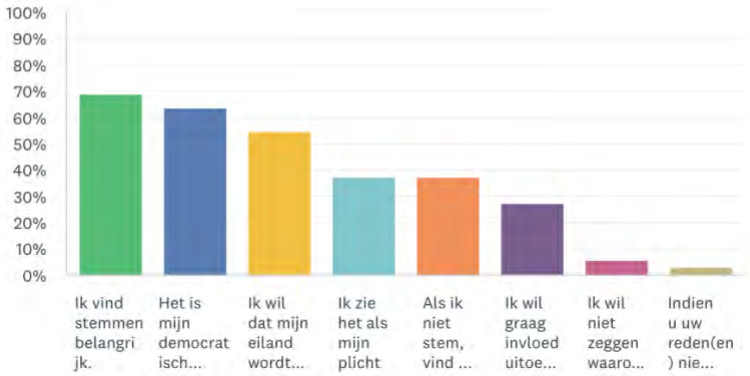

ANSWER CHOICES		RESPONSES	
Ik vind stemmen belangrijk.		69.2%	231
Het is mijn democratisch recht.		63.8%	213
Ik wil dat mijn eiland wordt vertegenwoordigd in de 1e kamer.		54.5%	182
Ik zie het als mijn plicht		37.4%	125
Als ik niet stem, vind ik dat ik mijn recht van spreken verlies.		37.1%	124
Ik wil graag invloed uitoefenen op de samenstelling van de Eerste Kamer.		27.2%	91
Ik wil niet zeggen waarom ik heb gestemd.		6.0%	20
Indien u uw reden(en) niet ziet staan, kunt u dan hieronder aangeven waarom u wel gestemd heeft?	Responses	3.3%	11
Total Respondents: 334			

Enkele reacties waren:

- Ku bo voto bo por juda bo pais. *Vertaling: Met je stem kan je je eiland helpen.*
- Even though the reason for voting in the electoral college was not clear I found it important as if it wasn't I would not have received the voting card.
- A candidate ask me to vote for her, so I did.

Vraag 34

Wat is de reden dat u niet heeft gestemd voor de kiescollegeverkiezingen? (meerdere antwoorden mogelijk)

Answered: 88 Skipped: 492

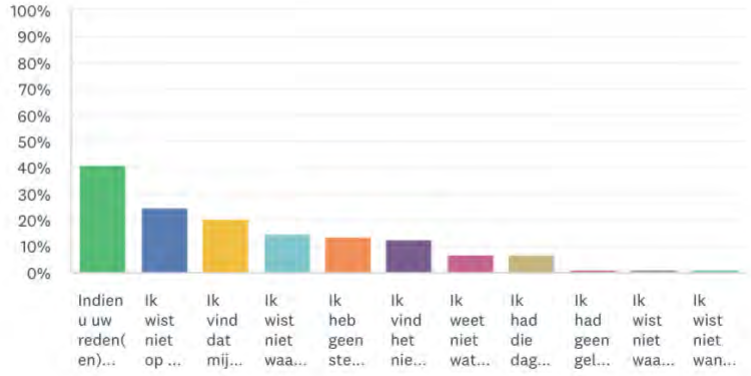

ANSWER CHOICES		RESPONSES	
Indien u uw reden(en) niet ziet staan, kunt u dan hieronder aangeven waarom u niet gestemd heeft.	Responses	40.9%	36
Ik wist niet op wie ik moest stemmen.		25.0%	22
Ik vind dat mijn stem te weinig invloed heeft.		20.5%	18
Ik wist niet waarom ik moest gaan stemmen.		14.8%	13
Ik heb geen stempas gekregen.		13.6%	12
Ik vind het niet belangrijk.		12.5%	11
Ik weet niet wat er met mijn stem gebeurt.		6.8%	6
Ik had die dag geen tijd om te gaan stemmen.		6.8%	6
Ik had geen geldig identiteisbewijs.		1.1%	1
Ik wist niet waar ik kon gaan stemmen.		1.1%	1
Ik wist niet wanneer ik kon gaan stemmen.		1.1%	1
Total Respondents: 88			

Enkele reacties waren:

- Slechte voorlichting
- Weet niet waarom ik moet stemmen. De ene die meer stemmen heeft gekregen is toch buitengelaten waarvoor moet ik stemmen en het gebeurt vaker zo op het eiland
- Mas informashon pa kiko bo ta vota no di partido nn so pero di rcn i olb tamb. *Vertalingen: Meer informatie over waarom moet je stemmen. Niet alleen van de politieke partijen maar ook van Rijksdienst Caribisch Nederland en Openbare lichaam Bonaire.*
- Informashon no tbt sufisiente. *Vertaling: Er was onvoldoende informatie.*
- Did not kno who i need to vote for
- Er stonden dezelfde mensen op de lijst als eilandraad, ik vond dat verwarrend. Dat was van tevoren niet duidelijk.
- I did not have sufficient information about who i was going to vote for and what their role is to be played in voting for them for the Electoral College.

Vraag 35

Was u voor de verkiezingen bekend met het belang van de eilandsraadsverkiezingen?

Answered: 422 Skipped: 158

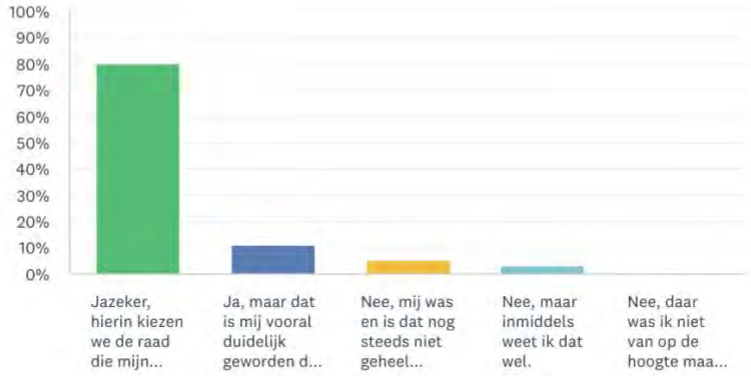

ANSWER CHOICES	RESPONSES	
Jazeker, hierin kiezen we de raad die mijn eiland bestuurt.	79.9%	337
Ja, maar dat is mij vooral duidelijk geworden door de informatie die ik hierover heb gehoord of gelezen.	10.9%	46
Nee, mij was en is dat nog steeds niet geheel duidelijk.	5.5%	23
Nee, maar inmiddels weet ik dat wel.	3.3%	14
Nee, daar was ik niet van op de hoogte maar in het stemlokaal is mij dat duidelijk geworden.	0.5%	2
TOTAL		422

Bijna 80% van de respondenten was voor de verkiezingen bekend met het belang van de Eilandsraadsverkiezingen.

Vraag 36

Heeft u op 15 maart 2023 gestemd voor de eilandsraadsverkiezingen?

Answered: 422 Skipped: 158

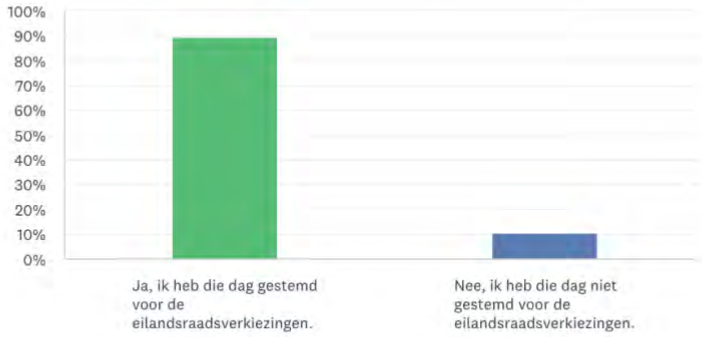

ANSWER CHOICES	RESPONSES	
Ja, ik heb die dag gestemd voor de eilandsraadsverkiezingen.	89.6%	378
Nee, ik heb die dag niet gestemd voor de eilandsraadsverkiezingen.	10.4%	44
TOTAL		422

89,6% van de respondenten heeft op 15 maart hun stem uitgebracht.

Vraag 37

Wat is de reden dat u wel heeft gestemd voor de eilandsraadsverkiezingen? (meerdere antwoorden mogelijk)

Answered: 376 Skipped: 204

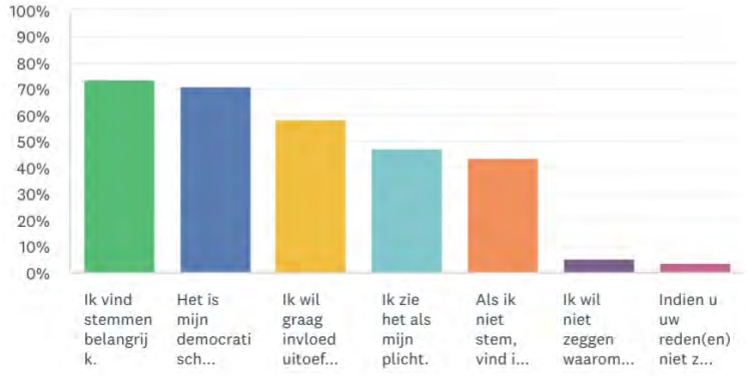

ANSWER CHOICES		RESPONSES	
Ik vind stemmen belangrijk.		73.9%	278
Het is mijn democratisch recht.		71.3%	268
Ik wil graag invloed uitoefenen op de veranderingen op mijn eiland.		58.2%	219
Ik zie het als mijn plicht.		47.3%	178
Als ik niet stem, vind ik dat ik mijn recht van spreken verlies.		43.6%	164
Ik wil niet zeggen waarom ik heb gestemd.		5.1%	19
Indien u uw reden(en) niet ziet staan, kunt u dan hieronder aangeven waarom u wel gestemd heeft?	Responses	3.7%	14
Total Respondents: 376			

Ook bij vraag 37 waren er ook respondenten die een andere reden hebben opgegeven. Een volledig overzicht vindt u terug in de export. Hieronder enkele voorbeelden van andere redenen:

- Wilde een verandering maar dezelfde partijen zijn weer aan de macht.
- I'd like a change, but it turned out that several who were the people's choice did not become island council members, a very strange result.
- Mi tbt ke mira un kambio. *Vertaling: Ik wilde een verandering zien.*
- One party made promises so I voted for them. I have received what was promised.
- To have democracy of Statia restored to the island!
- Semper bo mester hasi uso di bo derecho di voto pa un miho futuro pa bo pais. *Vertaling: Je moet altijd gebruik maken van je recht om te stemmen voor een betere toekomst voor je eiland.*

Vraag 38

Wat is de reden dat u niet heeft gestemd voor de eilandsraadsverkiezingen? (meerdere antwoorden mogelijk)

Answered: 44 Skipped: 536

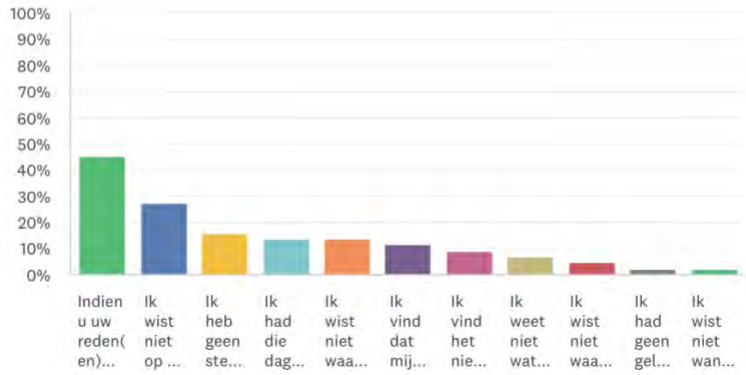

ANSWER CHOICES		RESPONSES	
Indien u uw reden(en) niet ziet staan, kunt u dan hieronder aangeven waarom u niet gestemd heeft?	Responses	45.5%	20
Ik wist niet op wie ik moest stemmen.		27.3%	12
Ik heb geen stempas gekregen.		15.9%	7
Ik had die dag geen tijd om te gaan stemmen.		13.6%	6
Ik wist niet waarom ik moest gaan stemmen.		13.6%	6
Ik vind dat mijn stem te weinig invloed heeft.		11.4%	5
Ik vind het niet belangrijk.		9.1%	4
Ik weet niet wat er met mijn stem gebeurt.		6.8%	3
Ik wist niet waar ik kon gaan stemmen.		4.5%	2
Ik had geen geldig indentiteitsbewijs.		2.3%	1
Ik wist niet wanneer ik kon gaan stemmen.		2.3%	1
Total Respondents: 44			

Ook bij vraag 38 valt het op dat de meeste respondenten hun reden(en) niet zagen staan. Hieronder een opsomming van de meeste voorkomende reacties:

- Heeft geen nut.
- Mi no ke bisa. *Vertaling: Wil ik niet zeggen.*
- Falta di informashon. *Vertaling: Gebrek aan informatie*
- Was niet op het eiland aanwezig.
- Ik kan mij niet vinden in de ideologie van geen van de partijen.
- Vermoedelijk zal er niets veranderen.

4. Onderzoeksresultaten Bonaire

4.1. Omvang, samenstellings en benadering respondentenpopulatie Bonaire

Op Bonaire hebben in totaal 439 personen deelgenomen aan het onderzoek.

Woont u op één van de onderstaande eilanden?

Answered: 439 Skipped: 0

ANSWER CHOICES		RESPONSES	
Bonaire.		100.0%	439
Sint Eustatius.		0.0%	0
Saba.		0.0%	0
Ik woon niet op één van deze drie eilanden in Caribisch Nederland.		0.0%	0
Overige (geef nadere toelichting)	Responses	0.0%	0
TOTAL			439

4.2. Verdeling en werving leeftijdsgroepen Bonaire

Hieronder ziet u de verdeling van de deelnemers, binnen de vastgestelde leeftijdsgroepen.

In welke leeftijdsgroep valt u?

Answered: 434 Skipped: 5

ANSWER CHOICES	RESPONSES	
Jonger dan 18 jaar.	1.2%	5
18 jaar t/m 34 jaar.	25.1%	109
35 jaar t/m 49 jaar.	32.3%	140
50 jaar t/m 64 jaar.	27.0%	117
65+	14.5%	63
TOTAL		434

Naast de online verspreiding op Bonaire, via diverse kanalen, heeft het onderzoeksteam ook persoonlijk respondenten geworven op straat en bij publieke plaatsen zoals kerken. Dit omdat hiermee een bredere doelgroep bereikt kon worden en ook specifiek ouderen konden worden aangesproken zodat de groep respondenten op Bonaire voldoende een weerspiegeling is van de demografische verdeling inwoners van het eiland.

Op Bonaire hebben de onderzoekers bij 66 respondenten de enquête offline met de hand afgenomen.

4.3. Geslacht respondenten Bonaire

Wat is uw geslacht?

Answered: 428 Skipped: 11

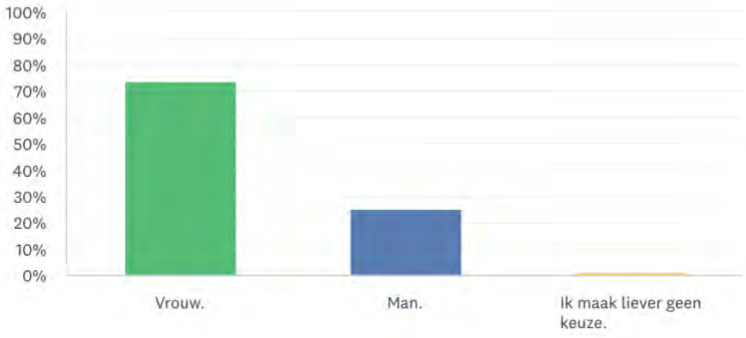

ANSWER CHOICES	RESPONSES	
Vrouw.	73.6%	315
Man.	25.2%	108
Ik maak liever geen keuze.	1.2%	5
TOTAL		428

4.4. Verdeling moedertaal Bonaire

Wat is uw moedertaal?

Answered: 428 Skipped: 11

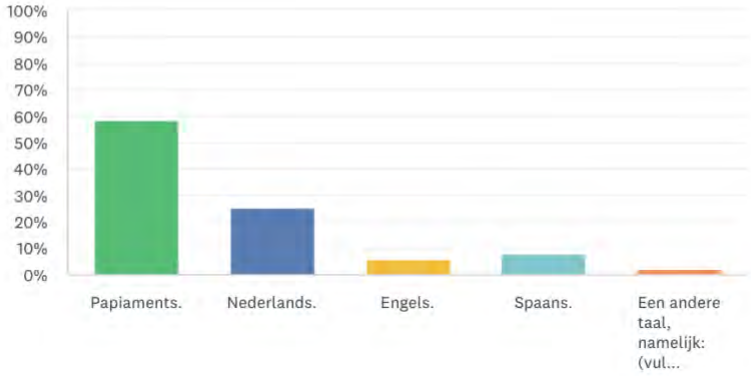

ANSWER CHOICES		RESPONSES	
Papiaments.		58.4%	250
Nederlands.		25.5%	109
Engels.		5.8%	25
Spaans.		7.9%	34
Een andere taal, namelijk: (vul hieronder a.u.b. uw moedertaal in)	Responses	2.3%	10
TOTAL			428

4.5. Voorkeurstaal Bonaire

Wat is de taal waarin u het liefst wordt aangesproken? Wat is uw voorkeurstaal?

Answered: 428 Skipped: 11

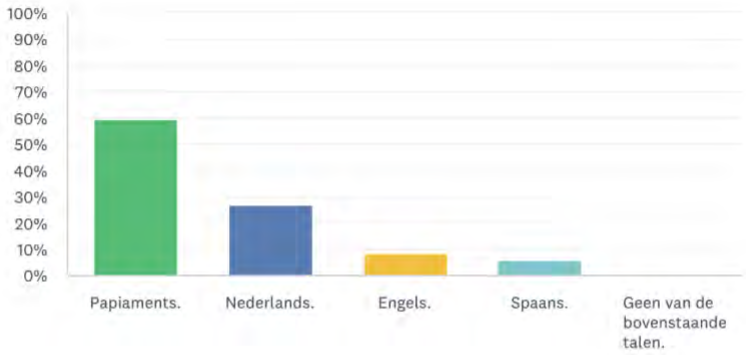

ANSWER CHOICES	RESPONSES	
Papiaments.	59.3%	254
Nederlands.	26.6%	114
Engels.	8.2%	35
Spaans.	5.6%	24
Geen van de bovenstaande talen.	0.2%	1
TOTAL		428

De voorkeurstaal is in overleg ook onderzocht in dit onderzoek. Onder andere om te onderzoeken of meer respondenten liever worden aangesproken of communiceren in een andere taal dan waarin de campagne is gehouden. Voor Bonaire is dit niet het geval. De respondenten hebben aangegeven dat zij nauwelijks in een andere taal willen worden aangesproken dan waarin de campagne op Bonaire is gehouden. Alleen Engels is een taal waar het meest naar gevraagd wordt na Papiaments en Nederlands.

4.6. Nederlandse nationaliteit Bonaire

De onderstaande vraag was een controlevraag om vast te stellen of de respondent tot de doelgroep van het onderzoek behoort.

Heeft u de Nederlandse nationaliteit?

Answered: 428 Skipped: 11

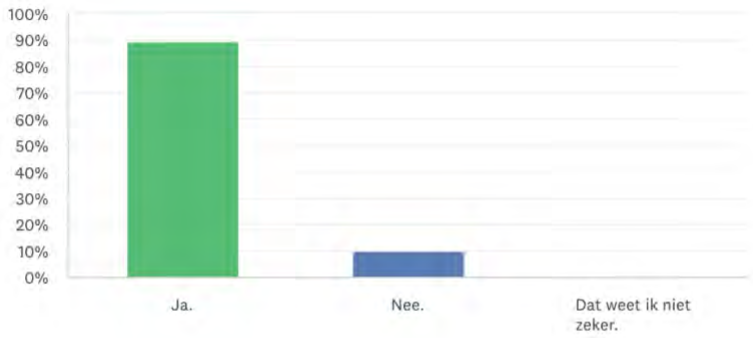

ANSWER CHOICES	RESPONSES	
Ja.	89.7%	384
Nee.	9.8%	42
Dat weet ik niet zeker.	0.5%	2
TOTAL		428

4.7. Langer dan 5 jaar woonachtig op Bonaire, Sint Eustatius of Saba

De onderstaande vraag was een controlevraag om vast te stellen of de respondent tot de doelgroep van het onderzoek behoort

Was uw vaste woon- en verblijfplaats de afgelopen 5 jaar Bonaire, Sint Eustatius, Saba en/of Europees Nederland?

Answered: 43 Skipped: 396

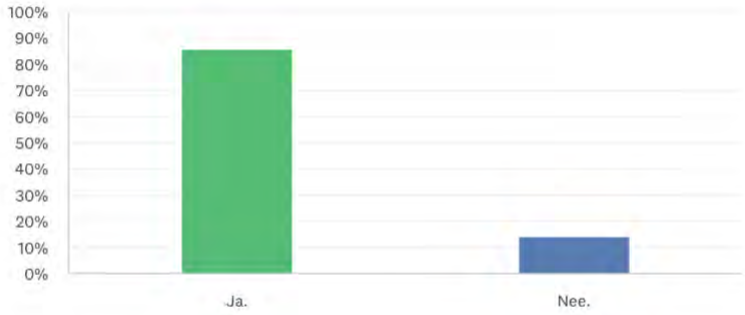

ANSWER CHOICES	RESPONSES	
Ja.	86.0%	37
Nee.	14.0%	6
TOTAL		43

4.8. Antwoorden per vraag van de respondenten op Bonaire

In dit onderdeel het rapport behandelen we de alle vragen die geen demografische vragen of controlevragen waren. Daarnaast geven we per vraag aan welke antwoorden en eventuele toelichtingen er zijn gegeven

Vraag 1 t/m 5 van de enquête gingen over het eiland waar de respondent woont, hun leeftijd en de taal die men spreekt. Naast de demografische vragen, over het eiland waar men woont en hun leeftijd, hebben we twee extra controlevragen gesteld om na te gaan of respondenten stemgerechtigd waren. Deze twee controlevragen hebben we op de vorige pagina's toegelicht. We starten daarom hieronder bij de vraag 8: 'Wist u dat er verkiezingen waren op 15 maart 2023?'

Vraag 8 - Bonaire

Wist u dat er verkiezingen waren op 15 maart 2023?

Answered: 410 Skipped: 29

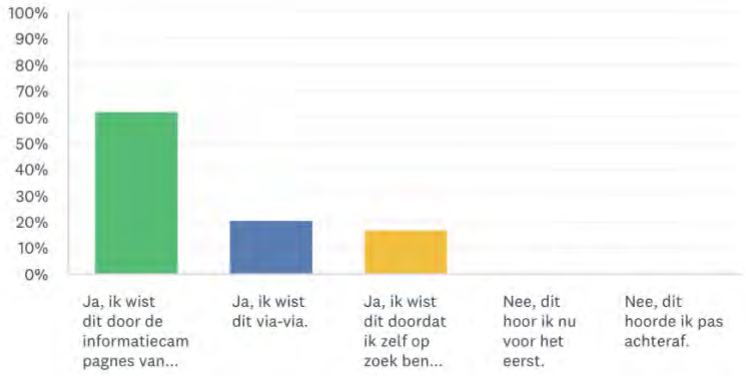

ANSWER CHOICES	RESPONSES	
Ja, ik wist dit door de informatiecampagnes van de overheid.	62.0%	254
Ja, ik wist dit via-via.	20.5%	84
Ja, ik wist dit doordat ik zelf op zoek ben gegaan naar informatie.	17.1%	70
Nee, dit hoor ik nu voor het eerst.	0.5%	2
Nee, dit hoorde ik pas achteraf.	0.0%	0
TOTAL		410

We kunnen concluderen dat vrijwel alle respondenten op Bonaire, namelijk 99,5%, op de hoogte waren van het feit dat er 15 maart verkiezingen waren. Slechts 0,5% was hier niet van op de hoogte.

Vraag 9 - Bonaire

Wist u wat voor verkiezingen er waren op 15 maart 2023?

Answered: 392 Skipped: 47

ANSWER CHOICES	RESPONSES	
Ja, er waren die dag verkiezingen voor zowel het kiescollege als de eilandsraad.	74.7%	293
Ja, er waren die dag eilandsraadsverkiezingen op mijn eiland.	9.7%	38
Ja, ik kon mijn stem uitbrengen voor het kiescollege van mijn eiland.	9.2%	36
Nee, ik wist wel dat er verkiezingen waren, maar niet waarvoor.	5.6%	22
Nee, ik wist niet dat er verkiezingen waren.	0.8%	3
TOTAL		392

Een ruime meerderheid van de respondenten op Bonaire, 74,7%, wist dat er op 15 maart zowel verkiezingen voor de Kiescolleges als verkiezingen voor de Eilandsraad waren. 9,2% dacht dat er alleen verkiezingen waren voor het Kiescollege en 9,7% dacht dat er alleen verkiezingen waren voor de Eilandsraad.

5,6% van de respondenten was niet op de hoogte van wat voor verkiezingen er die dag waren. Het kleinste deel van de respondenten, 0,8%, wist helemaal niet dat er verkiezingen waren.

Vraag 10 - Bonaire

Heeft u uw stempas op tijd ontvangen?

Answered: 392 Skipped: 47

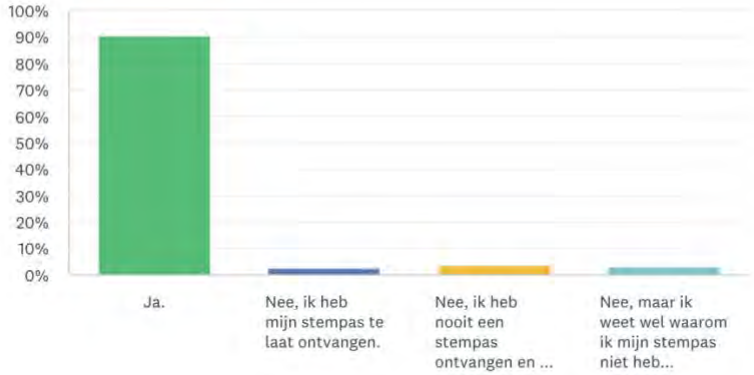

ANSWER CHOICES	RESPONSES	
Ja.	90.6%	355
Nee, ik heb mijn stempas te laat ontvangen.	2.8%	11
Nee, ik heb nooit een stempas ontvangen en ik begrijp niet waarom ik niets heb ontvangen.	3.6%	14
Nee, maar ik weet wel waarom ik mijn stempas niet heb ontvangen.	3.1%	12
TOTAL		392

Het overgrote deel, 90,6% van de respondenten op Bonaire, heeft hun stempas op tijd ontvangen.

Vraag 11 - Bonaire

Van welke van de onderstaande stemregels was u op de hoogte vóór de verkiezingen van 15 maart 2023: (meerdere antwoorden mogelijk)

Answered: 392 Skipped: 47

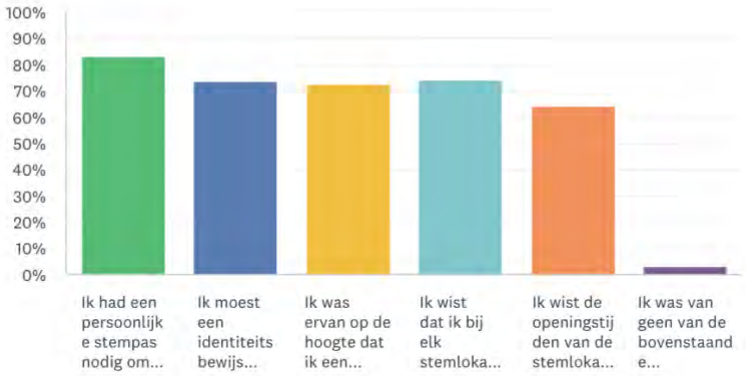

ANSWER CHOICES	RESPONSES	
Ik had een persoonlijke stempas nodig om te stemmen.	82.9%	325
Ik moest een identiteitsbewijs meenemen dat op de dag van de verkiezingen niet langer dan 5 jaar verlopen was.	73.7%	289
Ik was ervan op de hoogte dat ik een volmacht kon geven of ontvangen, in verband met stemmen voor of door iemand anders.	72.7%	285
Ik wist dat ik bij elk stemlokaal op mijn eiland kon stemmen.	74.2%	291
Ik wist de openingstijden van de stemlokalen.	64.0%	251
Ik was van geen van de bovenstaande stemregels op de hoogte.	3.1%	12
Total Respondents: 392		

De meeste respondenten wisten dat ze een geldig identiteitsbewijs en stempas nodig hadden om te gaan stemmen. Informatie m.b.t. de openingstijden van de stemlokalen heeft de minste respondenten bereikt. Slechts 3,1% van de respondenten was van geen enkele stemregel op de hoogte.

Vraag 12 - Bonaire

Wist u wie er mocht stemmen, dus wat de criteria waren om te mogen stemmen?

Answered: 392 Skipped: 47

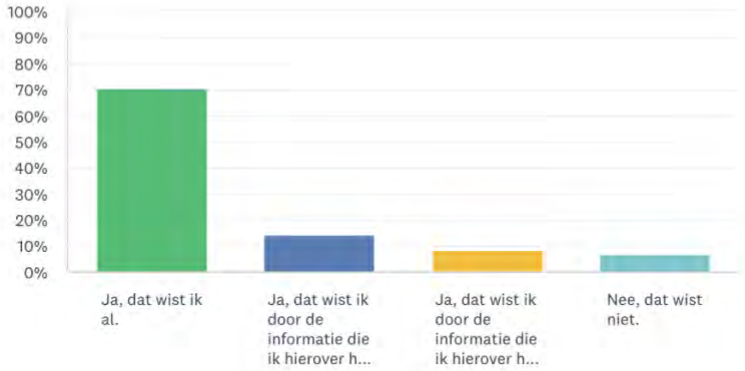

ANSWER CHOICES	RESPONSES	
Ja, dat wist ik al.	70.7%	277
Ja, dat wist ik door de informatie die ik hierover heb ontvangen vanuit het Openbaar Lichaam.	14.0%	55
Ja, dat wist ik door de informatie die ik hierover heb ontvangen vanuit de Rijksoverheid.	8.4%	33
Nee, dat wist niet.	6.9%	27
TOTAL		392

Slechts 6,9% van de respondenten op Bonaire wist niet wat de criteria om te mogen stemmen. 70,7% wist al wat de criteria waren en 8,4% heeft is dit te weten gekomen door de informatie vanuit de Rijksoverheid.

Vraag 13 - Bonaire

Hieronder ziet u enkele advertenties, flyers en posters die tijdens de voorlichtingscampagne zijn verspreid. 0

0

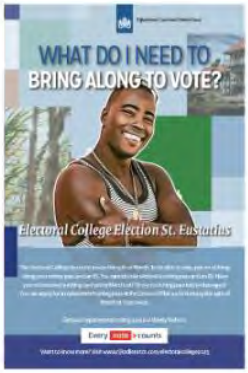

0

Heeft u de bovenstaande uitingen ergens gezien?

Answered: 383 Skipped: 56

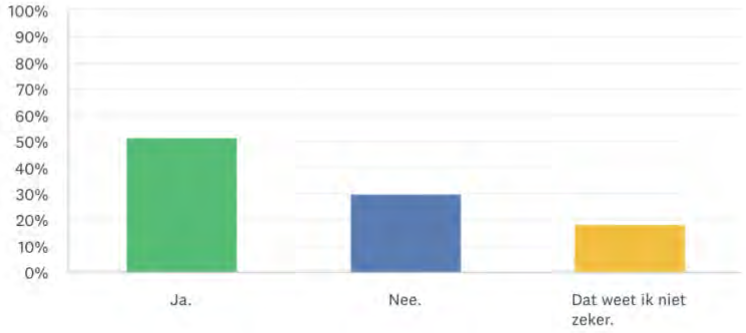

ANSWER CHOICES	RESPONSES	
Ja.	51.7%	198
Nee.	29.8%	114
Dat weet ik niet zeker.	18.5%	71
TOTAL		383

51,7% van de respondenten heeft de uitingen, die als voorbeeld zijn gebruikt in de enquête, ergens gezien. 18,5% weet dat niet zeker. En 29,8% heeft ze nergens gezien. Het bereik van de beeldmaterialen is daarom goed te noemen.

Vraag 14 - Bonaire

Heeft u ergens radiospots gehoord met informatie over verkiezingen?

Answered: 383 Skipped: 56

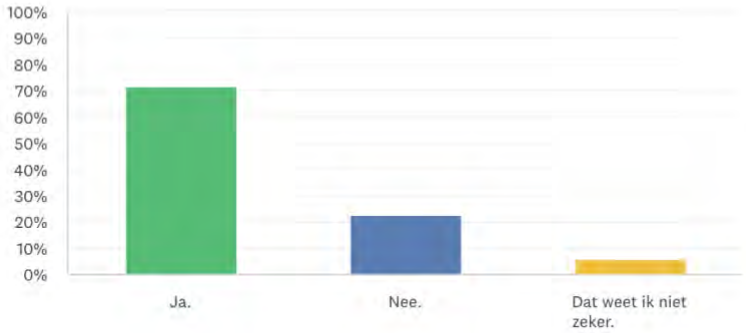

ANSWER CHOICES	RESPONSES	
Ja.	71.8%	275
Nee.	22.5%	86
Dat weet ik niet zeker.	5.7%	22
TOTAL		383

71,8% van de respondenten heeft de radiospots ergens gehoord. 5,7% weet dat niet zeker. En 22,5% heeft ze nergens gezien. Het bereik van de radiospots ligt dus bijna 21% hoger dan dat van de beeldmaterialen.

Vraag 15 - Bonaire

Heeft u ergens videocommercials gezien?

Answered: 383 Skipped: 56

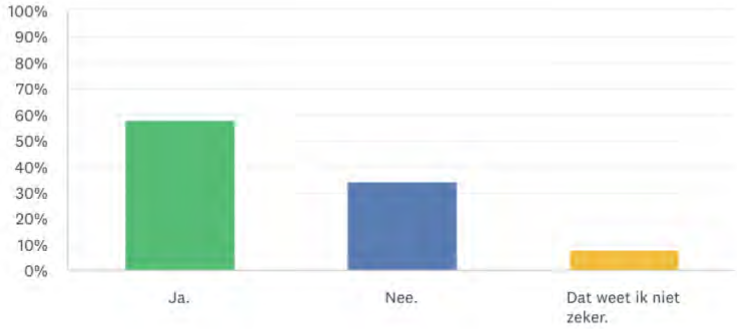

ANSWER CHOICES	RESPONSES	
Ja.	58.0%	222
Nee.	34.2%	131
Dat weet ik niet zeker.	7.8%	30
TOTAL		383

58,5% van de respondenten heeft de videocomericals ergens gehoord. 7,8% weet dat niet zeker. En 34,2% heeft ze nergens gezien. Het bereik van de videocommercials ligt dus bij 7% hoger dan dat van de beeldmaterialen.

We kunnen concluderen dat radiospots het meest effectief waren qua bereik, gevolgd door de videocommercials en daarna de beeldmaterialen zoals (digitale) posters en flyers.

Vraag 16 - Bonaire

Hoe regelmatig heeft u informatie ontvangen van de Rijksoverheid over de verkiezingen?

Answered: 378 Skipped: 61

ANSWER CHOICES	RESPONSES	
Enkele keren per maand.	27.8%	105
Ik heb helemaal geen informatie ontvangen.	24.3%	92
Iedere dag.	19.3%	73
Iedere week.	18.5%	70
Meerdere keren per dag.	10.1%	38
TOTAL		378

Als we naar de frequentie kijken dan. Zien we dat de meeste respondenten op Bonaire enkele keren per maand informatie hebben ontvangen, 27,8%. Helaas zien we ook dat 24,3% helemaal geen informatie heeft ontvangen. Dat zorgt ervoor dat toch ruim 75% van de respondenten, maandelijks, wekelijks of dagelijks informatie heeft ontvangen van de Rijksoverheid over de verkiezingen. We kunnen daardoor concluderen dat de frequentie voldoende was.

Vraag 17 - Bonaire

Vindt u dat de informatie over de verkiezingen op tijd is verspreid?

Answered: 285 Skipped: 154

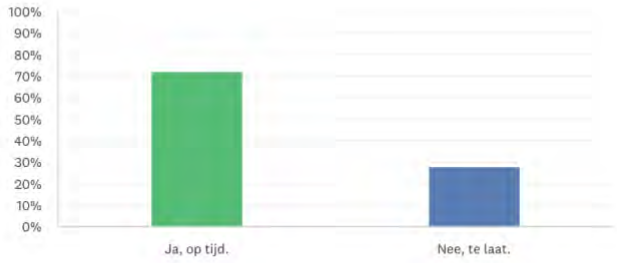

ANSWER CHOICES	RESPONSES	
Ja, op tijd.	71.9%	205
Nee, te laat.	28.1%	80
TOTAL		285

72% van de respondenten op Bonaire vindt dat de informatie op tijd is verspreid.
Ook hier een mooi resultaat.

Vraag 18 - Bonaire

Wat wist u over volmachten op de dag van de verkiezingen? (meerdere antwoorden mogelijk)

Answered: 361 Skipped: 78

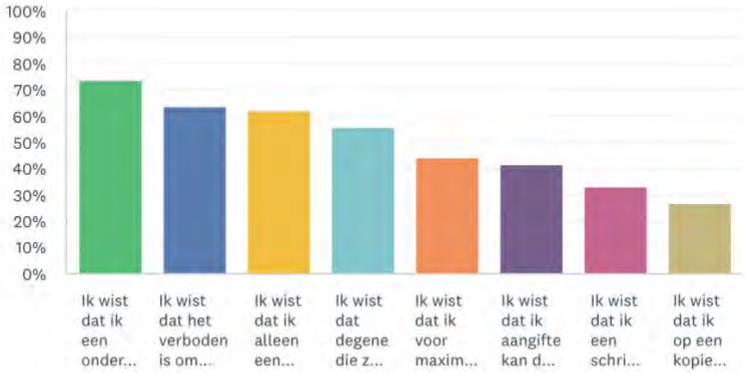

ANSWER CHOICES	RESPONSES	
Ik wist dat ik een onderhandse volmacht kon geven door de achterkant van mijn stempas in te vullen.	73.7%	266
Ik wist dat het verboden is om via een gift of belofte kiezers om te kopen om een volmacht af te geven.	63.4%	229
Ik wist dat ik alleen een volmacht mocht geven wanneer ik zelf niet kon gaan stemmen.	62.3%	225
Ik wist dat degene die zich laat omkopen strafbaar is op grond van de Kieswet.	56.0%	202
Ik wist dat ik voor maximaal twee andere personen een stem mocht uitbrengen als gemachtigde.	44.3%	160
Ik wist dat ik aangifte kan doen wanneer iemand mij benadert om een volmacht af te geven tegen betaling.	41.8%	151
Ik wist dat ik een schriftelijke volmacht kon geven door hiervoor het benodigde formulier op te halen en in te dienen bij Burgerzaken.	33.0%	119
Ik wist dat ik op een kopie van mijn identificatiebewijs duidelijk moet vermelden dat het een kopie is.	26.9%	97
Total Respondents: 361		

We kunnen stellen dat de belangrijkste informatie over volmachten de respondenten heeft bereikt. Minder bekend waren het formulier bij Burgerzaken en het vermelden van de boodschap 'kopie' op een kopie van het identificatiebewijs.

Vraag 19 - Bonaire

Wist u dat u zich kandidaat kon stellen voor het kiescollege op uw eiland?

Answered: 358 Skipped: 81

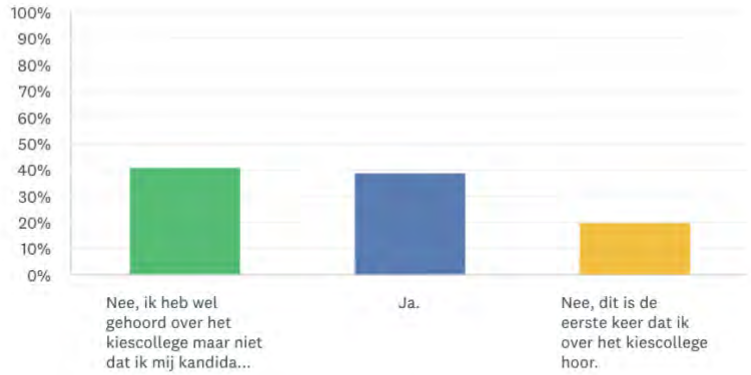

ANSWER CHOICES	RESPONSES	
Nee, ik heb wel gehoord over het kiescollege maar niet dat ik mij kandidaat kon stellen.	41.1%	147
Ja.	38.8%	139
Nee, dit is de eerste keer dat ik over het kiescollege hoor.	20.1%	72
TOTAL		358

Slechts 38,8% van de respondenten op Bonaire wist dat men zich kandidaat kon stellen voor de Kiescolleges. Meer dan 60% van respondenten heeft helemaal niets over de mogelijkheid tot kandidaatstelling meegekregen. Een opvallend hoog percentage.

Vraag 20 – Bonaire

Van welke organisatie heeft u informatie over de kandidaatstelling voor de kiescollleges ontvangen?

Answered: 274 Skipped: 165

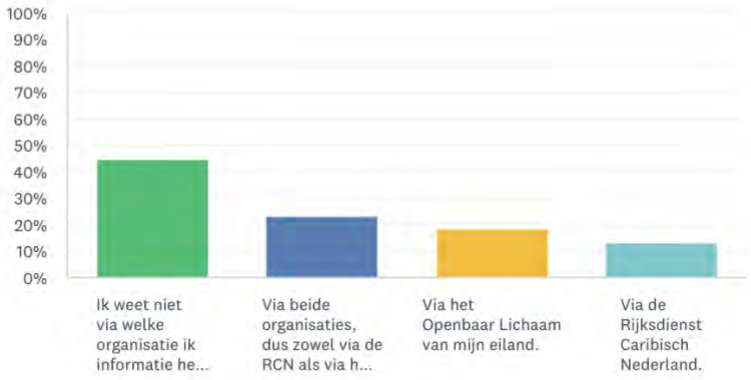

ANSWER CHOICES	RESPONSES	
Ik weet niet via welke organisatie ik informatie heb ontvangen.	44.9%	123
Via beide organisaties, dus zowel via de RCN als via het Openbaar Lichaam op mijn eiland.	23.4%	64
Via het Openbaar Lichaam van mijn eiland.	18.6%	51
Via de Rijksdienst Caribisch Nederland.	13.1%	36
TOTAL		274

We zien dat een krappe meerderheid, 55,1%, van de respondenten weet van welke organisatie ze informatie ontvangen. Een minderheid, 44,9% weet niet van wie ze de informatie hebben ontvangen.

Vraag 21 - Bonaire

Op welke manier heeft u gehoord dat u zich kandidaat kon stellen?

Answered: 274 Skipped: 165

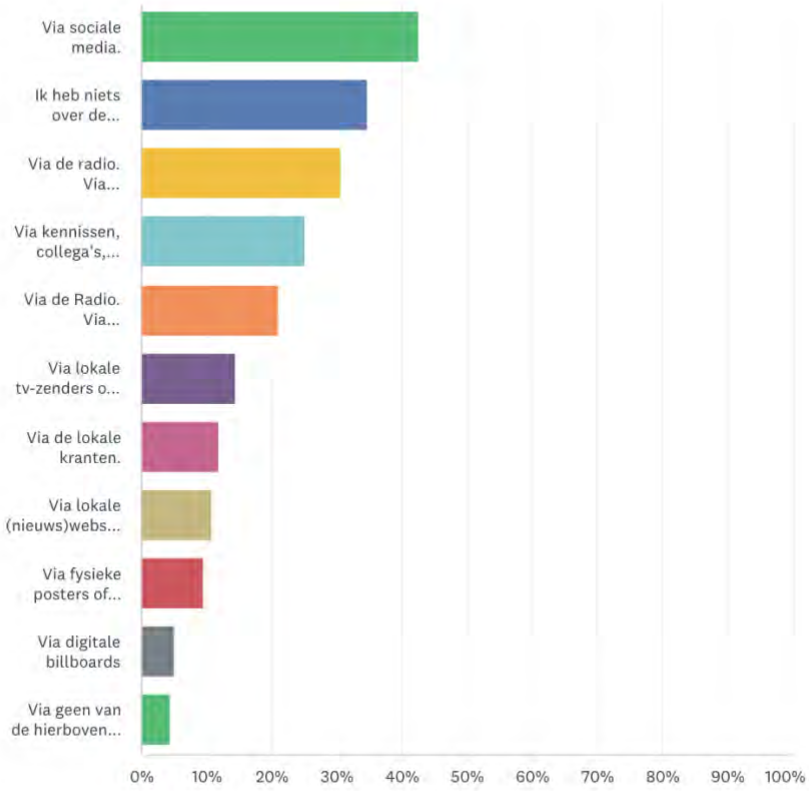

ANSWER CHOICES	RESPONSES	
Via sociale media.	42.7%	117
Ik heb niets over de kandidaatstelling voor het kiescollege gehoord.	34.7%	95
Via de radio. Via radiocommercials.	30.7%	84
Via kennissen, collega's, buren, vrienden of familie.	25.2%	69
Via de Radio. Via radioprogramma's met interviews of praatprogramma's.	21.2%	58
Via lokale tv-zenders op mijn eiland.	14.6%	40
Via de lokale kranten.	12.0%	33
Via lokale (nieuws)websites.	10.9%	30
Via fysieke posters of billboards.	9.5%	26
Via digitale billboards	5.1%	14
Via geen van de hierboven genoemde mediakanalen.	4.4%	12
Total Respondents: 274		

De meeste respondenten zijn via Sociale Media, de radio, mond-tot-mondreclame bereikt. Opvallend is dat digitale en fysieke billboards en fysieke posters een erg laag bereik hadden op Bonaire. Nieuwewebsites en kranten hebben op Bonaire ook een relatief klein aandeel qua bereik voor deze informatiecampagne. Wat ook opvalt is dat ruim, 34,7% helemaal niets over de kandidaatstelling voor het Kiescollege heeft gehoord.

Vraag 22 - Bonaire

Wat miste u in de voorlichtingscampagne voor de kandidaatstelling van de kiescolleges?

Answered: 274 Skipped: 165

ANSWER CHOICES		RESPONSES	
Informatie over wat het kiescollege doet. (functie en taken)		50.0%	137
Daar heb ik geen mening over.		17.9%	49
De reden waarom het belangrijk is om mij kandidaat te stellen.		10.2%	28
De manier waarop ik mij kandidaat kon stellen.		9.1%	25
Ik miste niets.		6.9%	19
Ik miste andere zaken: (vul hieronder a.u.b. in wat u miste)	Responses	5.8%	16
TOTAL			274

Men miste de informatie over wat het Kiescollege doet (functie en taken) het meest. 50% koos deze optie. Slechts 6,9% van de respondenten miste niets in de campagnes, of wilde ze daar niets over kwijt. 5,8% miste andere zaken zoals:

- Ik heb gemerk dat geen goeie voorlichting.
- Funshon i tareanan i pa kiko mester vota pa un representa nos den eerste kamer. *Vertaling: Functie en taken. En waarom moeten wij op hun stemmen om ons te vertegenwoordigen in de Eerste Kamer.*
- Splikashon mas detayá kiko e kolegio elektoral tapara pe en konekshon ku e posishon di nos isla. I kon esaki tin lenk ku promé i di dos kamber. *Vertaling: Uitleg uitgebreid wat de Kiescollege voorsteld en in verband met positie van ons eiland. En hoe wordt deze gelinkt met de Eerste en Tweede Kamer.*
- Just did not understand why and how it matters.
- Garantie dat een vertegenwoordiger ook mijn voorkeurspartij zou stemmen.
- Voor welke partij de kandidaat zou kiezen.
- Full outline of the electoral college, what does they do.
- Hoe de formulieren eruitzien. Dus niet pas bij de stemburo.
- Ik miste blijkbaar alles want ik hoor het nu voor het eerst.

Vraag 23 - Bonaire

Had u interesse om zich kandidaat te stellen voor het kiescollege?

Answered: 270 Skipped: 169

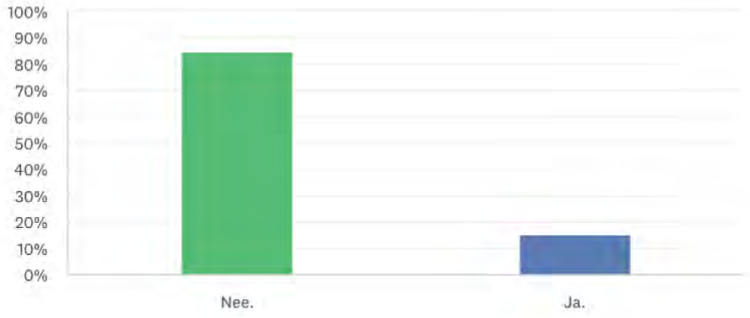

ANSWER CHOICES	RESPONSES	
Nee.	84.8%	229
Ja.	15.2%	41
TOTAL		270

Respondenten die deze vraag met 'Ja' beantwoordden kregen op basis van skip logic een set extra vragen die gingen over de criteria en vereisten, processen etc. U vindt deze vervolgvragen op de volgende pagina's.

Vraag 24 - Bonaire

Was u bekend met de criteria en vereisten waaraan u moest voldoen om zich kandidaat te stellen?

Answered: 43 Skipped: 396

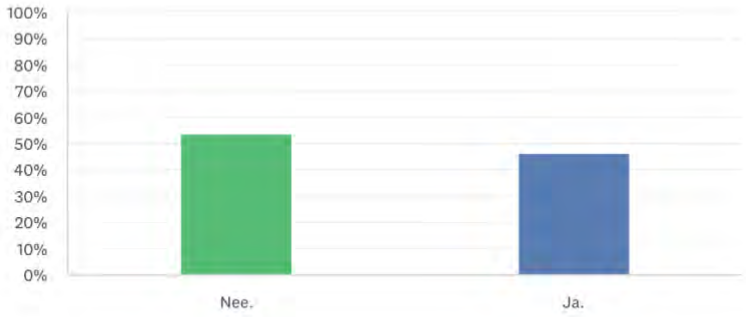

ANSWER CHOICES	RESPONSES	
Nee.	53.5%	23
Ja.	46.5%	20
TOTAL		43

Meer dan de helft van de personen die geïnteresseerd waren om zich kandidaat stellen, 53,5%, waren niet op de hoogte van de criteria en vereisten hiervoor.

Vraag 25 - Bonaire

Was u ervan op de hoogte waar en op welke datum de stukken voor de kandidaatstelling moesten worden ingeleverd?

Answered: 43 Skipped: 396

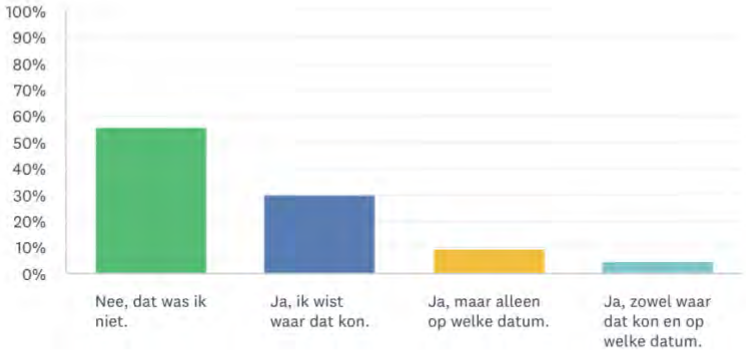

ANSWER CHOICES	RESPONSES	
Nee, dat was ik niet.	55.8%	24
Ja, ik wist waar dat kon.	30.2%	13
Ja, maar alleen op welke datum.	9.3%	4
Ja, zowel waar dat kon en op welke datum.	4.7%	2
TOTAL		43

Ook blijkt dat meer dan de helft van de personen die geïnteresseerd waren om zich kandidaat stellen, 55,8% niet wisten waar en op welke datum ze de stukken voor kandidaatstelling moesten inleveren.

Vraag 26 - Bonaire

Wat was de reden dat u zich uiteindelijk wel of niet kandidaat heeft gesteld? (deze vraag is niet verplicht)

Answered: 28 Skipped: 411

ANSWER CHOICES		RESPONSES	
Ik heb mij wel kandidaat gesteld omdat:	Responses	32.1%	9
Ik heb mij niet kandidaat gesteld omdat:	Responses	50.0%	14
Ik wil hier liever niets over zeggen.	Responses	32.1%	9

Ik heb mij wel kandidaat gesteld omdat:

- Ik ook wil bijdragen aan actief politiek
- I want the best for my island
- I believe it is extremely important.
- In een partij zit en het belangrijk vind om informatie van bonaire goed over te dragen aan de 1ste kamer.

Ik heb mij niet kandidaat gesteld omdat:

- Feitelijk weinig wist over procedure Kiescollege
- The information was scares
- I did not feel comfortable that I have enough knowledge to pursue
- Pasobra e informashon no tabata kompletu i no tabata sufisiente bon spliká. *Vertaling: Omdat de informatie niet compleet was en was niet duidelijk genoeg uitgelegd.*

Vraag 27 - Bonaire

Was u vóór de verkiezingen voor het kiescollege op de hoogte van de functie en taken van het kiescollege op uw eiland?

Answered: 331 Skipped: 108

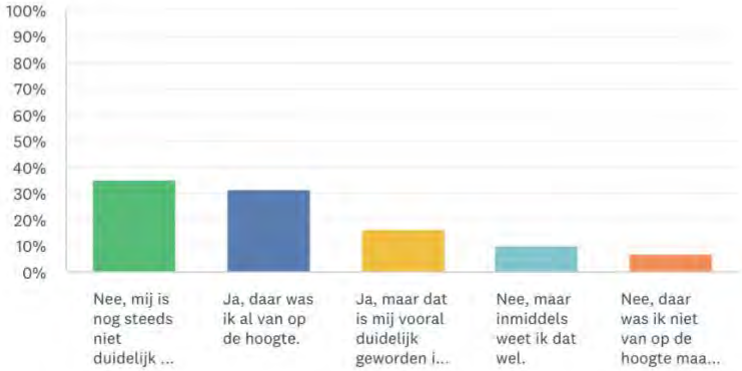

ANSWER CHOICES	RESPONSES	
Nee, mij is nog steeds niet duidelijk wat hun rol is.	35.3%	117
Ja, daar was ik al van op de hoogte.	31.7%	105
Ja, maar dat is mij vooral duidelijk geworden in de periode vóór de verkiezingen, door de informatie hierover die ik heb ontvangen via diverse (media)kanalen.	16.3%	54
Nee, maar inmiddels weet ik dat wel.	10.0%	33
Nee, daar was ik niet van op de hoogte maar in het stemlokaal is mij dat duidelijk geworden.	6.6%	22
TOTAL		331

We zien da minderheid, 35,38%, niet weet wat de functie en taken van het Kiescollege zijn. 31,7% wist voor de verkiezingen al wat de functie en taken waren. Voor 16,3% is dit duidelijk geworden in de aanloop naar de verkiezingen, door de informatie die zij daarover hebben ontvangen.

Vraag 28 - Bonaire

Was u voor de verkiezingen voor het kiescollege op de hoogte van de functie en taken van de Eerste Kamer in Den Haag?

Answered: 331 Skipped: 108

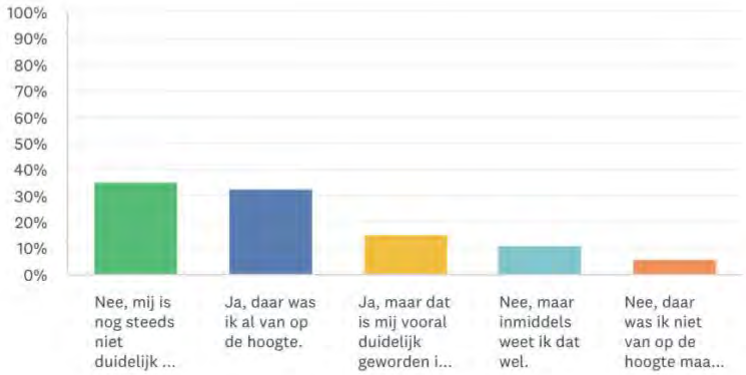

ANSWER CHOICES	RESPONSES	
Nee, mij is nog steeds niet duidelijk wat hun rol is.	35.3%	117
Ja, daar was ik al van op de hoogte.	32.6%	108
Ja, maar dat is mij vooral duidelijk geworden in de periode vóór de kiescollegeverkiezingen, door de informatie hierover die ik heb ontvangen via diverse (media)kanalen.	15.1%	50
Nee, maar inmiddels weet ik dat wel.	10.9%	36
Nee, daar was ik niet van op de hoogte maar in het stemlokaal is mij dat duidelijk geworden.	6.0%	20
TOTAL		331

We zien dat 35,3% niet op de hoogte is van de functie en taken van de Eerste Kamer.

Vraag 29 – Bonaire

Hoe belangrijk vindt u het dat uw eiland invloed heeft op de samenstelling van de Eerste Kamer?

Answered: 331 Skipped: 108

ANSWER CHOICES	AVERAGE NUMBER	TOTAL NUMBER	RESPONSES
Responses	7	2,260	331
Total Respondents: 331			

We zien een gemiddelde score van 7, in het midden van de schaal stond bij score 5 het label 'Belangrijk'. We kunnen dus concluderen dat de inwoners van Bonaire de invloed die de BES-eilanden op de samenstelling van de Eerste Kamer heeft, meer dan belangrijk vinden.

Vraag 30 - Bonaire

Vindt u het belangrijk om uw stem uit te brengen op een kandidaat voor het kiescollege?

Answered: 331 Skipped: 108

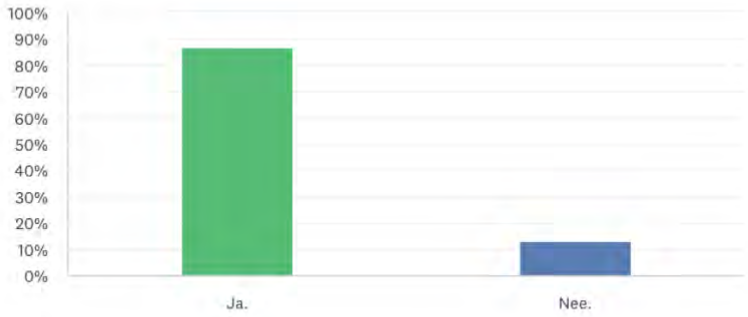

ANSWER CHOICES	RESPONSES	
Ja.	87.0%	288
Nee.	13.0%	43
TOTAL		331

Deze vraag bekrachtigd de score in vraag 29. Ruim 87% van de respondenten op de Bonaire vindt het belangrijk om een stem uit te brengen op en kandidaat voor het Kiescollege.

Vraag 31 - Bonaire

Via welke (media)kanalen bent u meer te weten gekomen over de verkiezingen voor de kiescolleges? (meerdere antwoorden mogelijk)

Answered: 331 Skipped: 108

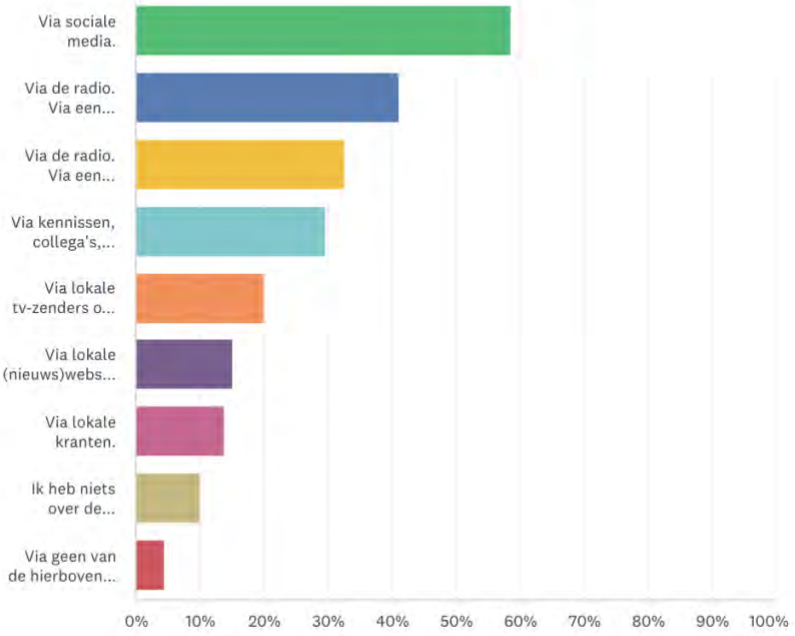

ANSWER CHOICES	RESPONSES	
Via sociale media.	58.6%	194
Via de radio. Via een radiocommercial.	41.1%	136
Via de radio. Via een radioprogramma met interviews of praatprogramma's.	32.6%	108
Via kennissen, collega's, buren, vrienden of familie.	29.6%	98
Via lokale tv-zenders op mijn eiland.	19.9%	66
Via lokale (nieuws)websites.	15.1%	50
Via lokale kranten.	13.9%	46
Ik heb niets over de verkiezingen voor de kiescolleges gehoord.	10.0%	33
Via geen van de hierboven genoemde mediakanalen.	4.5%	15
Total Respondents: 331		

We zien hier vrijwel dezelfde verdeling als bij vraag 21, de meeste respondenten zijn bereikt via sociale media, gevolgd door radiospots, mond-tot-mond (kennissen, collega's, buren, vrienden of familie), kranten, lokale website en radioprogramma's.

Vraag 32 - Bonaire

Heeft u op 15 maart 2023 gestemd voor de kiescollegeverkiezingen?

Answered: 331 Skipped: 108

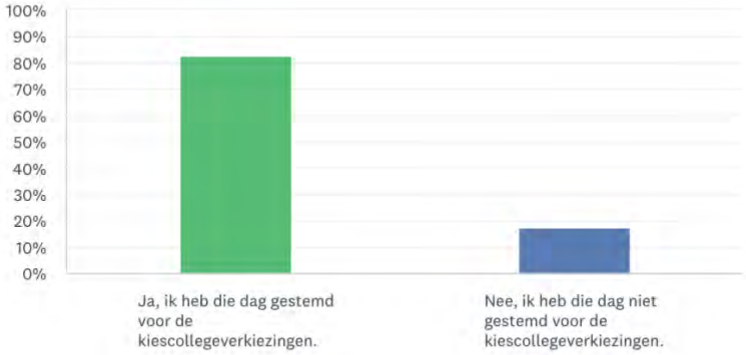

ANSWER CHOICES	RESPONSES	
Ja, ik heb die dag gestemd voor de kiescollegeverkiezingen.	82.5%	273
Nee, ik heb die dag niet gestemd voor de kiescollegeverkiezingen.	17.5%	58
TOTAL		331

Het grootste deel van de respondenten op Bonaire, 82,5%, heeft op 15 maart gestemd voor de Kiescollegeverkiezingen.

Vraag 33 - Bonaire

Wat is de reden dat u wel heeft gestemd voor de kiescollegeverkiezingen? (meerdere antwoorden mogelijk)

Answered: 272 Skipped: 167

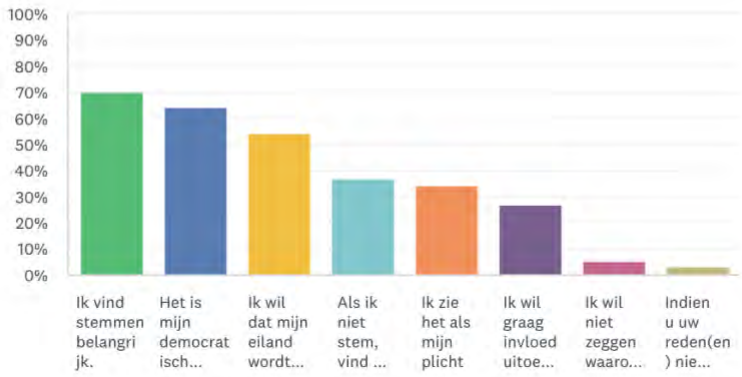

ANSWER CHOICES		RESPONSES	
Ik vind stemmen belangrijk.		70.2%	191
Het is mijn democratisch recht.		64.0%	174
Ik wil dat mijn eiland wordt vertegenwoordigd in de 1e kamer.		54.0%	147
Als ik niet stem, vind ik dat ik mijn recht van spreken verlies.		36.8%	100
Ik zie het als mijn plicht		34.2%	93
Ik wil graag invloed uitoefenen op de samenstelling van de Eerste Kamer.		26.8%	73
Ik wil niet zeggen waarom ik heb gestemd.		5.5%	15
Indien u uw reden(en) niet ziet staan, kunt u dan hieronder aangeven waarom u wel gestemd heeft?	Responses	2.9%	8
Total Respondents: 272			

Enkele reacties waren:

- Ku bo voto bo por juda bo pais. *Vertaling: Met je stem kan je je eiland helpen.*
- Even though the reason for voting in the electoral college was not clear I found it important as if it wasn't I would not have received the voting card.
- A candidate ask me to vote for her, so I did.

Vraag 34 - Bonaire

Wat is de reden dat u niet heeft gestemd voor de kiescollegeverkiezingen? (meerdere antwoorden mogelijk)

Answered: 58 Skipped: 381

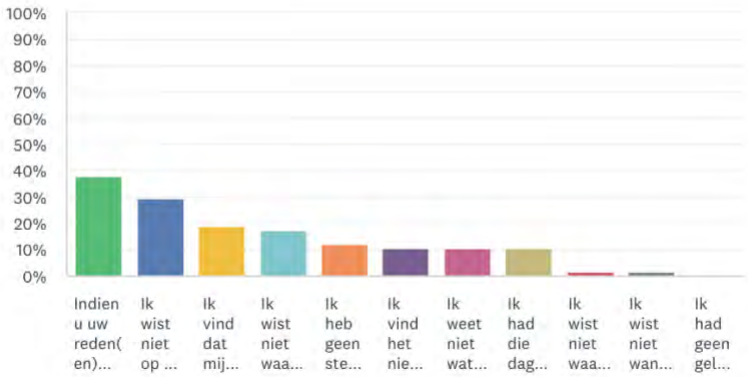

ANSWER CHOICES		RESPONSES	
Indien u uw reden(en) niet ziet staan, kunt u dan hieronder aangeven waarom u niet gestemd heeft.	Responses	37.9%	22
Ik wist niet op wie ik moest stemmen.		29.3%	17
Ik vind dat mijn stem te weinig invloed heeft.		19.0%	11
Ik wist niet waarom ik moest gaan stemmen.		17.2%	10
Ik heb geen stempas gekregen.		12.1%	7
Ik vind het niet belangrijk.		10.3%	6
Ik weet niet wat er met mijn stem gebeurt.		10.3%	6
Ik had die dag geen tijd om te gaan stemmen.		10.3%	6
Ik wist niet waar ik kon gaan stemmen.		1.7%	1
Ik wist niet wanneer ik kon gaan stemmen.		1.7%	1
Ik had geen geldig identiteisbewijs.		0.0%	0
Total Respondents: 58			

Enkele reacties waren:

- Slechte voorlichting.
- Weet niet waarom ik moet stemmen. De ene die meer stemmen heeft gekregen is toch buitengelaten waarvoor moet ik stemmen en het gebeurt vaker zo op het eiland.
- Mas informashon pa kiko bo ta vota no di partido nn so pero di rcn i olb tamb. *Vertaling: Meer informatie over waarom je moet stemmen. Niet alleen van de politieke partijen maar ook van de Rijksdienst Caribisch Nederland en Openbare lichaam Bonaire.*
- Informashon no tbt sufisiente. *Vertaling: Er was onvoldoende informatie.*
- Did not kno who i need to vote for.
- Er stonden dezelfde mensen op de lijst als eilandraad, ik vond dat verwarrend. Dat was van tevoren niet duidelijk.
- I did not have sufficient information about who i was going to vote for and what their role is to be played in voting for them for the Electoral College.

Vraag 35 - Bonaire

Was u voor de verkiezingen bekend met het belang van de eilandsraadsverkiezingen?

Answered: 329 Skipped: 110

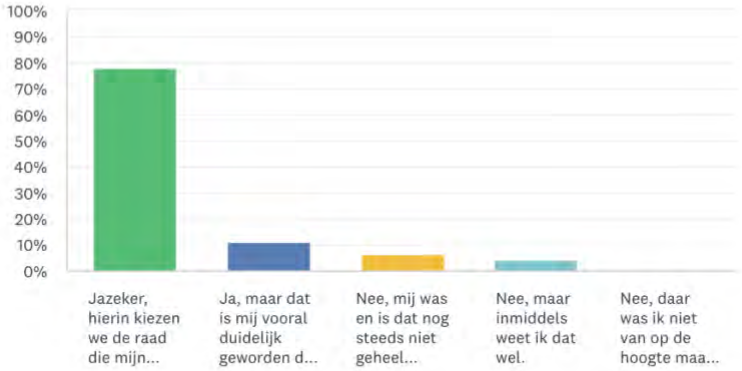

ANSWER CHOICES	RESPONSES	
Jazeker, hierin kiezen we de raad die mijn eiland bestuurt.	77.8%	256
Ja, maar dat is mij vooral duidelijk geworden door de informatie die ik hierover heb gehoord of gelezen.	11.2%	37
Nee, mij was en is dat nog steeds niet geheel duidelijk.	6.4%	21
Nee, maar inmiddels weet ik dat wel.	4.3%	14
Nee, daar was ik niet van op de hoogte maar in het stemlokaal is mij dat duidelijk geworden.	0.3%	1
TOTAL		329

Bijna 77,8% van de respondenten was voor de verkiezingen bekend met het belang van de Eilandsraadsverkiezingen.

Vraag 36 - Bonaire

Heeft u op 15 maart 2023 gestemd voor de eilandsraadsverkiezingen?

Answered: 329 Skipped: 110

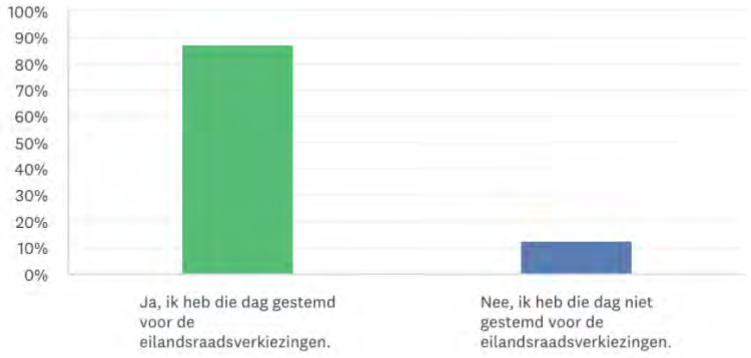

ANSWER CHOICES	RESPONSES	
Ja, ik heb die dag gestemd voor de eilandsraadsverkiezingen.	87.2%	287
Nee, ik heb die dag niet gestemd voor de eilandsraadsverkiezingen.	12.8%	42
TOTAL		329

87,2% van de respondenten heeft op 15 maart hun stem uitgebracht.

Vraag 37 - Bonaire

Wat is de reden dat u wel heeft gestemd voor de eilandsraadsverkiezingen? (meerdere antwoorden mogelijk)

Answered: 285 Skipped: 154

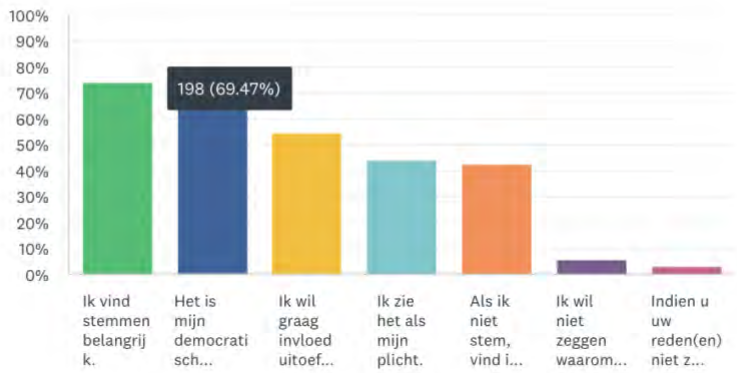

ANSWER CHOICES		RESPONSES	
Ik vind stemmen belangrijk.		74.0%	211
Het is mijn democratisch recht.		69.5%	198
Ik wil graag invloed uitoefenen op de veranderingen op mijn eiland.		54.7%	156
Ik zie het als mijn plicht.		44.2%	126
Als ik niet stem, vind ik dat ik mijn recht van spreken verlies.		42.8%	122
Ik wil niet zeggen waarom ik heb gestemd.		5.6%	16
Indien u uw reden(en) niet ziet staan, kunt u dan hieronder aangeven waarom u wel gestemd heeft?	Responses	3.2%	9
Total Respondents: 285			

Respondenten konden ook voor een andere reden kiezen. U vindt een compleet overzicht terug in de exports van de resultaten per eiland. Hieronder enkele redenen:

- Om Bonaire meer invloed krijgen voor zichzelf regeer ZELFBESCHIKKINGSRECHT TE VOORKOMEN VOOR ONS ALS BONERIANEN MEER OUTOMIE TA VOORKOMEN
- Wilde een verandering maar dezelfde partijen zijn weer aan de macht
- I'd like a change, but it turned out that several who were the people's choice did not become island council members, a very strange result.
- Mi tbt ke mira un kambio. *Vertaling: Ik wilde een verandering zien.*
- Semper bo mester hasi uso di bo derecho di voto pa un miho futuro pa bo pais. *Vertaling: Je moet altijd gebruik maken van je recht om te stemmen voor een betere toekomst voor je eiland.*

Vraag 38 - Bonaire

Wat is de reden dat u niet heeft gestemd voor de eilandsraadsverkiezingen? (meerdere antwoorden mogelijk)

Answered: 42 Skipped: 397

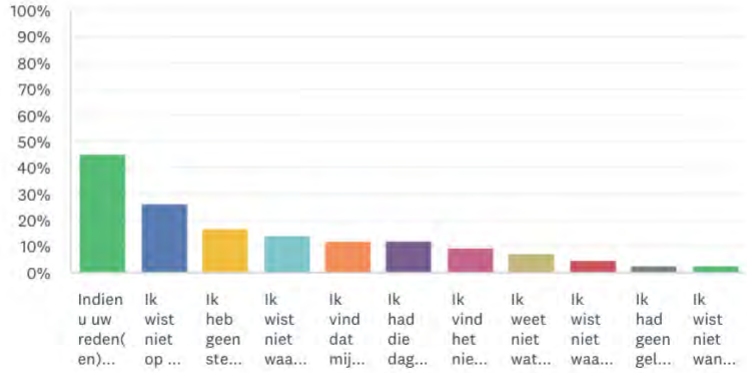

ANSWER CHOICES		RESPONSES	
Indien u uw reden(en) niet ziet staan, kunt u dan hieronder aangeven waarom u niet gestemd heeft?	Responses	45.2%	19
Ik wist niet op wie ik moest stemmen.		26.2%	11
Ik heb geen stempas gekregen.		16.7%	7
Ik wist niet waarom ik moest gaan stemmen.		14.3%	6
Ik vind dat mijn stem te weinig invloed heeft.		11.9%	5
Ik had die dag geen tijd om te gaan stemmen.		11.9%	5
Ik vind het niet belangrijk.		9.5%	4
Ik weet niet wat er met mijn stem gebeurt.		7.1%	3
Ik wist niet waar ik kon gaan stemmen.		4.8%	2
Ik had geen geldig indentiteitsbewijs.		2.4%	1
Ik wist niet wanneer ik kon gaan stemmen.		2.4%	1
Total Respondents: 42			

Ook bij vraag 38 valt het op dat de meeste respondenten hun reden(en) niet zagen staan. Hieronder een opsomming van de meeste voorkomende reacties:

- Heeft geen nut.
- Mi no ke bisa. *Vertaling: Wil ik niet zeggen.*
- Falta di informashon. *Vertaling: Gebrek aan informatie.*
- Was niet op het eiland aanwezig.

5. Onderzoeksresultaten Saba

5.1. Omvang, samenstelling en benadering respondentenpopulatie Saba

Op Saba hebben in totaal 73 personen deelgenomen aan het onderzoek. Hieronder ziet u de verdeling van de deelnemers, binnen de vastgestelde leeftijdsgroepen.

5.2. Verdeling en werving leeftijdsgroepen Saba

Hieronder ziet u de verdeling van de deelnemers binnen de eerder vastgestelde leeftijdsgroepen.

In welke leeftijdsgroep valt u?

Answered: 71 Skipped: 2

ANSWER CHOICES	RESPONSES	
Jonger dan 18 jaar.	0.0%	0
18 jaar t/m 34 jaar.	28.2%	20
35 jaar t/m 49 jaar.	40.8%	29
50 jaar t/m 64 jaar.	9.9%	7
65+	21.1%	15
TOTAL		71

Op Saba is er gebruik gemaakt van een mass mailing via e-mail. Vergeleken met andere onderzoeken, had deze mailing een lagere response, uiteindelijk werd wel al bijna 80% van de beoogde aantallen gehaald door de combinatie van onlineadvertenties en de mass mailing.

5.3. Geslacht Saba

Wat is uw geslacht?

Answered: 71 Skipped: 2

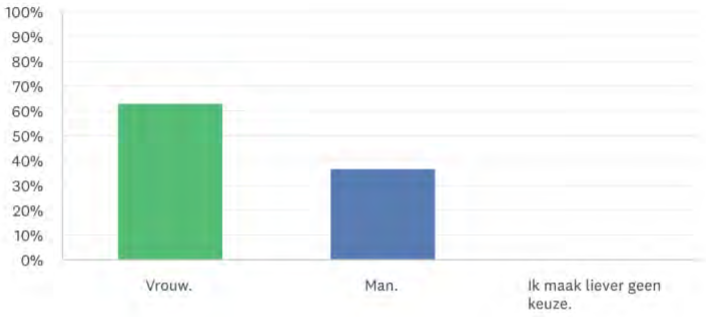

ANSWER CHOICES	RESPONSES	
Vrouw.	63.4%	45
Man.	36.6%	26
Ik maak liever geen keuze.	0.0%	0
TOTAL		71

5.4. Moedertaal Saba

Wat is uw moedertaal?

Answered: 71 Skipped: 2

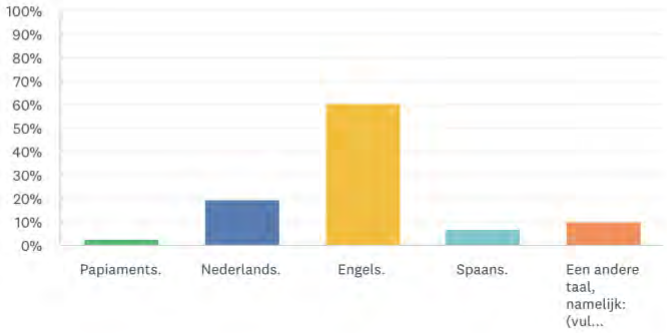

ANSWER CHOICES		RESPONSES	
Papiaments.		2.8%	2
Nederlands.		19.7%	14
Engels.		60.6%	43
Spaans.		7.0%	5
Een andere taal, namelijk: (vul hieronder a.u.b. uw moedertaal in)	Responses	9.9%	7
TOTAL			71

Wat opviel was dat op Saba, waar 60,6% van de moedertaal Engels is, eveneens 19,7% van de respondenten Nederlands als moedertaal heeft. Verder werden ook Filipijns, Duits en Frans nog als moedertaal genoemd.

5.5. Voorkeurstaal Saba

Wat is de taal waarin u het liefst wordt aangesproken? Wat is uw voorkeurstaal?

Answered: 71 Skipped: 2

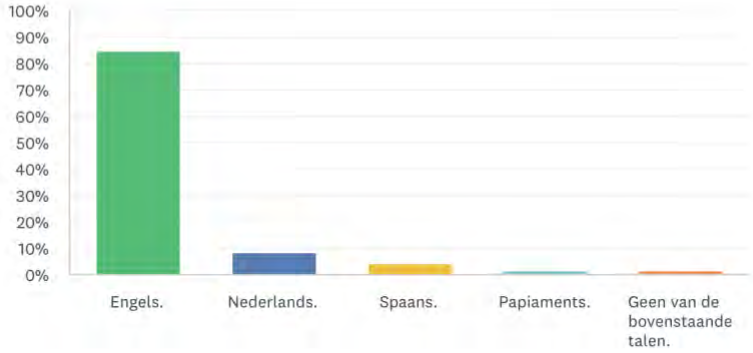

ANSWER CHOICES	RESPONSES	
Engels.	84.5%	60
Nederlands.	8.5%	6
Spaans.	4.2%	3
Papiaments.	1.4%	1
Geen van de bovenstaande talen.	1.4%	1
TOTAL		71

De voorkeurstaal op Saba is overtuigend Engels, slechts 8,5% van de respondenten geeft hier aan dat Nederlands de voorkeurstaal is.

5.6. Nederlandse nationaliteit Saba

De onderstaande vraag was een controlevraag om vast te stellen of de respondent tot de doelgroep behoort.

Heeft u de Nederlandse nationaliteit?

Answered: 71 Skipped: 2

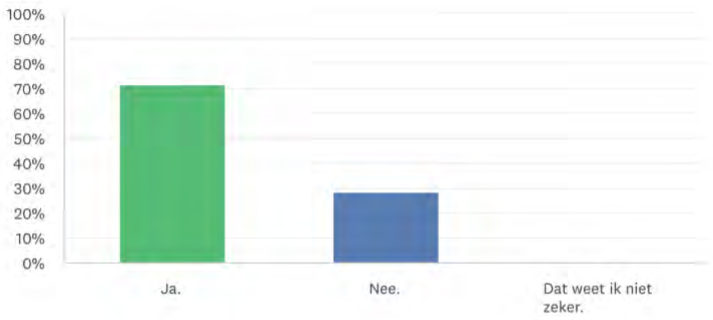

ANSWER CHOICES	RESPONSES	
Ja.	71.8%	51
Nee.	28.2%	20
Dat weet ik niet zeker.	0.0%	0
TOTAL		71

5.7. Langer dan 5 jaar woonachtig op Bonaire, Sint Eustatius of Saba

De onderstaande vraag was een controlevraag om vast te stellen of de respondent tot de doelgroep behoort.

Was uw vaste woon- en verblijfplaats de afgelopen 5 jaar Bonaire, Sint Eustatius, Saba en/of Europees Nederland?

Answered: 19 Skipped: 54

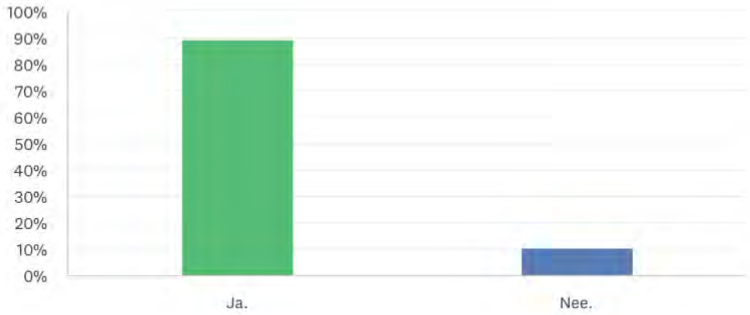

ANSWER CHOICES	RESPONSES	
Ja.	89.5%	17
Nee.	10.5%	2
TOTAL		19

5.8. Antwoorden per vraag van de respondenten op Saba

In dit onderdeel het rapport behandelen we de alle vragen die geen demografische vragen of controlevragen waren. Daarnaast geven we per vraag aan welke antwoorden en eventuele toelichtingen er zijn gegeven

Vraag 1 t/m 5 van de enquête gingen over het eiland waar de respondent woont, hun leeftijd en de taal die men spreekt. Naast de demografische vragen, over het eiland waar men woont en hun leeftijd, hebben we twee

extra controlevragen gesteld om na te gaan of respondenten stemgerechtigd waren. Deze twee controlevragen hebben we op de vorige pagina's toegelicht. We starten daarom hieronder bij vraag 8: 'Wist u dat er verkiezingen waren op 15 maart 2023?'

Vraag 8 - Saba

Wist u dat er verkiezingen waren op 15 maart 2023?

Answered: 60 Skipped: 13

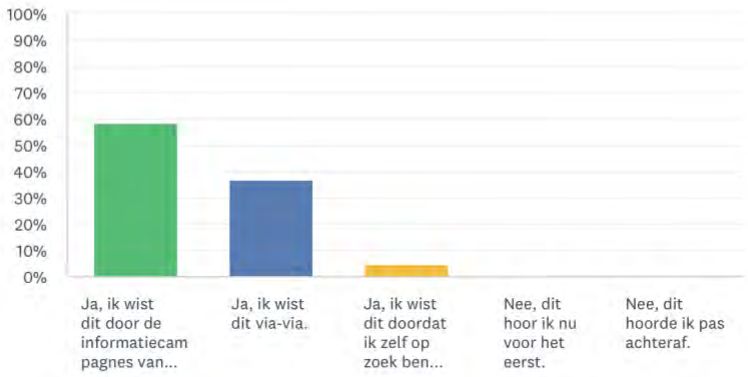

ANSWER CHOICES	RESPONSES	
Ja, ik wist dit door de informatiecampagnes van de overheid.	58.3%	35
Ja, ik wist dit via-via.	36.7%	22
Ja, ik wist dit doordat ik zelf op zoek ben gegaan naar informatie.	5.0%	3
Nee, dit hoor ik nu voor het eerst.	0.0%	0
Nee, dit hoorde ik pas achteraf.	0.0%	0
TOTAL		60

We kunnen concluderen dat alle respondenten op Saba, namelijk 100%, op de hoogte waren dat er 15 maart verkiezingen waren.

Vraag 9 - Saba

Wist u wat voor verkiezingen er waren op 15 maart 2023?

Answered: 58 Skipped: 15

ANSWER CHOICES	RESPONSES	
Ja, er waren die dag verkiezingen voor zowel het kiescollege als de eilandsraad.	86.2%	50
Ja, er waren die dag eilandsraadsverkiezingen op mijn eiland.	10.3%	6
Ja, ik kon mijn stem uitbrengen voor het kiescollege van mijn eiland.	3.4%	2
Nee, ik wist wel dat er verkiezingen waren, maar niet waarvoor.	0.0%	0
Nee, ik wist niet dat er verkiezingen waren.	0.0%	0
TOTAL		58

Een ruime meerderheid van de respondenten op Saba namelijk 86,2% was ervan op de hoogte dat er op 15 maart zowel verkiezingen voor de Kiescolleges als voor de Eilandsraad waren. 3,4% dacht dat er alleen verkiezingen waren voor het Kiescollege en 10,3% dacht dat er alleen verkiezingen waren voor de Eilandsraad. Er waren geen respondenten niet op de hoogte wat voor verkiezingen er die dag waren.

Vraag 10 - Saba

Heeft u uw stempas op tijd ontvangen?

Answered: 58 Skipped: 15

ANSWER CHOICES	RESPONSES	
Ja.	100.0%	58
Nee, ik heb mijn stempas te laat ontvangen.	0.0%	0
Nee, ik heb nooit een stempas ontvangen en ik begrijp niet waarom ik niets heb ontvangen.	0.0%	0
Nee, maar ik weet wel waarom ik mijn stempas niet heb ontvangen.	0.0%	0
TOTAL		58

Alle respondenten die de vraag beantwoord hebben, heeft zijn of haar stempas op tijd ontvangen.

Vraag 11 - Saba

Van welke van de onderstaande stemregels was u op de hoogte vóór de verkiezingen van 15 maart 2023: (meerdere antwoorden mogelijk)

Answered: 58 Skipped: 15

ANSWER CHOICES	RESPONSES	
Ik moest een identiteitsbewijs meenemen dat op de dag van de verkiezingen niet langer dan 5 jaar verlopen was.	84.5%	49
Ik wist de openingstijden van de stemlokalen.	79.3%	46
Ik had een persoonlijke stempas nodig om te stemmen.	77.6%	45
Ik was ervan op de hoogte dat ik een volmacht kon geven of ontvangen, in verband met stemmen voor of door iemand anders.	77.6%	45
Ik wist dat ik bij elk stemlokaal op mijn eiland kon stemmen.	58.6%	34
Ik was van geen van de bovenstaande stemregels op de hoogte.	6.9%	4
Total Respondents: 58		

De meeste respondenten wisten dat ze een identiteitsbewijs en stempas nodig hadden om te gaan stemmen. Slechts 6,9% van de respondenten was van geen enkele stemregel op de hoogte.

Vraag 12 - Saba

Wist u wie er mocht stemmen, dus wat de criteria waren om te mogen stemmen?

Answered: 58 Skipped: 15

ANSWER CHOICES	RESPONSES	
Ja, dat wist ik al.	51.7%	30
Ja, dat wist ik door de informatie die ik hierover heb ontvangen vanuit het Openbaar Lichaam.	32.8%	19
Nee, dat wist niet.	10.3%	6
Ja, dat wist ik door de informatie die ik hierover heb ontvangen vanuit de Rijksoverheid.	5.2%	3
TOTAL		58

Een meerderheid, 51,7% was al op de hoogte van de criteria om te mogen stemmen.

Vraag 13 - Saba

Hieronder ziet u enkele advertenties, flyers en posters die tijdens de voorlichtingscampagne zijn verspreid. 0

0

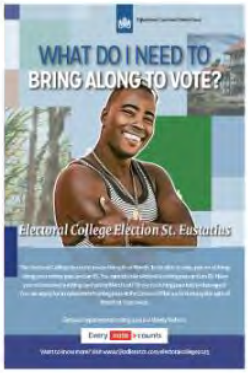

0

Heeft u de bovenstaande uitingen ergens gezien?

Answered: 57 Skipped: 16

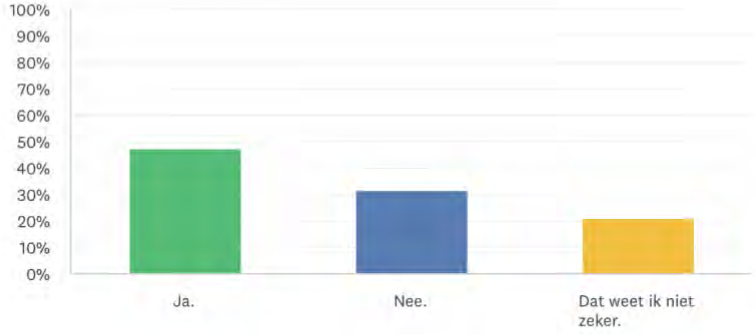

ANSWER CHOICES	RESPONSES	
Ja.	47.4%	27
Nee.	31.6%	18
Dat weet ik niet zeker.	21.1%	12
TOTAL		57

Vraag 14 - Saba

Heeft u ergens radiospots gehoord met informatie over verkiezingen?

Answered: 57 Skipped: 16

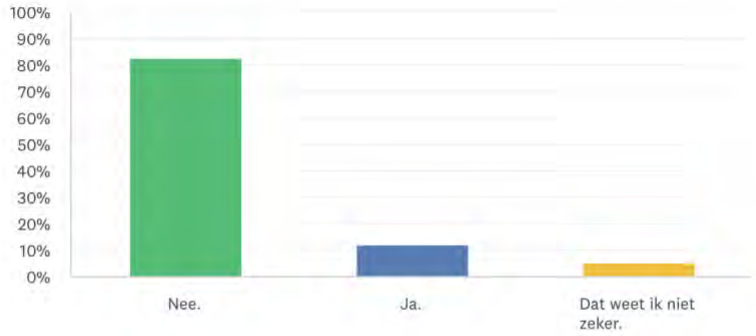

ANSWER CHOICES	RESPONSES	
Nee.	82.5%	47
Ja.	12.3%	7
Dat weet ik niet zeker.	5.3%	3
TOTAL		57

Vraag 15 - Saba

Heeft u ergens videocommercials gezien?

Answered: 57 Skipped: 16

ANSWER CHOICES	RESPONSES	
Nee.	54.4%	31
Ja.	31.6%	18
Dat weet ik niet zeker.	14.0%	8
TOTAL		57

Vraag 16 - Saba

Hoe regelmatig heeft u informatie ontvangen van de Rijksoverheid over de verkiezingen?

Answered: 56 Skipped: 17

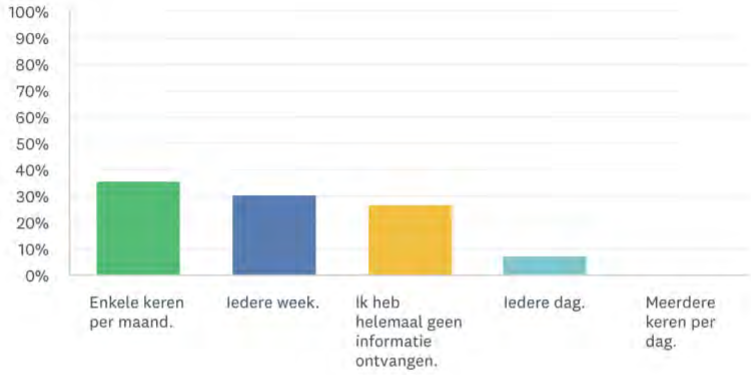

ANSWER CHOICES	RESPONSES	
Enkele keren per maand.	35.7%	20
Iedere week.	30.4%	17
Ik heb helemaal geen informatie ontvangen.	26.8%	15
Iedere dag.	7.1%	4
Meerdere keren per dag.	0.0%	0
TOTAL		56

Vraag 17 - Saba

Vindt u dat de informatie over de verkiezingen op tijd is verspreid?

Answered: 40 Skipped: 33

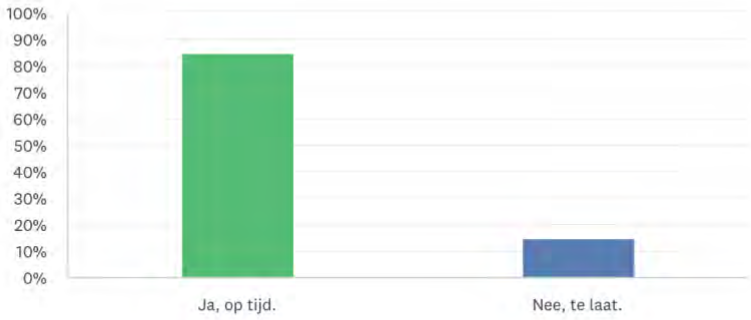

ANSWER CHOICES	RESPONSES	
Ja, op tijd.	85.0%	34
Nee, te laat.	15.0%	6
TOTAL		40

Vraag 18 - Saba

Wat wist u over volmachten op de dag van de verkiezingen? (meerdere antwoorden mogelijk)

Answered: 53 Skipped: 20

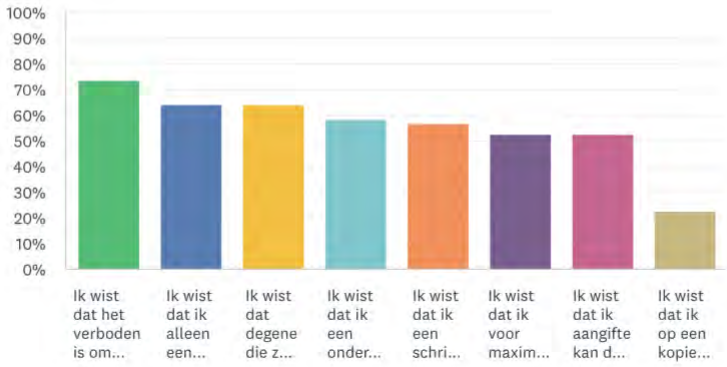

ANSWER CHOICES	RESPONSES	
Ik wist dat het verboden is om via een gift of belofte kiezers om te kopen om een volmacht af te geven.	73.6%	39
Ik wist dat ik alleen een volmacht mocht geven wanneer ik zelf niet kon gaan stemmen.	64.2%	34
Ik wist dat degene die zich laat omkopen strafbaar is op grond van de Kieswet.	64.2%	34
Ik wist dat ik een onderhandse volmacht kon geven door de achterkant van mijn stempas in te vullen.	58.5%	31
Ik wist dat ik een schriftelijke volmacht kon geven door hiervoor het benodigde formulier op te halen en in te dienen bij Burgerzaken.	56.6%	30
Ik wist dat ik voor maximaal twee andere personen een stem mocht uitbrengen als gemachtigde.	52.8%	28
Ik wist dat ik aangifte kan doen wanneer iemand mij benadert om een volmacht af te geven tegen betaling.	52.8%	28
Ik wist dat ik op een kopie van mijn identificatiebewijs duidelijk moet vermelden dat het een kopie is.	22.6%	12
Total Respondents: 53		

Vraag 19 - Saba

Wist u dat u zich kandidaat kon stellen voor het kiescollege op uw eiland?

Answered: 53 Skipped: 20

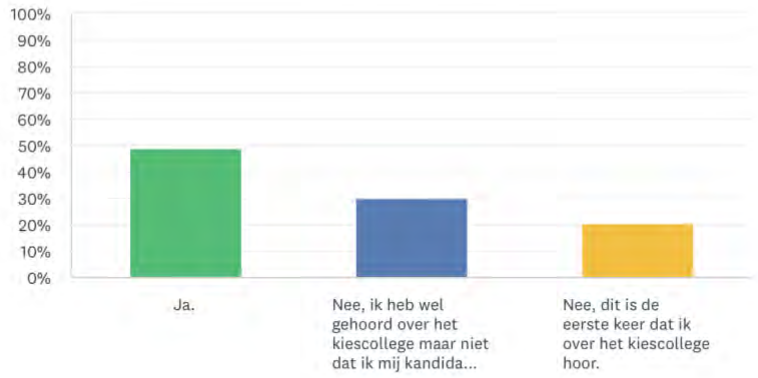

ANSWER CHOICES	RESPONSES	
Ja.	49.1%	26
Nee, ik heb wel gehoord over het kiescollege maar niet dat ik mij kandidaat kon stellen.	30.2%	16
Nee, dit is de eerste keer dat ik over het kiescollege hoor.	20.8%	11
TOTAL		53

Slechts 49,1% van de respondenten op Saba wist dat men zich kandidaat kon stellen voor de Kiescolleges. 51% van respondenten heeft helemaal niets over de mogelijkheid tot kandidaatstelling meegekregen. Een opvallend hoog percentage.

Vraag 20 - Saba

Van welke organisatie heeft u informatie over de kandidaatstelling voor de kiescollleges ontvangen?

Answered: 42 Skipped: 31

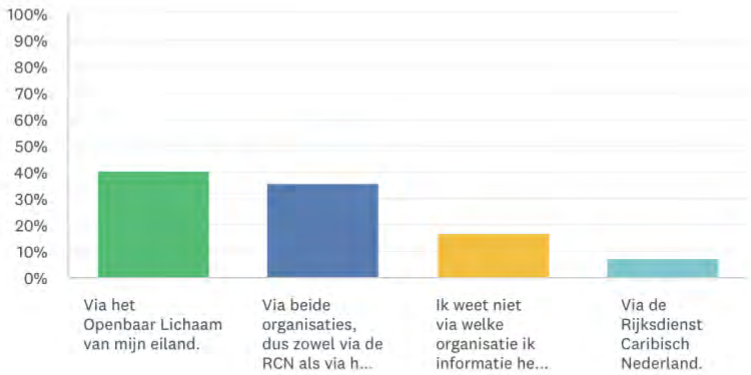

ANSWER CHOICES	RESPONSES	
Via het Openbaar Lichaam van mijn eiland.	40.5%	17
Via beide organisaties, dus zowel via de RCN als via het Openbaar Lichaam op mijn eiland.	35.7%	15
Ik weet niet via welke organisatie ik informatie heb ontvangen.	16.7%	7
Via de Rijksdienst Caribisch Nederland.	7.1%	3
TOTAL		42

We zien dat het grootste deel, 60,5%, van de respondenten weet van welke organisatie ze informatie ontvangen. Een minderheid, 39,5% weet niet van wie ze de informatie hebben ontvangen.

Vraag 21 - Saba

Op welke manier heeft u gehoord dat u zich kandidaat kon stellen?

Answered: 42 Skipped: 31

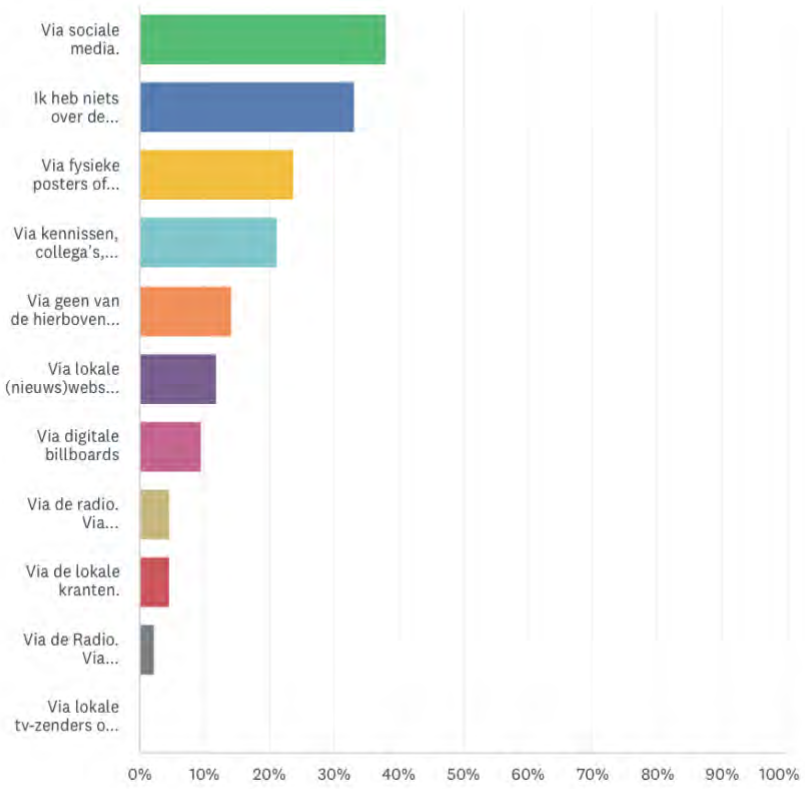

ANSWER CHOICES	RESPONSES	
Via sociale media.	38.1%	16
Ik heb niets over de kandidaatstelling voor het kiescollege gehoord.	33.3%	14
Via fysieke posters of billboards.	23.8%	10
Via kennissen, collega's, buren, vrienden of familie.	21.4%	9
Via geen van de hierboven genoemde mediakanalen.	14.3%	6
Via lokale (nieuws)websites.	11.9%	5
Via digitale billboards	9.5%	4
Via de radio. Via radiocommercials.	4.8%	2
Via de lokale kranten.	4.8%	2
Via de Radio. Via radioprogramma's met interviews of praatprogramma's.	2.4%	1
Via lokale tv-zenders op mijn eiland.	0.0%	0
Total Respondents: 42		

We zien hier dat 38,1% van de inwoners de informatie over kandidaatstelling via sociale media heeft ontvangen. We kunnen concluderen dat dit ook op Saba een zeer effectief communicatiekanaal is. Opvallend is dat de posters en billboards op de derde plaats eindigen met 23,8% bereik. 33,3% heeft niets gehoord over de kandidaatstelling op Saba.

Vraag 22 - Saba

Wat miste u in de voorlichtingscampagne voor de kandidaatstelling van de kiescolleges?

Answered: 42 Skipped: 31

ANSWER CHOICES		RESPONSES	
Informatie over wat het kiescollege doet. (functie en taken)		50.0%	21
Ik miste niets.		14.3%	6
De manier waarop ik mij kandidaat kon stellen.		9.5%	4
Daar heb ik geen mening over.		9.5%	4
Ik miste andere zaken: (vul hieronder a.u.b. in wat u miste)	Responses	9.5%	4
De reden waarom het belangrijk is om mij kandidaat te stellen.		7.1%	3
TOTAL			42

Men miste de informatie over wat het Kiescollege doet (functie en taken) het meest, 50% van de respondenten. Ongeveer 14,3% van de respondenten miste niets in de campagnes, of wilde daar niets over kwijt, 9,5%.

Een aantal respondenten, 9,5% miste andere zaken zoals:

- I only received one voting card for the island council elections.
- Just did not understand why and how it matters.
- Garantie dat een vertegenwoordiger op mijn voorkeurspartij zou stemmen.
- Both of the top answers.

Vraag 23 - Saba

Had u interesse om zich kandidaat te stellen voor het kiescollege?

Answered: 42 Skipped: 31

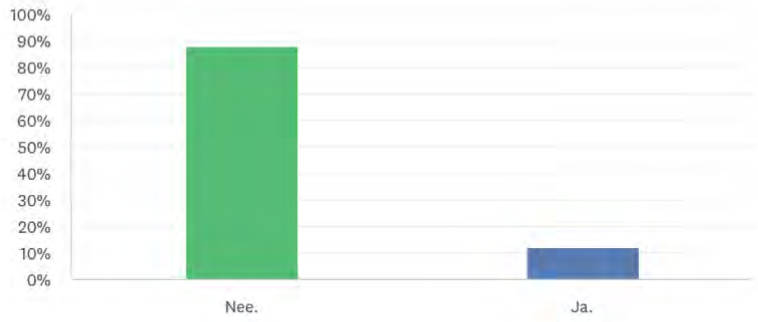

ANSWER CHOICES	RESPONSES	
Nee.	88.1%	37
Ja.	11.9%	5
TOTAL		42

Respondenten die deze vraag met 'Ja' beantwoordden kregen op basis van skip logic een set extra vragen die gingen over de criteria en vereisten, processen etc. U vindt deze vervolgvragen op de volgende pagina's.

Vraag 24 - Saba

Was u bekend met de criteria en vereisten waaraan u moest voldoen om zich kandidaat te stellen?

Answered: 5 Skipped: 68

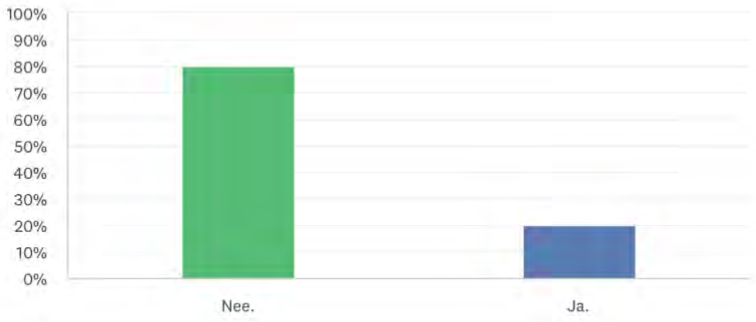

ANSWER CHOICES	RESPONSES	
Nee.	80.0%	4
Ja.	20.0%	1
TOTAL		5

Een groot percentage, 80% van de respondenten die zich eventueel kandidaat wilde stellen was niet op de hoogte van de eisen om zich kandidaat te stellen. Slechts 20% was hier wel van op de hoogte.

Vraag 25 - Saba

Was u ervan op de hoogte waar en op welke datum de stukken voor de kandidaatstelling moesten worden ingeleverd?

Answered: 5 Skipped: 68

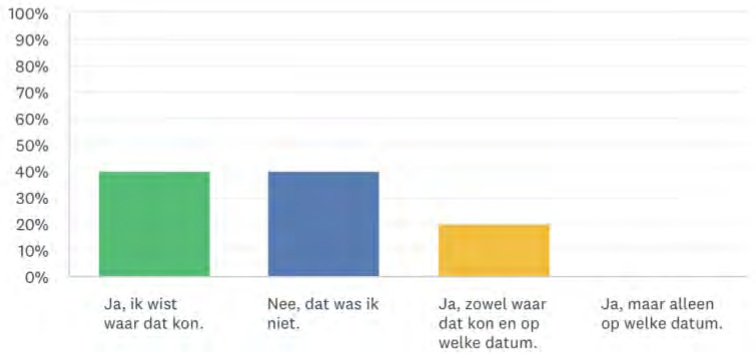

ANSWER CHOICES	RESPONSES	
Ja, ik wist waar dat kon.	40.0%	2
Nee, dat was ik niet.	40.0%	2
Ja, zowel waar dat kon en op welke datum.	20.0%	1
Ja, maar alleen op welke datum.	0.0%	0
TOTAL		5

Ook blijkt dat minder dan de helft van de personen die geïnteresseerd waren om zich kandidaat stellen, 40% niet wisten waar en op welke datum ze de stukken voor kandidaatstelling moesten inleveren. 40% wist wel waar dat kon maar niet op welke datum, hiervan was slechts 20% op de hoogte.

Vraag 26 - Saba

Wat was de reden dat u zich uiteindelijk wel of niet kandidaat heeft gesteld? (deze vraag is niet verplicht)

Answered: 2 Skipped: 71

ANSWER CHOICES		RESPONSES	
Ik heb mij wel kandidaat gesteld omdat:	Responses	0.0%	0
Ik heb mij niet kandidaat gesteld omdat:	Responses	0.0%	0
Ik wil hier liever niets over zeggen.	Responses	100.0%	2

RESPONSES (2) WORD CLOUD TAGS (0)

Search Responses

Filter: by tag

Showing 2 responses

check

14-4-2023 02:01 View respondent's answers Add tags

no comment

13-4-2023 01:12 View respondent's answers Add tags

Vraag 27 - Saba

Was u vóór de verkiezingen voor het kiescollege op de hoogte van de functie en taken van het kiescollege op uw eiland?

Answered: 52 Skipped: 21

ANSWER CHOICES	RESPONSES	
Nee, mij is nog steeds niet duidelijk wat hun rol is.	57.7%	30
Ja, daar was ik al van op de hoogte.	25.0%	13
Ja, maar dat is mij vooral duidelijk geworden in de periode vóór de verkiezingen, door de informatie hierover die ik heb ontvangen via diverse (media)kanalen.	5.8%	3
Nee, daar was ik niet van op de hoogte maar in het stemlokaal is mij dat duidelijk geworden.	5.8%	3
Nee, maar inmiddels weet ik dat wel.	5.8%	3
TOTAL		52

We zien dat meer dan de helft van de respondenten, *57,7%*, niet weet wat de functie en taken van het Kiescollege zijn. 25% wist voor de verkiezingen al wat de functie en taken waren. Voor 5,8% is dit duidelijk geworden in de aanloop naar de verkiezingen, door de informatie die zij daarover hebben ontvangen.

Vraag 28 - Saba

Was u voor de verkiezingen voor het kiescollege op de hoogte van de functie en taken van de Eerste Kamer in Den Haag?

Answered: 52 Skipped: 21

ANSWER CHOICES	RESPONSES	
Nee, mij is nog steeds niet duidelijk wat hun rol is.	65.4%	34
Ja, daar was ik al van op de hoogte.	26.9%	14
Ja, maar dat is mij vooral duidelijk geworden in de periode vóór de kiescollegeverkiezingen, door de informatie hierover die ik heb ontvangen via diverse (media)kanalen.	3.8%	2
Nee, daar was ik niet van op de hoogte maar in het stemlokaal is mij dat duidelijk geworden.	3.8%	2
Nee, maar inmiddels weet ik dat wel.	0.0%	0
TOTAL		52

We zien dat 65,4% niet op de hoogte is van de functie en taken van de Eerste Kamer.

Vraag 29 - Saba

Hoe belangrijk vindt u het dat uw eiland invloed heeft op de samenstelling van de Eerste Kamer?

Answered: 52 Skipped: 21

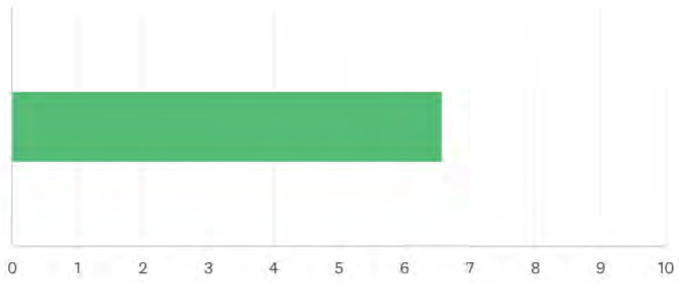

ANSWER CHOICES	AVERAGE NUMBER	TOTAL NUMBER	RESPONSES
Responses	7	343	52
Total Respondents: 52			

We zien een gemiddelde score van 6,5, in het midden van de schaal stond bij score 5 het label 'Belangrijk'. We kunnen dus concluderen dat de inwoners van Saba, de invloed die Saba op de samenstelling van de Eerste Kamer heeft, meer dan belangrijk vindt.

Vraag 30 - Saba

Vindt u het belangrijk om uw stem uit te brengen op een kandidaat voor het kiescollege?

Answered: 52 Skipped: 21

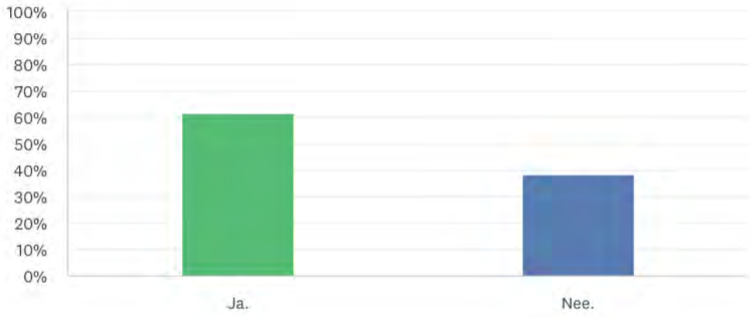

ANSWER CHOICES	RESPONSES	
Ja.	61.5%	32
Nee.	38.5%	20
TOTAL		52

Meer dan de helft, namelijk 61,5% van de respondenten op Saba vindt het belangrijk om een stem uit te brengen op een kandidaat voor het Kiescollege.

Vraag 31 - Saba

Via welke (media)kanalen bent u meer te weten gekomen over de verkiezingen voor de kiescolleges? (meerdere antwoorden mogelijk)

Answered: 52 Skipped: 21

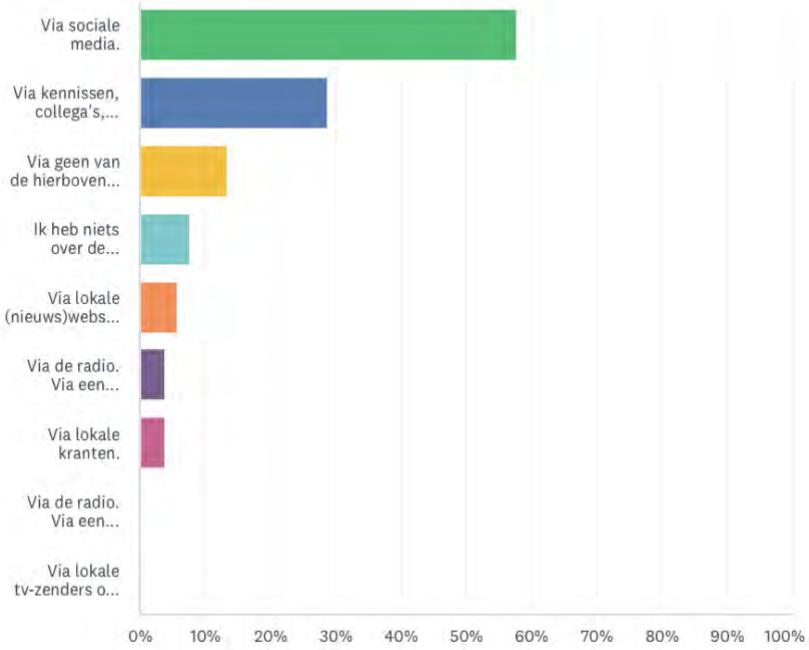

ANSWER CHOICES	RESPONSES	
Via sociale media.	57.7%	30
Via kennissen, collega's, buren, vrienden of familie.	28.8%	15
Via geen van de hierboven genoemde mediakanalen.	13.5%	7
Ik heb niets over de verkiezingen voor de kiescolleges gehoord.	7.7%	4
Via lokale (nieuws)websites.	5.8%	3
Via de radio. Via een radiocommercial.	3.8%	2
Via lokale kranten.	3.8%	2
Via de radio. Via een radioprogramma met interviews of praatprogramma's.	0.0%	0
Via lokale tv-zenders op mijn eiland.	0.0%	0
Total Respondents: 52		

De meeste respondenten zijn bereikt via sociale media en door mond-tot-mond (kennissen, collega's, buren, vrienden of familie). Andere media spelen hier een minder belangrijke rol. Een gedeelte (7,7%) geeft aan niets te hebben meegekregen over de Kiescolleges voor de eerste kamer.

Vraag 32 - Saba

Heeft u op 15 maart 2023 gestemd voor de kiescollegeverkiezingen?

Answered: 52 Skipped: 21

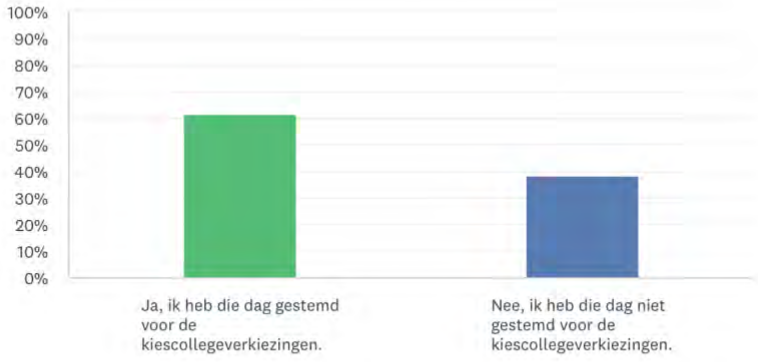

ANSWER CHOICES	RESPONSES	
Ja, ik heb die dag gestemd voor de kiescollegeverkiezingen.	61.5%	32
Nee, ik heb die dag niet gestemd voor de kiescollegeverkiezingen.	38.5%	20
TOTAL		52

De meerderheid van de respondenten op Saba, 61,5%, heeft op 15 maart gestemd voor de Kiescollegeverkiezingen.

Vraag 33 - Saba

Wat is de reden dat u wel heeft gestemd voor de kiescollegeverkiezingen? (meerdere antwoorden mogelijk)

Answered: 32 Skipped: 41

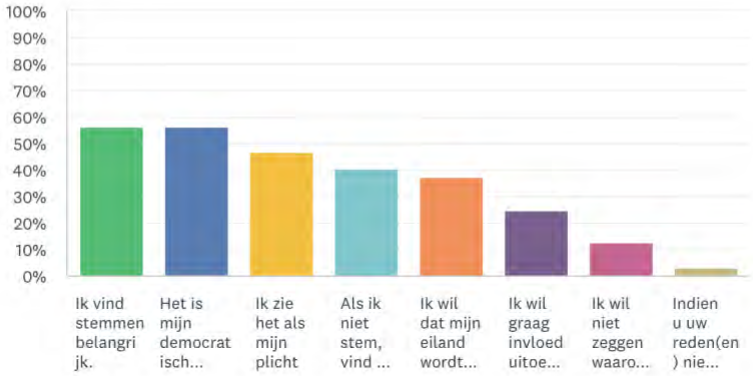

ANSWER CHOICES		RESPONSES	
Ik vind stemmen belangrijk.		56.3%	18
Het is mijn democratisch recht.		56.3%	18
Ik zie het als mijn plicht		46.9%	15
Als ik niet stem, vind ik dat ik mijn recht van spreken verlies.		40.6%	13
Ik wil dat mijn eiland wordt vertegenwoordigd in de 1e kamer.		37.5%	12
Ik wil graag invloed uitoefenen op de samenstelling van de Eerste Kamer.		25.0%	8
Ik wil niet zeggen waarom ik heb gestemd.		12.5%	4
Indien u uw reden(en) niet ziet staan, kunt u dan hieronder aangeven waarom u wel gestemd heeft?	Responses	3.1%	1
Total Respondents: 32			

Vraag 34 - Saba

Wat is de reden dat u niet heeft gestemd voor de kiescollegeverkiezingen? (meerdere antwoorden mogelijk)

Answered: 20 Skipped: 53

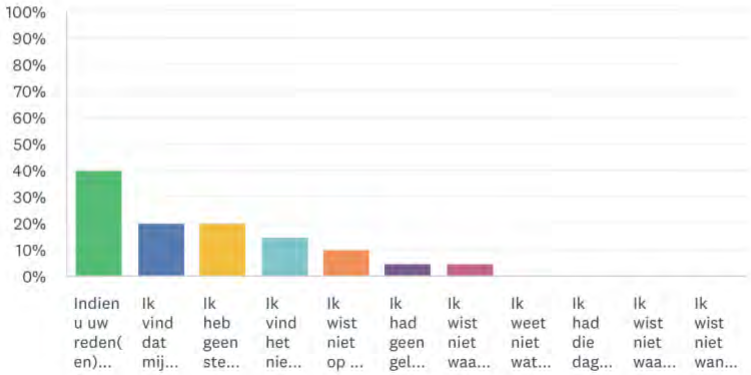

ANSWER CHOICES		RESPONSES	
Indien u uw reden(en) niet ziet staan, kunt u dan hieronder aangeven waarom u niet gestemd heeft.	Responses	40.0%	8
Ik vind dat mijn stem te weinig invloed heeft.		20.0%	4
Ik heb geen stempas gekregen.		20.0%	4
Ik vind het niet belangrijk.		15.0%	3
Ik wist niet op wie ik moest stemmen.		10.0%	2
Ik had geen geldig identiteisbewijs.		5.0%	1
Ik wist niet waarom ik moest gaan stemmen.		5.0%	1
Ik weet niet wat er met mijn stem gebeurt.		0.0%	0
Ik had die dag geen tijd om te gaan stemmen.		0.0%	0
Ik wist niet waar ik kon gaan stemmen.		0.0%	0
Ik wist niet wanneer ik kon gaan stemmen.		0.0%	0
Total Respondents: 20			

Enkele reacties waren:

- Also, I am a permanent resident but not a Dutch passport holder, I do not qualify to vote for the electoral college.
- I was off island, and my spouse did not receive a voting pass.
- Not eligible.
- As a permanent resident, but not a citizen, I could vote for island council but not electoral college.
- Geen duidelijkheid over op welke partij gestemd zou worden.
- I did not have sufficient information about who i was going to vote for and what their role is to be played in voting for them for the Electoral College.
- Ineligible.

Vraag 35 - Saba

Was u voor de verkiezingen bekend met het belang van de eilandsraadsverkiezingen?

Answered: 52 Skipped: 21

ANSWER CHOICES	RESPONSES	
Jazeker, hierin kiezen we de raad die mijn eiland bestuurt.	92.3%	48
Ja, maar dat is mij vooral duidelijk geworden door de informatie die ik hierover heb gehoord of gelezen.	5.8%	3
Nee, mij was en is dat nog steeds niet geheel duidelijk.	1.9%	1
Nee, daar was ik niet van op de hoogte maar in het stemlokaal is mij dat duidelijk geworden.	0.0%	0
Nee, maar inmiddels weet ik dat wel.	0.0%	0
TOTAL		52

Bijna alle respondenten, 92,3% was voor de verkiezingen bekend met het belang van de Eilandsraadsverkiezingen.

Vraag 36 - Saba

Heeft u op 15 maart 2023 gestemd voor de eilandsraadsverkiezingen?

Answered: 52 Skipped: 21

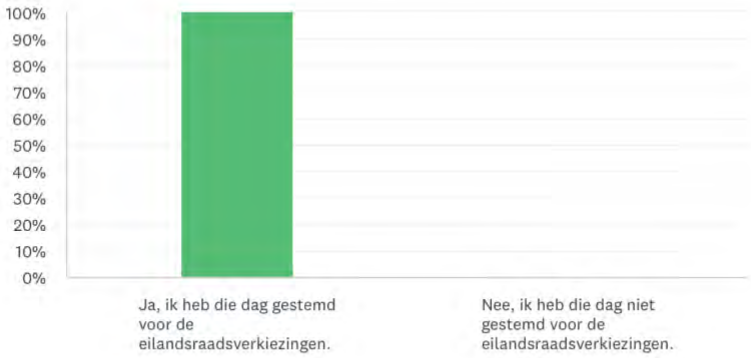

ANSWER CHOICES	RESPONSES	
Ja, ik heb die dag gestemd voor de eilandsraadsverkiezingen.	100.0%	52
Nee, ik heb die dag niet gestemd voor de eilandsraadsverkiezingen.	0.0%	0
TOTAL		52

100% van de respondenten heeft op 15 maart zijn of haar stem uitgebracht.

Vraag 37 - Saba

Wat is de reden dat u wel heeft gestemd voor de eilandsraadsverkiezingen? (meerdere antwoorden mogelijk)

Answered: 52 Skipped: 21

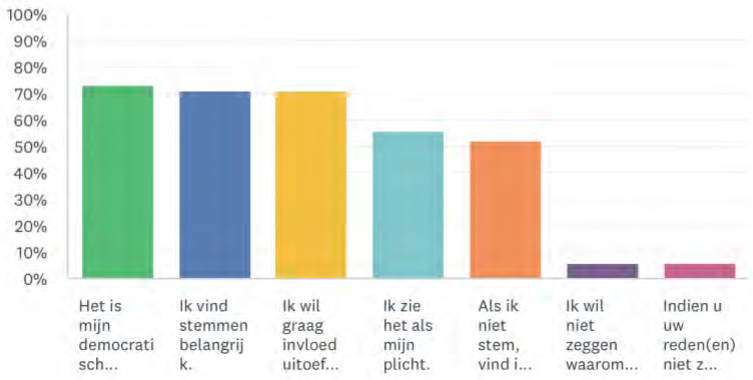

ANSWER CHOICES		RESPONSES	
Het is mijn democratisch recht.		73.1%	38
Ik vind stemmen belangrijk.		71.2%	37
Ik wil graag invloed uitoefenen op de veranderingen op mijn eiland.		71.2%	37
Ik zie het als mijn plicht.		55.8%	29
Als ik niet stem, vind ik dat ik mijn recht van spreken verlies.		51.9%	27
Ik wil niet zeggen waarom ik heb gestemd.		5.8%	3
Indien u uw reden(en) niet ziet staan, kunt u dan hieronder aangeven waarom u wel gestemd heeft?	Responses	5.8%	3
Total Respondents: 52			

Enkele reacties waren:

- I'd like a change, but it turned out that several who were the people's choice did not become island council members, a very strange result.
- One party made promises, so I voted for them. I have received what was promised.
- My vote was purchased.

Vraag 38 - Saba

Wat is de reden dat u niet heeft gestemd voor de eilandsraadsverkiezingen? (meerdere antwoorden mogelijk)

Answered: 0 Skipped: 73

⚠ No matching responses.

ANSWER CHOICES		RESPONSES	
Ik vind het niet belangrijk.		0.0%	0
Ik vind dat mijn stem te weinig invloed heeft.		0.0%	0
Ik weet niet wat er met mijn stem gebeurt.		0.0%	0
Ik had geen geldig indentiteitsbewijs.		0.0%	0
Ik had die dag geen tijd om te gaan stemmen.		0.0%	0
Ik heb geen stempas gekregen.		0.0%	0
Ik wist niet op wie ik moest stemmen.		0.0%	0
Ik wist niet waarom ik moest gaan stemmen.		0.0%	0
Ik wist niet waar ik kon gaan stemmen.		0.0%	0
Ik wist niet wanneer ik kon gaan stemmen.		0.0%	0
Indien u uw reden(en) niet ziet staan, kunt u dan hieronder aangeven waarom u niet gestemd heeft?	Responses	0.0%	0
Total Respondents: 0			

Deze vraag was bij niemand van toepassing omdat 100% van de respondenten heeft aangegeven dat zij gestemd hebben voor de Eilandsraadsverkiezingen.

6. Onderzoeksresultaten Sint Eustatius

6.1. Omvang, samenstelling en benadering respondentenpopulatie Sint Eustatius

Op Sint Eustatius hebben in totaal 57 personen deelgenomen aan het onderzoek. Hieronder ziet u de verdeling van de deelnemers, binnen de eerder vastgestelde leeftijdsgroepen.

6.2. Verdeling en werving leeftijdsgroepen Sint Eustatius

In welke leeftijdsgroep valt u?

Answered: 57 Skipped: 0

ANSWER CHOICES	RESPONSES	
Jonger dan 18 jaar.	0.0%	0
18 jaar t/m 34 jaar.	26.3%	15
35 jaar t/m 49 jaar.	45.6%	26
50 jaar t/m 64 jaar.	12.3%	7
65+	15.8%	9
TOTAL		57

6.3. Geslacht van respondenten Sint Eustatius

Wat is uw geslacht?

Answered: 57 Skipped: 0

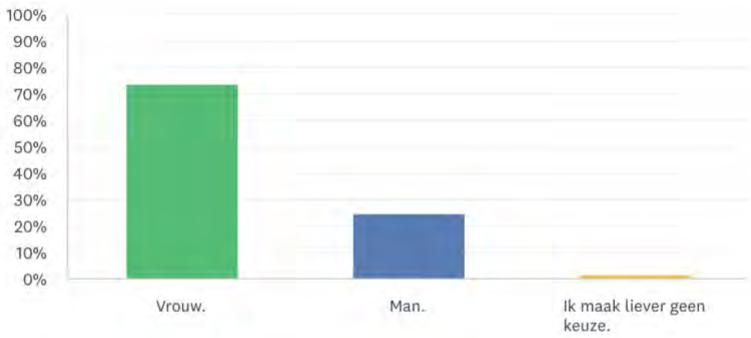

ANSWER CHOICES	RESPONSES	
Vrouw.	73.7%	42
Man.	24.6%	14
Ik maak liever geen keuze.	1.8%	1
TOTAL		57

6.4. Moedertaal van respondenten Sint Eustatius

Wat is uw moedertaal?

Answered: 57 Skipped: 0

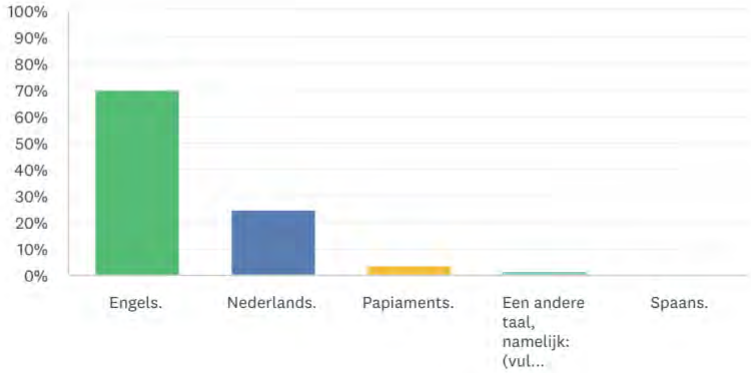

ANSWER CHOICES		RESPONSES	
Engels.		70.2%	40
Nederlands.		24.6%	14
Papiaments.		3.5%	2
Een andere taal, namelijk: (vul hieronder a.u.b. uw moedertaal in)	Responses	1.8%	1
Spaans.		0.0%	0
TOTAL			57

6.5. Voorkeurstaal van respondenten Sint Eustatius

Wat is de taal waarin u het liefst wordt aangesproken? Wat is uw voorkeurstaal?

Answered: 57 Skipped: 0

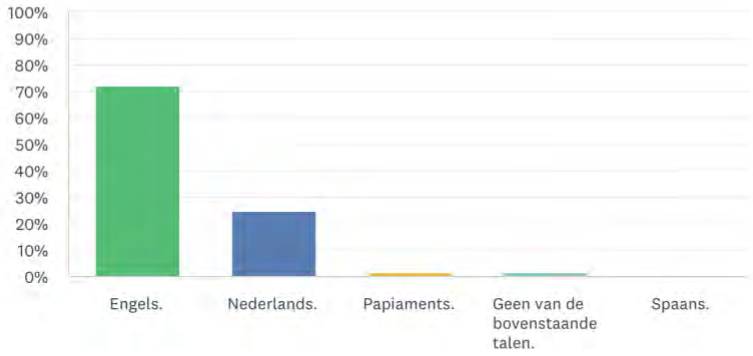

ANSWER CHOICES	RESPONSES	
Engels.	71.9%	41
Nederlands.	24.6%	14
Papiaments.	1.8%	1
Geen van de bovenstaande talen.	1.8%	1
Spaans.	0.0%	0
TOTAL		57

De voorkeurstaal is in overleg ook onderzocht in dit onderzoek. Onder andere om te onderzoeken of meer respondenten liever worden aangesproken of communiceren in een andere taal dan waarin de campagne is gehouden. Voor Sint Eustatius is dit niet het geval. 71,9% van de respondenten hebben aangegeven dat zij in het Engels willen worden aangesproken. 24,6% van de respondenten wil graag in het Nederlands worden aangesproken.

6.6. Nederlandse nationaliteit Sint Eustatius

De onderstaande vraag was een controlevraag om vast te stellen of de respondent tot de doelgroep van het onderzoek behoort.

Heeft u de Nederlandse nationaliteit?

Answered: 57 Skipped: 0

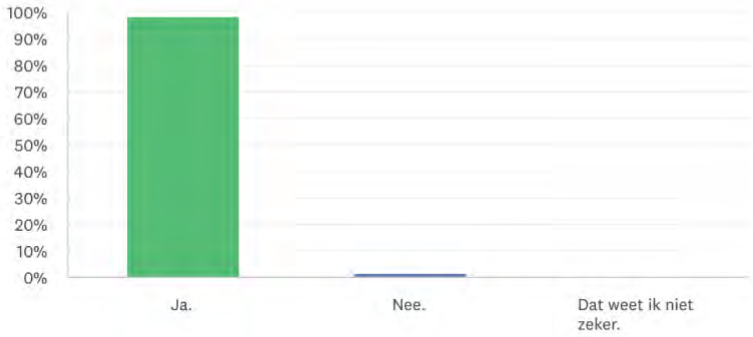

ANSWER CHOICES	RESPONSES	
Ja.	98.2%	56
Nee.	1.8%	1
Dat weet ik niet zeker.	0.0%	0
TOTAL		57

6.7. Langer dan 5 jaar woonachtig op Bonaire, Sint Eustatius en Saba

De onderstaande vraag was een controlevraag om vast te stellen of de respondent tot de doelgroep van het onderzoek behoort.

Was uw vaste woon- en verblijfplaats de afgelopen 5 jaar Bonaire, Sint Eustatius, Saba en/of Europees Nederland?

Answered: 1 Skipped: 56

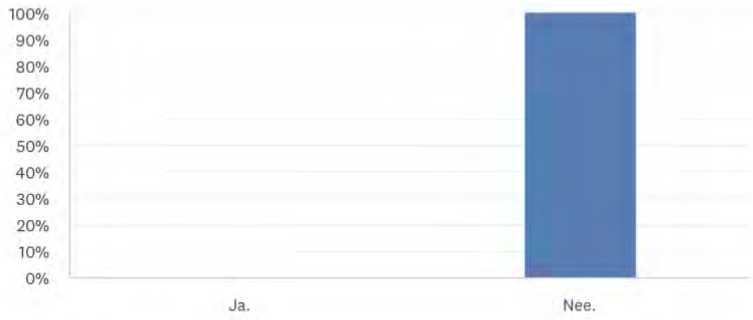

ANSWER CHOICES	RESPONSES	
Ja.	0.0%	0
Nee.	100.0%	1
TOTAL		1

6.8. Antwoorden per vraag van de respondenten op Sint Eustatius

In dit onderdeel van het rapport behandelen we de vragen die geen demografische vragen of controlevragen waren. Daarnaast geven we per vraag aan welke antwoorden en eventuele toelichtingen er zijn gegeven.

Vraag 1 t/m 5 van de enquête gingen over het eiland waar de respondent woont, zijn/haar leeftijd en de taal die men spreekt. Naast de demografische vragen, over het eiland waar men woont en hun leeftijd, hebben we twee extra controlevragen gesteld om na te gaan of respondenten stemgerechtigd waren. Deze twee controlevragen hebben we op de vorige pagina's toegelicht. We starten daarom hieronder bij vraag 8: 'Wist u dat er verkiezingen waren op 15 maart 2023?'

Vraag 8 - Sint Eustatius

Wist u dat er verkiezingen waren op 15 maart 2023?

Answered: 51 Skipped: 6

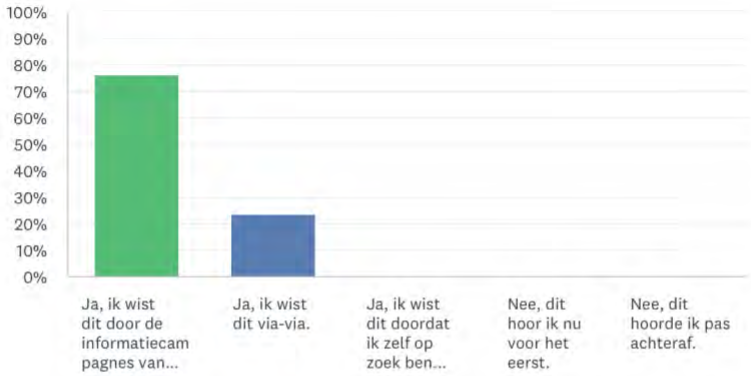

ANSWER CHOICES	RESPONSES	
Ja, ik wist dit door de informatiecampagnes van de overheid.	76.5%	39
Ja, ik wist dit via-via.	23.5%	12
Ja, ik wist dit doordat ik zelf op zoek ben gegaan naar informatie.	0.0%	0
Nee, dit hoor ik nu voor het eerst.	0.0%	0
Nee, dit hoorde ik pas achteraf.	0.0%	0
TOTAL		51

We kunnen concluderen dat vrijwel alle kiesgerechtigden respondenten op Sint Eustatius, namelijk 100%, op de hoogte waren van het feit dat er 15 maart verkiezingen waren.

Vraag 9 - Sint Eustatius

Wist u wat voor verkiezingen er waren op 15 maart 2023?

Answered: 47 Skipped: 10

ANSWER CHOICES	RESPONSES	
Ja, er waren die dag verkiezingen voor zowel het kiescollege als de eilandsraad.	80.9%	38
Ja, er waren die dag eilandsraadsverkiezingen op mijn eiland.	10.6%	5
Ja, ik kon mijn stem uitbrengen voor het kiescollege van mijn eiland.	4.3%	2
Nee, ik wist wel dat er verkiezingen waren, maar niet waarvoor.	4.3%	2
Nee, ik wist niet dat er verkiezingen waren.	0.0%	0
TOTAL		47

Een ruime meerderheid van de kiesgerechtigden respondenten op Sint Eustatius namelijk 80,9% wist dat er op 15 maart zowel verkiezingen voor de Kiescolleges als verkiezingen voor de Eilandsraad waren. 4,3% dacht dat er alleen verkiezingen waren voor het Kiescollege en 10,6% dacht dat er alleen verkiezingen waren voor de Eilandsraad. 4,3% van de respondenten was niet op de hoogte van wat voor verkiezingen er die dag waren.

Vraag 10 - Sint Eustatius

Heeft u uw stempas op tijd ontvangen?

Answered: 47 Skipped: 10

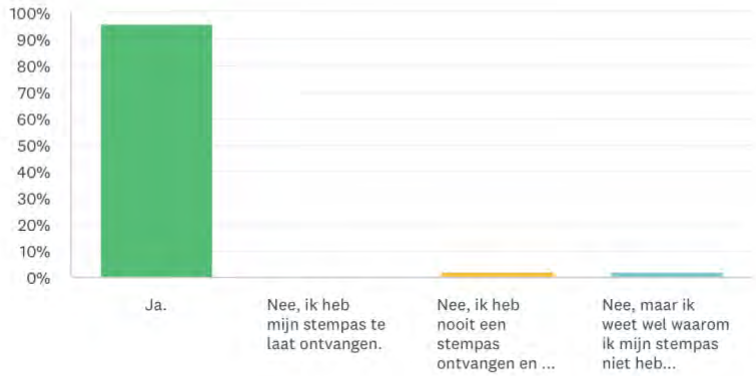

ANSWER CHOICES	RESPONSES	
Ja.	95.7%	45
Nee, ik heb mijn stempas te laat ontvangen.	0.0%	0
Nee, ik heb nooit een stempas ontvangen en ik begrijp niet waarom ik niets heb ontvangen.	2.1%	1
Nee, maar ik weet wel waarom ik mijn stempas niet heb ontvangen.	2.1%	1
TOTAL		47

Het overgrote deel 95,7% van de respondenten op de Sint Eustatius heeft zijn of haar stempas op tijd ontvangen.

Vraag 11 - Sint Eustatius

Van welke van de onderstaande stemregels was u op de hoogte vóór de verkiezingen van 15 maart 2023: (meerdere antwoorden mogelijk)

Answered: 47 Skipped: 10

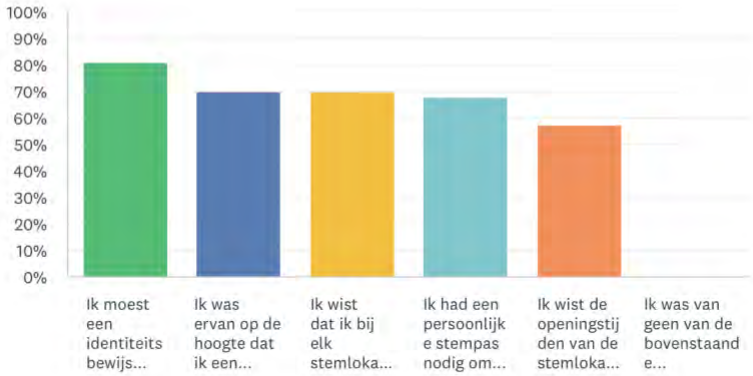

ANSWER CHOICES	RESPONSES	
Ik moest een identiteitsbewijs meenemen dat op de dag van de verkiezingen niet langer dan 5 jaar verlopen was.	80.9%	38
Ik was ervan op de hoogte dat ik een volmacht kon geven of ontvangen, in verband met stemmen voor of door iemand anders.	70.2%	33
Ik wist dat ik bij elk stemlokaal op mijn eiland kon stemmen.	70.2%	33
Ik had een persoonlijke stempas nodig om te stemmen.	68.1%	32
Ik wist de openingstijden van de stemlokalen.	57.4%	27
Ik was van geen van de bovenstaande stemregels op de hoogte.	0.0%	0
Total Respondents: 47		

De meeste respondenten wisten dat ze een geldig identiteitsbewijs en stempas nodig hadden om te gaan stemmen. 70,2% van de respondenten op Sint Eustatius was op de hoogte dat er een volmacht gegeven kon worden. Informatie m.b.t. de openingstijden van de stemlokalen heeft de minste respondenten bereikt.

Vraag 12 - Sint Eustatius

Wist u wie er mocht stemmen, dus wat de criteria waren om te mogen stemmen?

Answered: 47 Skipped: 10

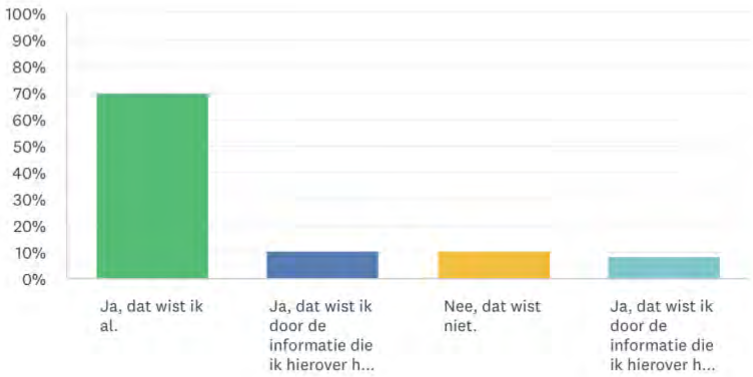

ANSWER CHOICES	RESPONSES	
Ja, dat wist ik al.	70.2%	33
Ja, dat wist ik door de informatie die ik hierover heb ontvangen vanuit het Openbaar Lichaam.	10.6%	5
Nee, dat wist niet.	10.6%	5
Ja, dat wist ik door de informatie die ik hierover heb ontvangen vanuit de Rijksoverheid.	8.5%	4
TOTAL		47

Vraag 13 - Sint Eustatius

Hieronder ziet u enkele advertenties, flyers en posters die tijdens de voorlichtingscampagne zijn verspreid. 0

0

0

Heeft u de bovenstaande uitingen ergens gezien?

Answered: 46 Skipped: 11

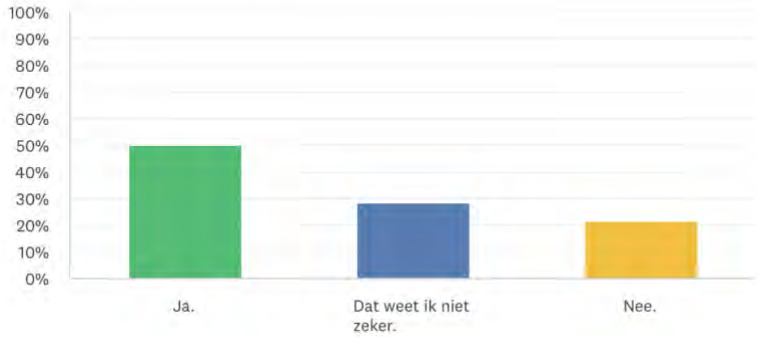

ANSWER CHOICES	RESPONSES	
Ja.	50.0%	23
Dat weet ik niet zeker.	28.3%	13
Nee.	21.7%	10
TOTAL		46

Vraag 14 - Sint Eustatius

Heeft u ergens radiospots gehoord met informatie over verkiezingen?

Answered: 45 Skipped: 12

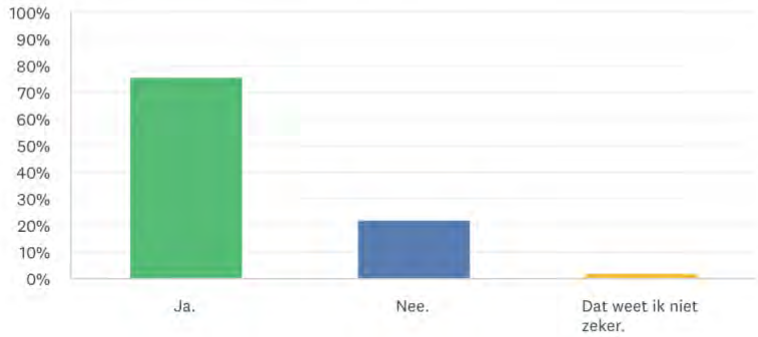

ANSWER CHOICES	RESPONSES	
Ja.	75.6%	34
Nee.	22.2%	10
Dat weet ik niet zeker.	2.2%	1
TOTAL		45

Vraag 15 - Sint Eustatius

Heeft u ergens videocommercials gezien?

Answered: 45 Skipped: 12

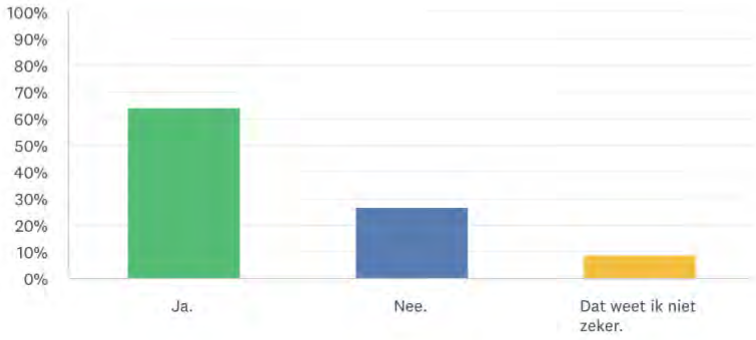

ANSWER CHOICES	RESPONSES	
Ja.	64.4%	29
Nee.	26.7%	12
Dat weet ik niet zeker.	8.9%	4
TOTAL		45

Vraag 16 - Sint Eustatius

Hoe regelmatig heeft u informatie ontvangen van de Rijksoverheid over de verkiezingen?

Answered: 45 Skipped: 12

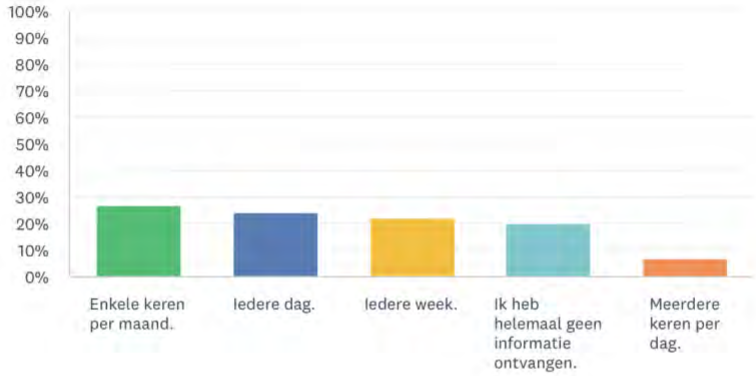

ANSWER CHOICES	RESPONSES	
Enkele keren per maand.	26.7%	12
Iedere dag.	24.4%	11
Iedere week.	22.2%	10
Ik heb helemaal geen informatie ontvangen.	20.0%	9
Meerdere keren per dag.	6.7%	3
TOTAL		45

Vraag 17 - Sint Eustatius

Vindt u dat de informatie over de verkiezingen op tijd is verspreid?

Answered: 36 Skipped: 21

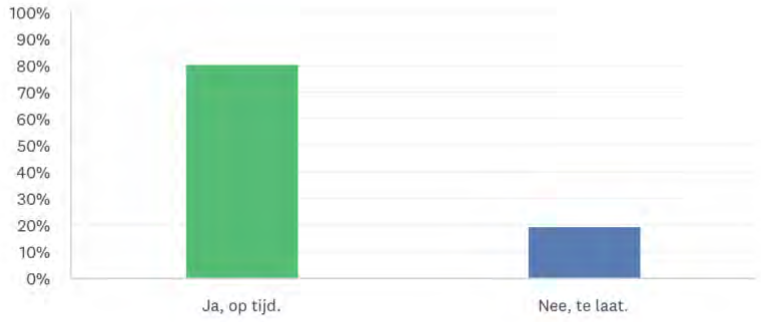

ANSWER CHOICES	RESPONSES	
Ja, op tijd.	80.6%	29
Nee, te laat.	19.4%	7
TOTAL		36

Vraag 18 - Sint Eustatius

Wat wist u over volmachten op de dag van de verkiezingen? (meerdere antwoorden mogelijk)

Answered: 45 Skipped: 12

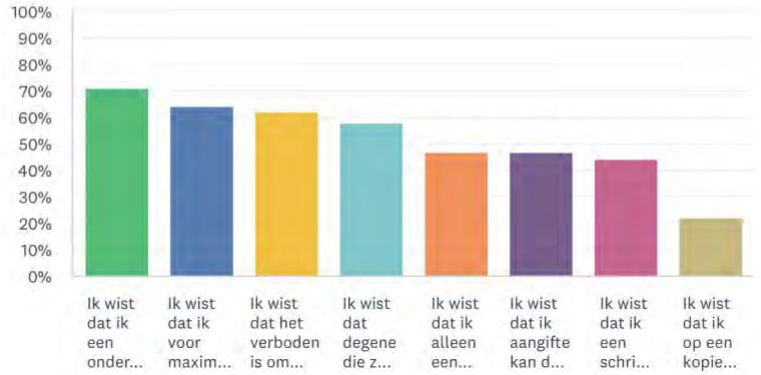

ANSWER CHOICES	RESPONSES	
Ik wist dat ik een onderhandse volmacht kon geven door de achterkant van mijn stempas in te vullen.	71.1%	32
Ik wist dat ik voor maximaal twee andere personen een stem mocht uitbrengen als gemachtigde.	64.4%	29
Ik wist dat het verboden is om via een gift of belofte kiezers om te kopen om een volmacht af te geven.	62.2%	28
Ik wist dat degene die zich laat omkopen strafbaar is op grond van de Kieswet.	57.8%	26
Ik wist dat ik alleen een volmacht mocht geven wanneer ik zelf niet kon gaan stemmen.	46.7%	21
Ik wist dat ik aangifte kan doen wanneer iemand mij benadert om een volmacht af te geven tegen betaling.	46.7%	21
Ik wist dat ik een schriftelijke volmacht kon geven door hiervoor het benodigde formulier op te halen en in te dienen bij Burgerzaken.	44.4%	20
Ik wist dat ik op een kopie van mijn identificatiebewijs duidelijk moet vermelden dat het een kopie is.	22.2%	10
Total Respondents: 45		

Vraag 19 - Sint Eustatius

Wist u dat u zich kandidaat kon stellen voor het kiescollege op uw eiland?

Answered: 44 Skipped: 13

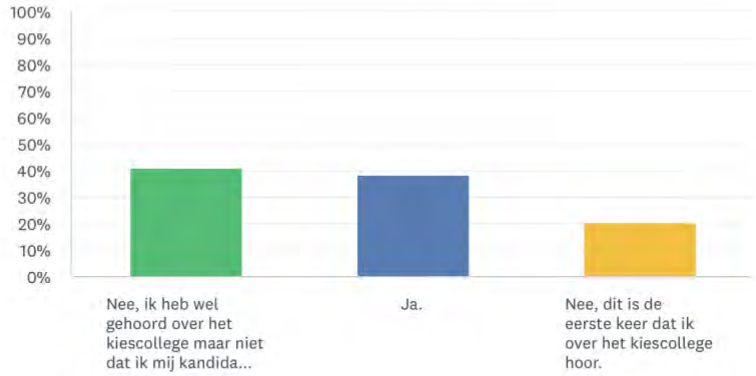

ANSWER CHOICES	RESPONSES	
Nee, ik heb wel gehoord over het kiescollege maar niet dat ik mij kandidaat kon stellen.	40.9%	18
Ja.	38.6%	17
Nee, dit is de eerste keer dat ik over het kiescollege hoor.	20.5%	9
TOTAL		44

Slechts 38,6% van de respondenten op Sint Eustatius wist dat men zich kandidaat kon stellen voor de Kiescolleges. 61,4% van respondenten heeft helemaal niets over de mogelijkheid tot kandidaatstelling meegekregen. Een opvallend hoog percentage.

Vraag 20 - Sint Eustatius

Van welke organisatie heeft u informatie over de kandidaatstelling voor de kiescollleges ontvangen?

Answered: 34 Skipped: 23

ANSWER CHOICES	RESPONSES	
Via beide organisaties, dus zowel via de RCN als via het Openbaar Lichaam op mijn eiland.	44.1%	15
Via het Openbaar Lichaam van mijn eiland.	26.5%	9
Ik weet niet via welke organisatie ik informatie heb ontvangen.	23.5%	8
Via de Rijksdienst Caribisch Nederland.	5.9%	2
TOTAL		34

We zien dat het grootste deel, 44,1%, van de respondenten weet van welke organisatie ze informatie ontvangen. Een minderheid, 23,5% weet niet van wie ze de informatie hebben ontvangen.

Vraag 21 - Sint Eustatius

Op welke manier heeft u gehoord dat u zich kandidaat kon stellen?

Answered: 34 Skipped: 23

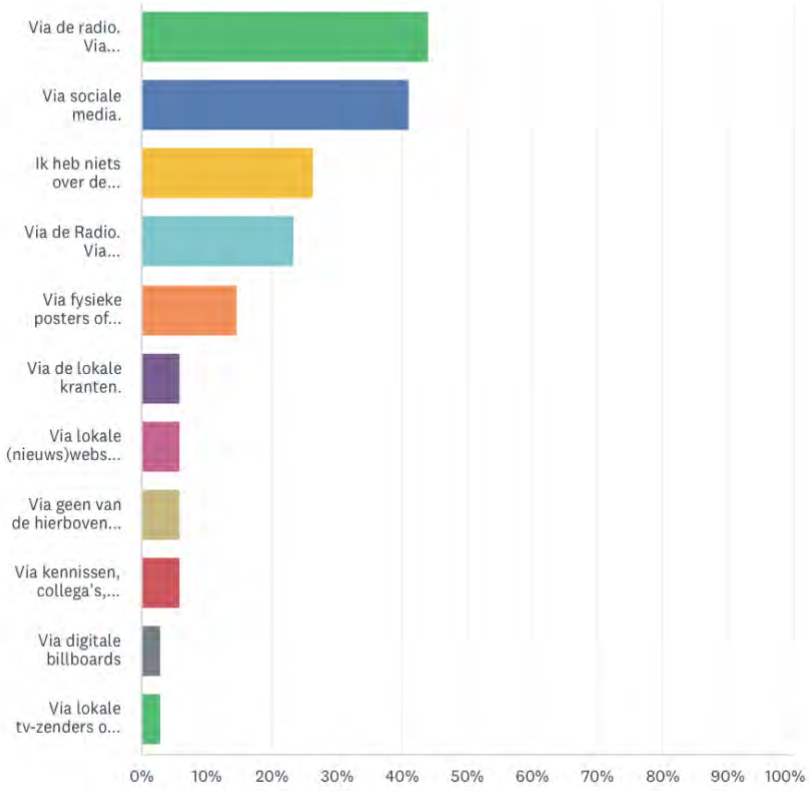

ANSWER CHOICES	RESPONSES	
Via de radio. Via radiocommercials.	44.1%	15
Via sociale media.	41.2%	14
Ik heb niets over de kandidaatstelling voor het kiescollege gehoord.	26.5%	9
Via de Radio. Via radioprogramma's met interviews of praatprogramma's.	23.5%	8
Via fysieke posters of billboards.	14.7%	5
Via de lokale kranten.	5.9%	2
Via lokale (nieuws)websites.	5.9%	2
Via geen van de hierboven genoemde mediakanalen.	5.9%	2
Via kennissen, collega's, buren, vrienden of familie.	5.9%	2
Via digitale billboards	2.9%	1
Via lokale tv-zenders op mijn eiland.	2.9%	1
Total Respondents: 34		

We zien hier dat 44,1% van de inwoners de informatie over kandidaatstelling via de radio en radiospots heeft meegekregen. We kunnen concluderen dat dit op Sint Eustatius een zeer effectief communicatiekanaal is. Sociale media staan op de tweede plaats met 41,2%. Opvallend is dat de posters en billboards op de vierde plaats eindigen met 14,7% bereik. 26,5% heeft niets gehoord over de kandidaatstelling op Sint Eustatius.

Vraag 22 - Sint Eustatius

Wat miste u in de voorlichtingscampagne voor de kandidaatstelling van de kiescolleges?

Answered: 34 Skipped: 23

ANSWER CHOICES		RESPONSES	
Informatie over wat het kiescollege doet. (functie en taken)		52.9%	18
Ik miste niets.		20.6%	7
De manier waarop ik mij kandidaat kon stellen.		8.8%	3
Daar heb ik geen mening over.		8.8%	3
De reden waarom het belangrijk is om mij kandidaat te stellen.		5.9%	2
Ik miste andere zaken: (vul hieronder a.u.b. in wat u miste)	Responses	2.9%	1
TOTAL			34

De respondenten op Sint Eustatius miste de informatie over wat het Kiescollege doet (functie en taken) het meest, 52,9%. Ongeveer 20,6% van de respondenten miste niets in de campagnes en 8,8% wilde daar niets over kwijt. 2,9% miste zaken als:

- Full outline of the electoral college, what does they do.

Vraag 23 - Sint Eustatius

Had u interesse om zich kandidaat te stellen voor het kiescollege?

Answered: 34 Skipped: 23

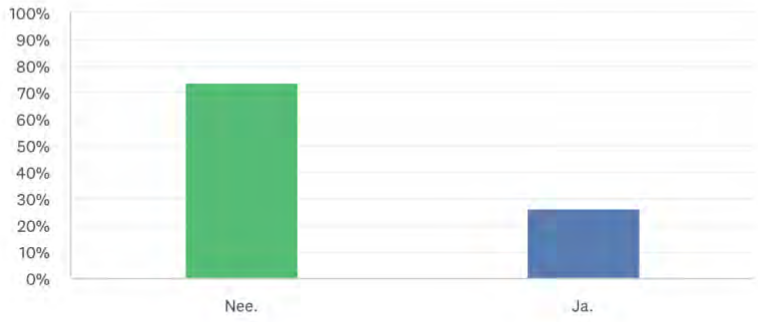

ANSWER CHOICES	RESPONSES	
Nee.	73.5%	25
Ja.	26.5%	9
TOTAL		34

Respondenten die deze vraag met 'Ja' beantwoordden kregen op basis van skip logic een set extra vragen die gingen over de criteria en vereisten, processen etc. U vindt deze vervolgvragen op de volgende pagina's.

Vraag 24 - Sint Eustatius

Was u bekend met de criteria en vereisten waaraan u moest voldoen om zich kandidaat te stellen?

Answered: 9 Skipped: 48

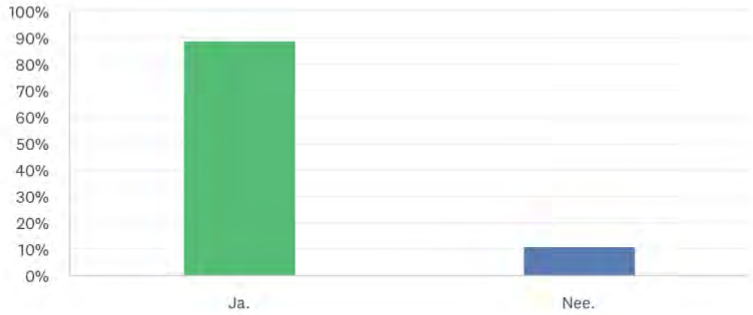

ANSWER CHOICES	RESPONSES	
Ja.	88.9%	8
Nee.	11.1%	1
TOTAL		9

Een groot percentage van de personen die geïnteresseerd waren om zich kandidaat stellen, 88,9%, waren op de hoogte van de criteria en vereisten hiervoor.

Vraag 25 - Sint Eustatius

Was u ervan op de hoogte waar en op welke datum de stukken voor de kandidaatstelling moesten worden ingeleverd?

Answered: 9 Skipped: 48

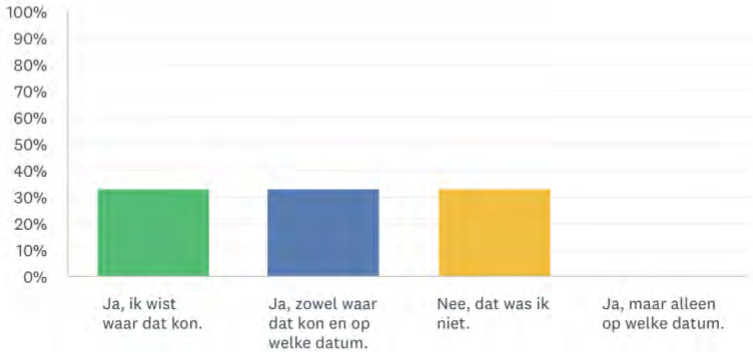

ANSWER CHOICES	RESPONSES	
Ja, ik wist waar dat kon.	33.3%	3
Ja, zowel waar dat kon en op welke datum.	33.3%	3
Nee, dat was ik niet.	33.3%	3
Ja, maar alleen op welke datum.	0.0%	0
TOTAL		9

Een derde van de respondenten wist waar diegene zich kon melden om de stukken voor kandidaatstelling in te leveren. Een derde was ook bekend met de datum van het inleveren van de stukken en 33,3% was hiervan niet op de hoogte.

Vraag 26 - Sint Eustatius

Wat was de reden dat u zich uiteindelijk wel of niet kandidaat heeft gesteld? (deze vraag is niet verplicht)

Answered: 5 Skipped: 52

ANSWER CHOICES		RESPONSES	
Ik heb mij wel kandidaat gesteld omdat:	Responses	60.0%	3
Ik heb mij niet kandidaat gesteld omdat:	Responses	40.0%	2
Ik wil hier liever niets over zeggen.	Responses	0.0%	0

Ik heb mij wel kandidaat gesteld omdat:

- I want the best for my island.
- I believe it is extremely important.
- Omdat ik het belangrijk vindt om verandering (waar nodig en mogelijk) te beïnvloeden.

Ik heb mij niet kandidaat gesteld omdat:

- The information was scared.
- Was niet goed duidelijk.

Vraag 27 - Sint Eustatius

Was u vóór de verkiezingen voor het kiescollege op de hoogte van de functie en taken van het kiescollege op uw eiland?

Answered: 41 Skipped: 16

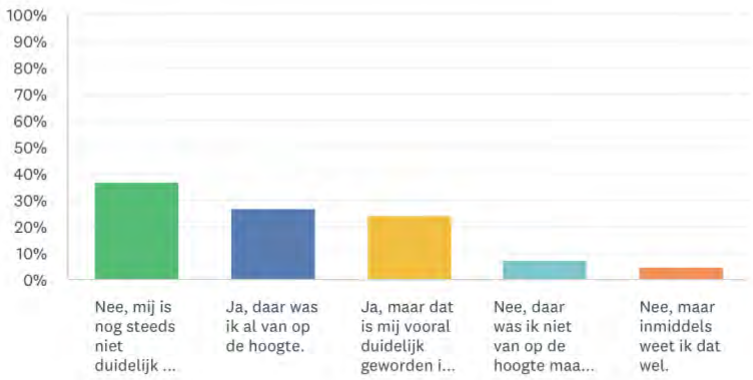

ANSWER CHOICES	RESPONSES	
Nee, mij is nog steeds niet duidelijk wat hun rol is.	36.6%	15
Ja, daar was ik al van op de hoogte.	26.8%	11
Ja, maar dat is mij vooral duidelijk geworden in de periode vóór de verkiezingen, door de informatie hierover die ik heb ontvangen via diverse (media)kanalen.	24.4%	10
Nee, daar was ik niet van op de hoogte maar in het stemlokaal is mij dat duidelijk geworden.	7.3%	3
Nee, maar inmiddels weet ik dat wel.	4.9%	2
TOTAL		41

We zien dat een minderheid, 36,6%, niet weet wat de functie en taken van het Kiescollege zijn. 26,8% wist voor de verkiezingen al wat de functie en taken waren. Voor 24,4% is dit duidelijk geworden in de aanloop naar de verkiezingen, door de informatie die zij daarover hebben ontvangen.

Vraag 28 - Sint Eustatius

Was u voor de verkiezingen voor het kiescollege op de hoogte van de functie en taken van de Eerste Kamer in Den Haag?

Answered: 41 Skipped: 16

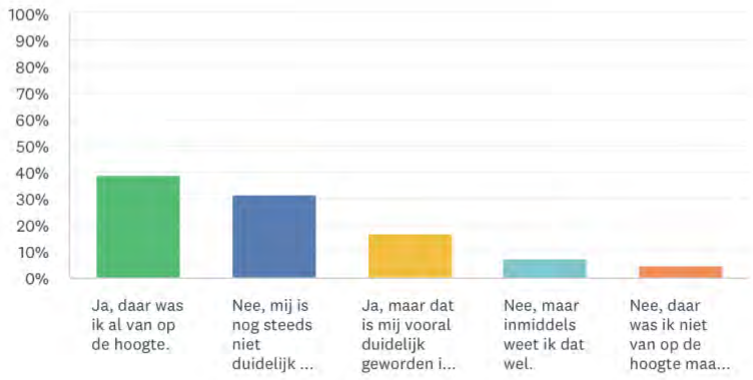

ANSWER CHOICES	RESPONSES	
Ja, daar was ik al van op de hoogte.	39.0%	16
Nee, mij is nog steeds niet duidelijk wat hun rol is.	31.7%	13
Ja, maar dat is mij vooral duidelijk geworden in de periode vóór de kiescollegeverkiezingen, door de informatie hierover die ik heb ontvangen via diverse (media)kanalen.	17.1%	7
Nee, maar inmiddels weet ik dat wel.	7.3%	3
Nee, daar was ik niet van op de hoogte maar in het stemlokaal is mij dat duidelijk geworden.	4.9%	2
TOTAL		41

We zien dat 31,7% niet op de hoogte is van de functie en taken van de Eerste Kamer.

Vraag 29 - Sint Eustatius

Hoe belangrijk vindt u het dat uw eiland invloed heeft op de samenstelling van de Eerste Kamer?

Answered: 41 Skipped: 16

ANSWER CHOICES	AVERAGE NUMBER	TOTAL NUMBER	RESPONSES
Responses	8	335	41
Total Respondents: 41			

We zien een gemiddelde score van 8, in het midden van de schaal stond bij score 5 het label 'Belangrijk'. We kunnen dus concluderen dat de inwoners van Sint Eustatius de invloed die de respondenten op de samenstelling van de Eerste Kamer heeft, meer dan belangrijk genoeg vinden.

Vraag 30 - Sint Eustatius

Vindt u het belangrijk om uw stem uit te brengen op een kandidaat voor het kiescollege?

Answered: 41 Skipped: 16

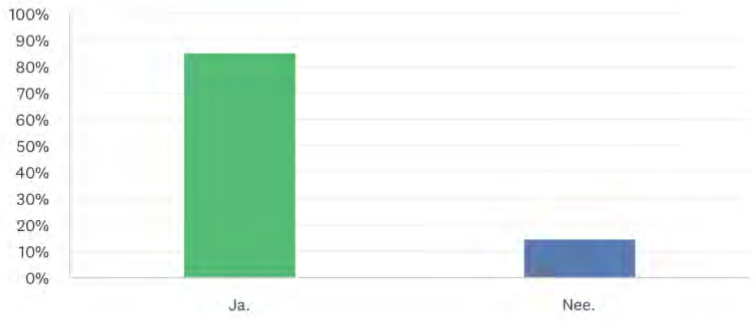

ANSWER CHOICES	RESPONSES	
Ja.	85.4%	35
Nee.	14.6%	6
TOTAL		41

Deze vraag bekrachtigd de score in vraag 22. Ruim 85,4% van de respondenten op Sint Eustatius vindt het belangrijk om een stem uit te brengen op en kandidaat voor het Kiescollege.

Vraag 31 - Sint Eustatius

Via welke (media)kanalen bent u meer te weten gekomen over de verkiezingen voor de kiescolleges? (meerdere antwoorden mogelijk)

Answered: 41 Skipped: 16

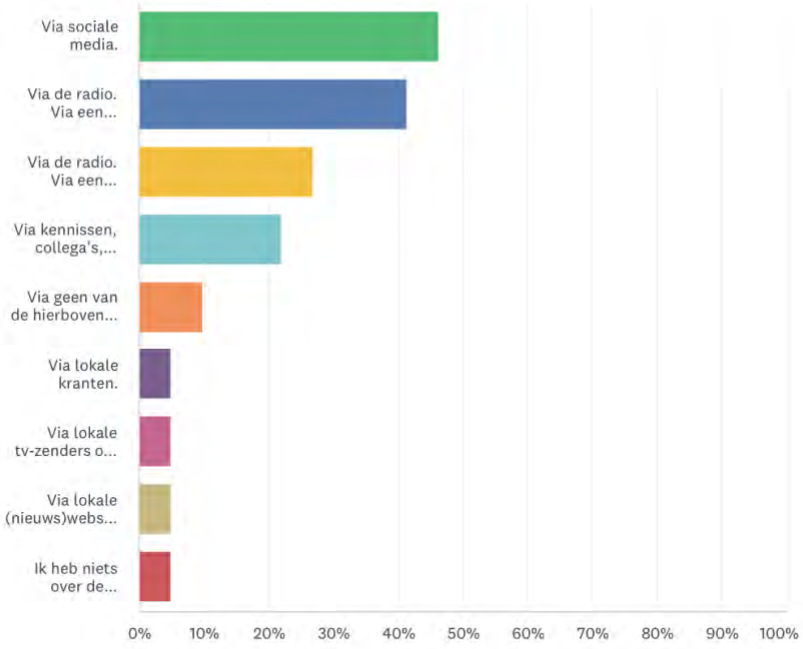

ANSWER CHOICES	RESPONSES	
Via sociale media.	46.3%	19
Via de radio. Via een radiocommercial.	41.5%	17
Via de radio. Via een radioprogramma met interviews of praatprogramma's.	26.8%	11
Via kennissen, collega's, buren, vrienden of familie.	22.0%	9
Via geen van de hierboven genoemde mediakanalen.	9.8%	4
Via lokale kranten.	4.9%	2
Via lokale tv-zenders op mijn eiland.	4.9%	2
Via lokale (nieuws)websites.	4.9%	2
Ik heb niets over de verkiezingen voor de kiescolleges gehoord.	4.9%	2
Total Respondents: 41		

We zien hier vrijwel dezelfde verdeling als bij vraag 14, de meeste respondenten zijn bereikt via sociale media, gevolgd door radiospots en programma's, mond-tot-mond (kennissen, collega's, buren, vrienden of familie), kranten, lokale website en radioprogramma's. 9,8% is niet bereikt via de genoemde mediakanalen.

Vraag 32 - Sint Eustatius

Heeft u op 15 maart 2023 gestemd voor de kiescollegeverkiezingen?

Answered: 41 Skipped: 16

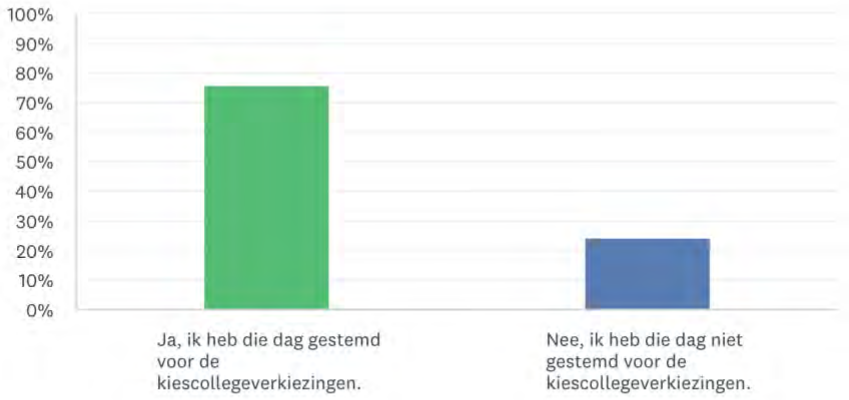

ANSWER CHOICES	RESPONSES	
Ja, ik heb die dag gestemd voor de kiescollegeverkiezingen.	75.6%	31
Nee, ik heb die dag niet gestemd voor de kiescollegeverkiezingen.	24.4%	10
TOTAL		41

Een meerderheid van de respondenten op Sint Eustatius, 75,6%, heeft op 15 maart gestemd voor de Kiescollegeverkiezingen.

Vraag 33 - Sint Eustatius

Wat is de reden dat u wel heeft gestemd voor de kiescollegeverkiezingen? (meerdere antwoorden mogelijk)

Answered: 30 Skipped: 27

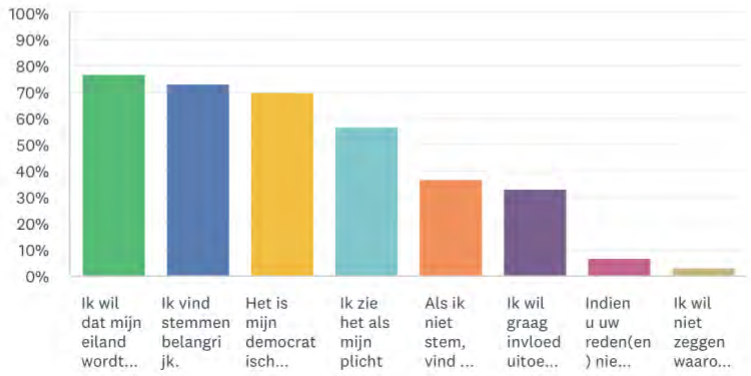

ANSWER CHOICES		RESPONSES	
Ik wil dat mijn eiland wordt vertegenwoordigd in de 1e kamer.		76.7%	23
Ik vind stemmen belangrijk.		73.3%	22
Het is mijn democratisch recht.		70.0%	21
Ik zie het als mijn plicht		56.7%	17
Als ik niet stem, vind ik dat ik mijn recht van spreken verlies.		36.7%	11
Ik wil graag invloed uitoefenen op de samenstelling van de Eerste Kamer.		33.3%	10
Indien u uw reden(en) niet ziet staan, kunt u dan hieronder aangeven waarom u wel gestemd heeft?	Responses	6.7%	2
Ik wil niet zeggen waarom ik heb gestemd.		3.3%	1
Total Respondents: 30			

Enkele respondenten hebben de antwoorden aangevuld met:

- Even though the reason for voting in the electoral college was not clear I found it important as if it wasn't I would not have received the voting card.
- A candidate asks me to vote for her, so I did.

Vraag 34 - Sint Eustatius

Wat is de reden dat u niet heeft gestemd voor de kiescollegeverkiezingen? (meerdere antwoorden mogelijk)

Answered: 10 Skipped: 47

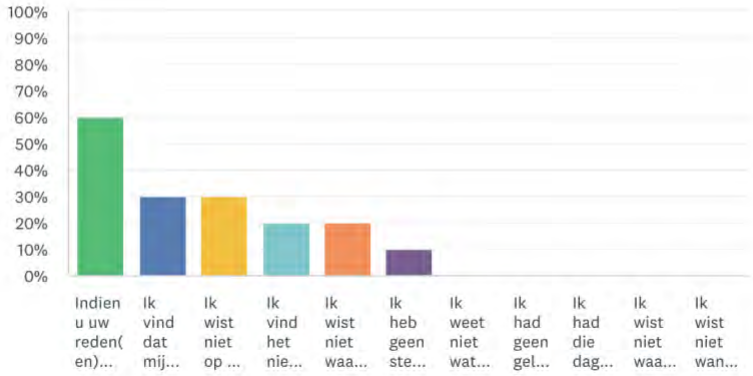

ANSWER CHOICES		RESPONSES	
Indien u uw reden(en) niet ziet staan, kunt u dan hieronder aangeven waarom u niet gestemd heeft.	Responses	60.0%	6
Ik vind dat mijn stem te weinig invloed heeft.		30.0%	3
Ik wist niet op wie ik moest stemmen.		30.0%	3
Ik vind het niet belangrijk.		20.0%	2
Ik wist niet waarom ik moest gaan stemmen.		20.0%	2
Ik heb geen stempas gekregen.		10.0%	1
Ik weet niet wat er met mijn stem gebeurt.		0.0%	0
Ik had geen geldig identiteisbewijs.		0.0%	0
Ik had die dag geen tijd om te gaan stemmen.		0.0%	0
Ik wist niet waar ik kon gaan stemmen.		0.0%	0
Ik wist niet wanneer ik kon gaan stemmen.		0.0%	0
Total Respondents: 10			

Enkele reacties waren:

- Did not know who I need to vote for.
- Was of island
- I vote.
- I did not have enough info.
- Prior to election, I did not understand the role. So, I didn't vote. I have since gotten more information and would vote a next time.
- Lack of sufficient information and explanation as to why it's important to do so.

Vraag 35 - Sint Eustatius

Was u voor de verkiezingen bekend met het belang van de eilandsraadsverkiezingen?

Answered: 41 Skipped: 16

ANSWER CHOICES	RESPONSES	
Jazeker, hierin kiezen we de raad die mijn eiland bestuurt.	80.5%	33
Ja, maar dat is mij vooral duidelijk geworden door de informatie die ik hierover heb gehoord of gelezen.	14.6%	6
Nee, daar was ik niet van op de hoogte maar in het stemlokaal is mij dat duidelijk geworden.	2.4%	1
Nee, mij was en is dat nog steeds niet geheel duidelijk.	2.4%	1
Nee, maar inmiddels weet ik dat wel.	0.0%	0
TOTAL		41

De grote meerderheid, 80,5% van de respondenten was voor de verkiezingen bekend met het belang van de Eilandsraadsverkiezingen.

Vraag 36 - Sint Eustatius

Heeft u op 15 maart 2023 gestemd voor de eilandsraadsverkiezingen?

Answered: 41 Skipped: 16

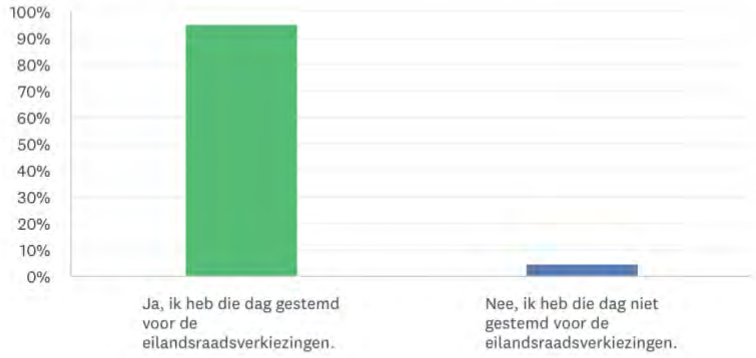

ANSWER CHOICES	RESPONSES	
Ja, ik heb die dag gestemd voor de eilandsraadsverkiezingen.	95.1%	39
Nee, ik heb die dag niet gestemd voor de eilandsraadsverkiezingen.	4.9%	2
TOTAL		41

Bijna alle respondenten op Sint Eustatius, namelijk 95,1% van de respondenten heeft op 15 maart zijn/haar stem uitgebracht.

Vraag 37 - Sint Eustatius

Wat is de reden dat u wel heeft gestemd voor de eilandsraadsverkiezingen? (meerdere antwoorden mogelijk)

Answered: 39 Skipped: 18

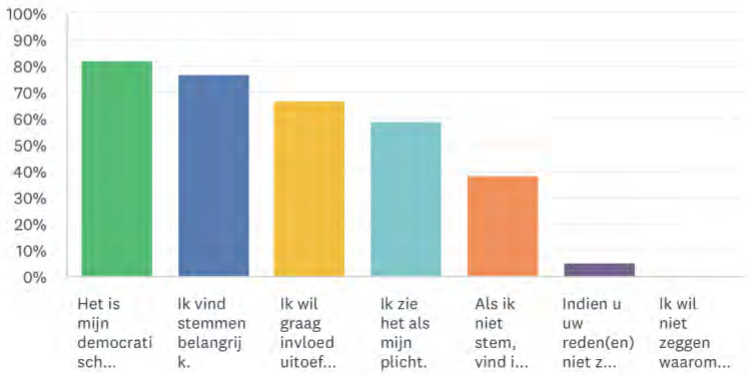

ANSWER CHOICES		RESPONSES	
Het is mijn democratisch recht.		82.1%	32
Ik vind stemmen belangrijk.		76.9%	30
Ik wil graag invloed uitoefenen op de veranderingen op mijn eiland.		66.7%	26
Ik zie het als mijn plicht.		59.0%	23
Als ik niet stem, vind ik dat ik mijn recht van spreken verlies.		38.5%	15
Indien u uw reden(en) niet ziet staan, kunt u dan hieronder aangeven waarom u wel gestemd heeft?	Responses	5.1%	2
Ik wil niet zeggen waarom ik heb gestemd.		0.0%	0
Total Respondents: 39			

Enkele reacties waren:

- It is very important for my island to regain full democracy.
- To have democracy of Statia restored to the island!

Vraag 38 - Sint Eustatius

Wat is de reden dat u niet heeft gestemd voor de eilandsraadsverkiezingen? (meerdere antwoorden mogelijk)

Answered: 2 Skipped: 55

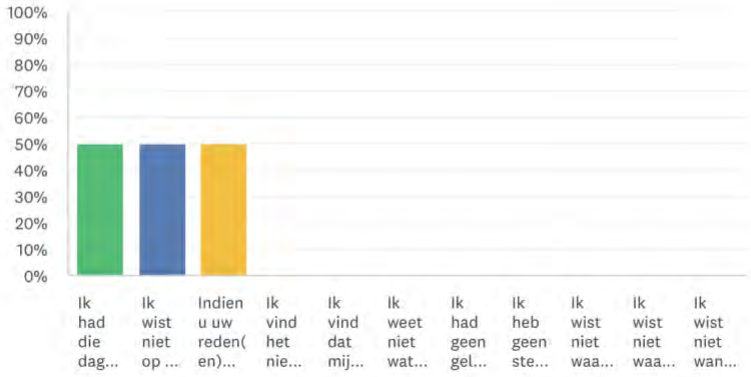

ANSWER CHOICES		RESPONSES	
Ik had die dag geen tijd om te gaan stemmen.		50.0%	1
Ik wist niet op wie ik moest stemmen.		50.0%	1
Indien u uw reden(en) niet ziet staan, kunt u dan hieronder aangeven waarom u niet gestemd heeft?	Responses	50.0%	1
Ik vind het niet belangrijk.		0.0%	0
Ik vind dat mijn stem te weinig invloed heeft.		0.0%	0
Ik weet niet wat er met mijn stem gebeurt.		0.0%	0
Ik had geen geldig indentiteitsbewijs.		0.0%	0
Ik heb geen stempas gekregen.		0.0%	0
Ik wist niet waarom ik moest gaan stemmen.		0.0%	0
Ik wist niet waar ik kon gaan stemmen.		0.0%	0
Ik wist niet wanneer ik kon gaan stemmen.		0.0%	0
Total Respondents: 2			

7. Samenvatting en conclusies

7.1. Samenvatting en conclusies alle eilanden samen

In dit onderdeel trekken we aan de hand van de resultaten uit de enquête, onderbouwde conclusies, waarmee we de vooraf bepaalde hoofd- en deelvragen kunnen beantwoorden. Per vraag wordt er aangegeven welke resultaten de deelvraag beantwoorden. We delen deze samenvatting en conclusies op in twee delen:

- **Hoofdvraag A:** *Was u zich ervan bewust dat u zich kandidaat kon stellen voor het Kiescollege op uw eiland, om zo invloed uit te oefenen op de samenstelling van de Eerste kamer?*

- **Hoofdvraag B:** *Was u zich ervan bewust dat er op 15 maart 2023 verkiezingen waren, en voor welk orgaan?*

7.1.1. Kandidaatstelling Kiescolleges

Hoofdvraag A luidde: *Was u zich ervan bewust dat u zich kandidaat kon stellen voor het Kiescollege op uw eiland, om zo invloed uit te oefenen op de samenstelling van de Eerste kamer?*

Deze hoofdvraag werd opgedeeld in de volgende deelvragen:

1. **Wist u dat u zich kandidaat kon stellen voor het Kiescollege op uw eiland?**
   Slechts 40% van de respondenten op de BES-eilanden wist dat men zich kandidaat kon stellen voor de Kiescolleges. 60% van respondenten helemaal niets over de mogelijkheid tot kandidaatstelling meegekregen. Een opvallend hoog percentage.

2. **Was u bekend met de criteria en vereisten voor de kandidaatstelling?**
   Meer dan de helft van de personen die geïnteresseerd waren om zich kandidaat stellen, 50,9%, waren niet op de hoogte van de criteria en vereisten hiervoor.

3. **Wist u waar en op welke datum de stukken moest worden ingediend?**
   Ook blijkt dat bijna de helft van de personen die geïnteresseerd waren om zich kandidaat stellen, 50,9% niet wisten waar en op welke datum ze de stukken voor kandidaatstelling moesten inleveren.

4. **Van welke organisatie heeft u informatie over de kandidaatstelling voor de Kiescolleges ontvangen?**
   We zien dat het grootste deel, 60,5%, van de respondenten weet van welke organisatie ze informatie ontvangen. Een minderheid, 39,4% weet niet van wie ze de informatie hebben ontvangen.

5. **Via welke mediakanalen heeft u de informatie m.b.t. de mogelijkheid tot kandidaatstelling voor het Kiescollege ontvangen?**
   We zien hier dat 42% van de inwoners de informatie over kandidaatstelling via sociale media heeft ontvangen. We kunnen concluderen dat dit ook op alle eilanden een zeer effectief communicatiekanaal is. Opvallend is dat de digitale billboards op de laatste plaats eindigen met 5,4% bereik.

6. **Wat miste u in de voorlichtingscampagne van RCN?**
Men miste de informatie over wat het Kiescollege doet (functie en taken) het meest. Toch miste ongeveer 31% van de respondenten niets in de campagnes, of wilde ze daar niets over kwijt. 10,95% miste andere zaken zoals:

- Just did not understand why and how it matters.
- Voor welke partij de kandidaat zou kiezen.
- Hoe de formulieren eruitzien. Dus niet pa's bij de stembureau
- Full outline of the electoral college, what does they do.
- Funshon i tareanan i pa kiko mester vota pa nn representa nos den eerste kamer. *Vertaling: Functie en taken. En waarom moeten wij op hun stemmen om ons te vertegenwoordigen in de Eerste Kamer.*
- Splikashon mas detayá kiko e kolegio elektoral tapara pe en konekshon ku e posishon di nos isla. I kon esaki tin lenk ku promé i di dos kamber. *Vertaling: Uitleg uitgebreid wat het Kiescollege voorstelt en in verband met positie van ons eiland. En hoe wordt deze gelinkt met de Eerste en Tweede Kamer.*
- Ik miste blijkbaar alles want ik hoor het nu voor het eerst.
- Functie, taken en samenstelling van het Kiescollege, invloed stemmer in Bonaire i.v.m. kleinschaligheid.

7. **Waarom heeft u zich wel of niet kandidaat gesteld?**
Ik heb mij wel kandidaat gesteld omdat:

- Ik ook wil bijdragen aan actief politiek.
- I want the best for my island.
- I believe it is extremely important.
- In een partij zit en het belangrijk vind om informatie van bonaire goed over te dragen aan de 1ste kamer.

Ik heb mij niet kandidaat gesteld omdat:

- Feitelijk weinig wist over procedure Kiescollege.
- The information was scares.
- I did not feel comfortable that I have enough knowledge to pursue.
- Pasobra e informashon no tabata kompletu i no tabata sufisiente bon spliká. *Vertaling: Omdat de informatie niet compleet was en het was niet duidelijk genoeg uitgelegd.*

7.1.2. Conclusie hoofdvraag A kandidaatstelling Kiescollege

Hoofdvraag A: *Was u zich ervan bewust dat u zich kandidaat kon stellen voor het Kiescollege op uw eiland, om zo invloed uit te oefenen op de samenstelling van de Eerste kamer?*

Deze hoofdvraag kunnen we op basis van de antwoorden op de bovenstaande deelvragen beantwoorden. Slechts 40% van de respondenten op de BES-eilanden wist dat men zich kandidaat kon stellen voor de Kiescolleges. 60% van respondenten heeft helemaal niets over de mogelijkheid tot kandidaatstelling meegekregen. We kunnen hieruit concluderen dat er veel ruimte voor verbetering ligt op dit vlak.

7.1.3. Bekendheid met verkiezingen, stembiljet en stemregels

Hoofdvraag B: *Was u zich ervan bewust dat er op 15 maart 2023 verkiezingen waren, en voor welk orgaan?*

Deze hoofdvraag is opgedeeld in de volgende deelvragen:

1. **Wist u dat er op 15 maart 2023 verkiezingen waren?**
   We kunnen concluderen dat vrijwel alle respondenten op de BES-eilanden, namelijk 99,6%, op de hoogte waren van het feit dat er 15 maart verkiezingen waren. Slechts 0,4% was hier niet van op de hoogte.

2. **Wist u voorafgaan aan de verkiezingen, voor welke organen er verkiezingen waren?**
   Een ruime meerderheid van de respondenten op de BES-eilanden, 76,7% wist dat er op 15 maart zowel verkiezingen voor de Kiescolleges als verkiezingen voor de Eilandsraad waren. 8,0% dacht dat er alleen verkiezingen waren voor het Kiescollege en 9,9% dacht dat er alleen verkiezingen waren voor de Eilandsraad. 4,8% van de respondenten was niet op de hoogte van wat voor verkiezingen er die dag waren. Het kleinste deel van de respondenten, 0,6%, wist helemaal niet dat er verkiezingen waren.

3. **Wist U wie er mocht stemmen, dus wat de criteria waren om te mogen stemmen?**
   Slechts 7,6% van de respondenten wist niet wat de criteria om te mogen stemmen. 68,4% wist al wat de criteria waren en 8,0% heeft is dit te weten gekomen door de informatie vanuit de Rijksoverheid. Het is dus even de vraag of dit onderwerp de volgende keer nog terug dient te komen, gezien het geringe effect.

4. **Heeft u uw stempas op tijd ontvangen?**
   Het overgrote deel 92,2% van de respondenten op de BES-eilanden heeft hun stempas op tijd ontvangen.

5. **Wist u hoe de verkiezingen in hun werk zouden gaan? Was u bekend met de stemregels zoals: Stempas, ID-bewijs, volmacht mogelijkheid, willekeurig stemlokaal, openingstijden stemlokaal?**
   De meeste respondenten wisten dat ze een geldig identiteitsbewijs en stempas nodig hadden om te gaan stemmen. Informatie m.b.t. de openingstijden van de stemlokalen heeft de minste respondenten bereikt. Slechts 3,2% van de respondenten was van geen enkele stemregel op de hoogte.

7.1.4. Verkiezingen Kiescolleges

Hoofdvraag B: *Was u zich ervan bewust dat er op 15 maart 2023 verkiezingen waren, en voor welk orgaan?*

Deze hoofdvraag is opgedeeld in de volgende deelvragen:

6. **Was u voor de verkiezingen bekend met het belang van de verkiezingen over de Kiescolleges?**
   We zien dat een krappe minderheid, 38,2%, niet weet wat de functie en taken van het Kiescollege zijn. 30,4% wist voor de verkiezingen al wat de functie en taken waren. Voor 15,8% is dit duidelijk geworden in de aanloop naar de verkiezingen, door de informatie die zij daarover hebben ontvangen.

7. **Was u voor de verkiezingen bekend met de functie en taken van het Kiescollege?**
   We zien dat 38,7% niet op de hoogte is van de functie en taken van de Eerste Kamer. Dat kan een onderwerp zijn om tijdens de volgende campagne meer aandacht te schenken.

8. **Was u voor de verkiezingen bekend met de functie en taken van de Eerste Kamer?**
   We zien dat 38,7% niet op de hoogte is van de functie en taken van de Eerste Kamer. 32,5% was dat al en 13,9% weet dat door de informatie die ze vooraf hebben ontvangen via diverse mediakanalen.

9. **Via welke mediakanalen heeft u informatie ontvangen over de verkiezing van kandidaten voor het Kiescollege (bekendheid met campagne)?**
   De meeste respondenten zijn bereikt via sociale media, gevolgd door radiospots, mond-tot-mond (kennissen, collega's, buren, vrienden of familie), kranten, lokale website en radioprogramma's.

10. Heeft u gestemd voor het Kiescollege?

De meerderheid van de respondenten op Bonaire, Sint Eustatius en Saba, 79,2%, heeft op 15 maart gestemd voor de Kiescollegeverkiezingen.

Zo ja, waarom wel?

- Ik vind stemmen belangrijk: 69,2%
- Het is mijn democratisch recht: 63,8%
- Ik wil dat mijn eiland wordt vertegenwoordigd in de 1e kamer: 54,5%
- Ik zie het als mijn plicht: 37,4%
- Als ik niet stem, vind ik dat ik mijn recht van spreken verlies: 37,1%
- Ik wil graag invloed uitoefenen op de samenstelling van de Eerste Kamer: 27,2%
- Ik wil niet zeggen waarom ik heb gestemd: 6,0%

Zo nee, waarom niet?

- Slechte voorlichting.
- Weet niet waarom ik moet stemmen. De ene die meer stemmen heeft gekregen is toch buitengelaten waarvoor moet ik stemmen en het gebeurt vaker zo op het eiland.
- Mas informashon pa kiko bo ta vota no di partido nn so pero di rcn i olb tamb. *Vertaling: Meer informatie over waarom je moet stemmen. Niet alleen van de politieke partijen maar ook van de Rijksdienst Caribisch Nederland en het Openbare lichaam Bonaire.*
- Informashon no tbt sufisiente. *Vertaling: Er was onvoldoende informatie.*
- Did not kno who i need to vote for.
- Er stonden dezelfde mensen op de lijst als eilandraad, ik vond dat verwarrend. Dat was van tevoren niet duidelijk.
- I did not have sufficient information about who i was going to vote for and what their role is to be played in voting for them for the Electoral College.

7.1.5. Eilandsraadsverkiezingen

Hoofdvraag B: *Was u zich ervan bewust dat er op 15 maart 2023 verkiezingen waren, en voor welk orgaan?*

Deze hoofdvraag is opgedeeld in de volgende deelvragen:

11. **Was u voor de verkiezingen bekend met het belang van de Eilandsraadsverkiezingen?**
    Bijna 80% van de respondenten was voor de verkiezingen bekend met het belang van de Eilandsraadsverkiezingen.

12. **Heeft u gestemd voor de Eilandsraadsverkiezingen?**
    89,6% van de respondenten heeft op 15 maart hun stem uitgebracht.

    Zo ja, waarom wel?

    - Wilde een verandering maar dezelfde partijen zijn weer aan de macht.
    - I'd like a change, but it turned out that several who were the people's choice did not become island council members, a very strange result.
    - Mi tbt ke mira un kambio. *Vertaling: Ik wilde een verandering zien.*
    - One party made promises so I voted for them. I have received what was promised.
    - To have democracy of Statia restored to the island!
    - Semper bo mester hasi uso di bo derecho di voto pa un miho futuro pa bo pais. *Vertaling: Je moet altijd gebruik maken van je recht om te stemmen voor een betere toekomst voor je eiland.*

    Zo nee, waarom niet?

    - Heeft geen nut.
    - Mi no ke bisa. *Vertaling: Wil ik niet zeggen.*
    - Falta di informashon. *Vertaling: Gebrek aan informatie.*
    - Ik kan mij niet vinden in de ideologie van geen van de partijen.
    - Vermoedelijk zal er niets veranderen.

7.1.6. Conclusie hoofdvraag B bekendheid met verkiezingen

Hoofdvraag B: *Was u zich ervan bewust dat er op 15 maart 2023 verkiezingen waren, en voor welk orgaan?*

We kunnen concluderen dat vrijwel alle respondenten op de BES-eilanden, namelijk 99,6%, op de hoogte waren van het feit dat er 15 maart verkiezingen waren. Slechts 0,4% was hier niet van op de hoogte.

Een ruime meerderheid van de respondenten op de BES-eilanden, 76,7% wist dat er op 15 maart zowel verkiezingen voor de Kiescolleges als verkiezingen voor de Eilandsraad waren. 8,0% dacht dat er alleen verkiezingen waren voor het Kiescollege en 9,9% dacht dat er alleen verkiezingen waren voor de Eilandsraad. 4,8% van de respondenten was niet op de hoogte van wat voor verkiezingen er die dag waren. Het kleinste deel van de respondenten, 0,6%, wist helemaal niet dat er verkiezingen waren.

7.1.7. Conclusies extra vragen criteria, bereik, frequentie en volmachten

Er zijn na akkoord op het Plan van Aanpak en de deelvragen nog een aantal extra vragen toegevoegd aan het onderzoek. Deze vragen nemen we daarom apart op in dit eindrapport.

1. **Wist u wie er mocht stemmen, dus wat de criteria waren om te mogen stemmen?**
   Slechts 7,6% van de respondenten wist niet wat de criteria om te mogen stemmen. 68,4% wist al wat de criteria waren en 8,0% heeft is dit te weten gekomen door de informatie vanuit de Rijksoverheid. Het is dus even de vraag of dit onderwerp de volgende keer nog terug dient te komen, gezien het geringe effect.

Hieronder ziet u enkele advertenties, flyers en posters die tijdens de voorlichtingscampagne zijn verspreid. 0

0

0

2. **Heeft u de bovenstaande uitingen ergens gezien?**
   51% van de respondenten heeft de uitingen, die als voorbeeld zijn gebruikt in de enquête, ergens gezien. 19,8% weet dat niet zeker. En 29,2% heeft ze nergens gezien. We kunnen concluderen dat deze uitingen een lager bereik hadden dan de radio- en videospots.

3. **Heeft u ergens radiospots gehoord met informatie over de verkiezingen?**
   65,2% van de respondenten heeft de radiospots ergens gehoord. 5,4% weet dat niet zeker. En 29,5% heeft ze nergens gezien. Het bereik van de radiospots ligt dus bij 15% hoger dan dat van de beeldmaterialen.

4. **Heeft u ergens videocommercials gezien?**
   55,5% van de respondenten heeft de videocommercials ergens gezien. 8,7% weet dat niet zeker. En 29,5% heeft ze nergens gezien. Het bereik van de videocommercials ligt dus bij 5% hoger dan dat van de beeldmaterialen. We kunnen concluderen dat radiospots het meest effectief waren qua bereik, gevolgd door de videocommercials en daarna de beeldmaterialen zoals (digitale) posters en flyers.

5. **Hoe regelmatig heeft u informatie ontvangen van de Rijksoverheid over de verkiezingen?**
   Er bestond een vermoeden bij de opdrachtgever dat de frequentie van de verspreiding mogelijk te hoog zou liggen. Er is daarom onderzocht hoe vaak de respondenten informatie over de verkiezingen hebben ontvangen. De meeste respondenten hebben enkele keren per maand informatie ontvangen, 20,3% iedere week en 18,4% van de respondenten heeft iedere dag informatie ontvangen, 8,6% zelfs meerdere keren per dag. 24,2% heeft helemaal geen informatie ontvangen over de verkiezingen. We zien dat 75,8% van de respondenten met regelmaat informatie heeft ontvangen, maar dat slechts ongeveer 20% de informatie dagelijks heeft ontvangen. We kunnen concluderen dat de frequentie daarmee niet te hoog lag.

6. **Vindt u dat de informatie over verkiezingen op tijd is verspreid?**
   De informatieverstrekking is laat op gang gekomen. Sommige informatiemiddelen, zoals de huis-aan-huisfolders konden uiteindelijk zelfs helemaal niet worden verspreid. Er is daarom onderzocht of de respondenten vonden of de informatie voer de verkiezingen op tijd is verspreid. 74,2% gaf aan dat de informatie tijdig is verspreid. We kunnen concluderen dat de informatie tijdig is verspreid in de ogen van het grootste deel van de respondenten.

7. **Wat wist u over volmachten op de dag van de verkiezingen?**
De meeste respondenten 71,7% wisten dat ze een volmacht konden geven door de achterkant van hun stempas in te vullen. 64,% procent wist dat het verboden is om kiezer om te kopen om hun volmacht af te geven, ook wist 57,1% dat het strafbaar is om je om te laten kopen als kiezer. 43,6% wist dat men aangifte kan doen als ze benaderd worden hiervoor. Minder bekend was de mogelijkheid tot het geven van een schriftelijke volmacht via een formulier dat men op kon halen en indienen bij Burgerzaken, 36,8% was hiervan op de hoogte. Slechts 25,9% van de respondenten wist dat je op een kopie van een identificatiebewijs duidelijk moet vermelden dat het om een kopie gaat. We kunnen concluderen dat de extra aandacht die besteed is aan informatie over volmachten in de campagne, haar vruchten heeft afgeworpen. Een ruime meerderheid van de respondenten is op de hoogte van de belangrijkste informatie rondom volmachten.

7.2. Samenvatting en conclusies Bonaire

In dit onderdeel trekken we aan de hand van de resultaten uit de enquête, onderbouwde conclusies, waarmee we de vooraf bepaalde hoofd- en deelvragen kunnen beantwoorden. Per vraag wordt er aangegeven welke resultaten de deelvraag beantwoorden. We delen deze samenvatting en conclusies op in twee delen:

- **Hoofdvraag A:** *Was u zich ervan bewust dat u zich kandidaat kon stellen voor het Kiescollege op uw eiland, om zo invloed uit te oefenen op de samenstelling van de Eerste kamer?*
- **Hoofdvraag B:** *Was u zich ervan bewust dat er op 15 maart 2023 verkiezingen waren, en voor welk orgaan?*

7.2.1. Kandidaatstelling Kiescolleges

Hoofdvraag A luidde: *Was u zich ervan bewust dat u zich kandidaat kon stellen voor het Kiescollege op uw eiland, om zo invloed uit te oefenen op de samenstelling van de Eerste kamer?*

Deze hoofdvraag werd opgedeeld in de volgende deelvragen:

1. **Wist u dat u zich kandidaat kon stellen voor het Kiescollege op uw eiland?**
   Slechts 38,8% van de respondenten op Bonaire wist dat men zich kandidaat kon stellen voor de Kiescolleges. Meer dan 60% van respondenten heeft helemaal niets over de mogelijkheid tot kandidaatstelling meegekregen. Een opvallend hoog percentage.

2. **Was u bekend met de criteria en vereisten voor de kandidaatstelling?**
   Meer dan de helft van de personen die geïnteresseerd waren om zich kandidaat stellen, 53,5%, waren niet op de hoogte van de criteria en vereisten hiervoor.

3. **Wist u waar en op welke datum de stukken moest worden ingediend?**
   Ook blijkt dat meer dan de helft van de personen die geïnteresseerd waren om zich kandidaat stellen, 55,8% niet wisten waar en op welke datum ze de stukken voor kandidaatstelling moesten inleveren.

4. **Van welke organisatie heeft u informatie over de kandidaatstelling voor de Kiescolleges ontvangen?**
   We zien dat een krappe meerderheid, 55,1%, van de respondenten weet van welke organisatie ze informatie ontvangen. Een minderheid, 44,9% weet niet van wie ze de informatie hebben ontvangen.

5. **Via welke mediakanalen heeft u de informatie m.b.t. de mogelijkheid tot kandidaatstelling voor het Kiescollege ontvangen?**
   De meeste respondenten zijn via Sociale Media, de radio, mond-tot-mondreclame bereikt. Opvallend is dat digitale en fysieke billboards en fysieke posters een erg laag bereik hadden op Bonaire. Nieuwewebsites en kranten hebben op Bonaire ook een relatief klein aandeel qua bereik voor deze informatiecampagne. Wat ook opvalt is dat ruim, 34,7% helemaal niets over de kandidaatstelling voor het Kiescollege heeft gehoord.

6. **Wat miste u in de voorlichtingscampagne van RCN?**
Men miste de informatie over wat het Kiescollege doet (functie en taken) het meest. 50% koos deze optie. Slechts 6,9% van de respondenten miste niets in de campagnes, of wilde ze daar niets over kwijt. 5,8% miste andere zaken zoals:

- Ik heb gemerkt dat geen goeie voorlichting.
- Funshon i tareanan i pa kiko mester vota pa nn representa nos den eerste kamer. *Vertaling: Functie en taken. En waarom moeten wij op hun stemmen om ons te vertegenwoordig in de Eerste Kamer.*
- Splikashon mas detayá kiko e kolegio elektoral tapara pe en konekshon ku e posishon di nos isla. I kon esaki tin lenk ku promé i di dos kamber. *Vertaling: Uitleg uitgebreid wat de Kiescollege voorstelt en in verband met positie van ons eiland. En hoe wordt deze gelinkt met de Eerste en Tweede Kamer.*
- Just did not understand why and how it matters.
- Garantie dat een vertegenwoordiger oo mijn voorkeurspartij zou stemmen.
- Voor welke partij de kandidaat zou kiezen.
- Full outline of the electoral college, what does they do.
- Hoe de formulieren eruitzien. Dus niet pa's bij de stembureaus
- Ik miste blijkbaar alles want ik hoor het nu voor het eerst.

7. **Waarom heeft u zich wel of niet kandidaat gesteld?**
Ik heb mij <u>wel</u> kandidaat gesteld omdat:

- Ik ook wil bijdragen aan actief politiek
- I want the best for my island
- I believe it is extremely important.
- In een partij zit en het belangrijk vindt om informatie van Bonaire goed over te dragen aan de 1ste kamer.

Ik heb mij <u>niet</u> kandidaat gesteld omdat:

- Feitelijk weinig wist over procedure Kiescollege
- The information was scares
- I did not feel comfortable that I have enough knowledge to pursue
- Pasobra e informashon no tabata kompletu i no tabata sufisiente bon spliká. *Vertaling: Omdat de informatie niet compleet was en was niet duidelijk genoeg uitgelegd.*

7.2.2. Conclusie hoofdvraag A kandidaatstelling Kiescollege Bonaire

Hoofdvraag A: *Was u zich ervan bewust dat u zich kandidaat kon stellen voor het Kiescollege op uw eiland, om zo invloed uit te oefenen op de samenstelling van de Eerste kamer?*

Deze hoofdvraag kunnen we op basis van de antwoorden op de bovenstaande deelvragen beantwoorden. Slechts 38,8% van de respondenten op Bonaire wist dat men zich kandidaat kon stellen voor de Kiescolleges. Meer dan 60% van respondenten heeft helemaal niets over de mogelijkheid tot kandidaatstelling meegekregen. Een opvallend hoog percentage.

7.2.3. Bekendheid met verkiezingen, stembiljet en stemregels

Hoofdvraag B: *Was u zich ervan bewust dat er op 15 maart 2023 verkiezingen waren, en voor welk orgaan?*

Deze hoofdvraag is opgedeeld in de volgende deelvragen:

1. **Wist u dat er op 15 maart 2023 verkiezingen waren?**
   We kunnen concluderen dat vrijwel alle respondenten op Bonaire, namelijk 99,5%, op de hoogte waren van het feit dat er 15 maart verkiezingen waren. Slechts 0,5% was hier niet van op de hoogte.

2. **Wist u voorafgaan aan de verkiezingen, voor welke organen er verkiezingen waren?**
   Een ruime meerderheid van de respondenten op Bonaire, 74,7%, wist dat er op 15 maart zowel verkiezingen voor de Kiescolleges als verkiezingen voor de Eilandsraad waren. 9,2% dacht dat er alleen verkiezingen waren voor het Kiescollege en 9,7% dacht dat er alleen verkiezingen waren voor de Eilandsraad. 5,6% van de respondenten was niet op de hoogte van wat voor verkiezingen er die dag waren. Het kleinste deel van de respondenten, 0,8%, wist helemaal niet dat er verkiezingen waren.

3. **Wist u wie er mocht stemmen, dus wat de criteria waren om te mogen stemmen?**
   Slechts 6,9% van de respondenten op Bonaire wist niet wat de criteria om te mogen stemmen. 70,7% wist al wat de criteria waren en 8,4% heeft is dit te weten gekomen door de informatie vanuit de Rijksoverheid.

4. **Heeft u uw stempas op tijd ontvangen?**
   Het overgrote deel, 90,6% van de respondenten op Bonaire, heeft hun stempas op tijd ontvangen.

5. **Wist u hoe de verkiezingen in hun werk zouden gaan? Was u bekend met de stemregels zoals: Stempas, ID-bewijs, volmacht mogelijkheid, willekeurig stemlokaal, openingstijden stemlokaal?**
   De meeste respondenten wisten dat ze een geldig identiteitsbewijs en stempas nodig hadden om te gaan stemmen. Informatie m.b.t. de openingstijden van de stemlokalen heeft de minste respondenten bereikt. Slechts 3,1% van de respondenten was van geen enkele stemregel op de hoogte.

7.2.4. Verkiezingen Kiescolleges

Hoofdvraag B: *Was u zich ervan bewust dat er op 15 maart 2023 verkiezingen waren, en voor welk orgaan?*

Deze hoofdvraag is opgedeeld in de volgende deelvragen:

6. **Was u voor de verkiezingen bekend met het belang van de verkiezingen over de Kiescolleges?**
   We zien een gemiddelde score van 7, in het midden van de schaal stond bij score 5 het label 'Belangrijk'. We kunnen dus concluderen dat de inwoners van Bonaire de invloed die de BES-eilanden op de samenstelling van de Eerste Kamer heeft, meer dan belangrijk vinden.

   Deze de vervolgvraag bekrachtigde deze score. Ruim 87% van de respondenten op de Bonaire vindt het belangrijk om een stem uit te brengen op en kandidaat voor het Kiescollege.

7. **Was u voor de verkiezingen bekend met de functie en taken van het Kiescollege?**
   We zien dat een minderheid, 35,38%, niet weet wat de functie en taken van het Kiescollege zijn. 31,7% wist voor de verkiezingen al wat de functie en taken waren. Voor 16,3% is dit duidelijk geworden in de aanloop naar de verkiezingen, door de informatie die zij daarover hebben ontvangen.

8. **Was u voor de verkiezingen bekend met de functie en taken van de Eerste Kamer?**
   We zien dat 35,3% niet op de hoogte is van de functie en taken van de Eerste Kamer. 32,6% was dat al en 15,1% weet dat door de informatie die ze vooraf hebben ontvangen via diverse mediakanalen.

9. **Via welke mediakanalen heeft u informatie ontvangen over de verkiezing van kandidaten voor het Kiescollege (bekendheid met campagne)?**
   We zien hier vrijwel dezelfde verdeling als bij vraag 21, de meeste respondenten zijn bereikt via sociale media, gevolgd door radiospots, mond-tot-mond (kennissen, collega's, buren, vrienden of familie), kranten, lokale website en radioprogramma's.

10. **Heeft u gestemd voor het Kiescollege?**
    Het grootste deel van de respondenten op Bonaire, 82,5%, heeft op 15 maart gestemd voor de Kiescollegeverkiezingen.

    Zo ja, waarom wel?

- Ku bo voto bo por juda bo pais. *Vertaling: Met je stem kan je je eiland helpen.*
- Even though the reason for voting in the electoral college was not clear I found it important as if it wasn't I would not have received the voting card.
- A candidate ask me to vote for her, so I did.

Zo nee, waarom niet? De meeste inwoners hadden andere, dan de in de enquête genoemde redenen. Enkele reacties waren:

- Also I am a permanent resident but not a Dutch passport holder, I do not qualify to vote for the electoral college.
- I was off island, and my spouse did not receive a voting pass.
- Not eligible.

7.2.5. Eilandsraadsverkiezingen

Hoofdvraag B: *Was u zich ervan bewust dat er op 15 maart 2023 verkiezingen waren, en voor welk orgaan?*

Deze hoofdvraag is opgedeeld in de volgende deelvragen:

11. **Was u voor de verkiezingen bekend met het belang van de Eilandsraadsverkiezingen?**
    Bijna 77,8% van de respondenten was voor de verkiezingen bekend met het belang van de Eilandsraadsverkiezingen.

12. **Heeft u gestemd voor de Eilandsraadsverkiezingen?**
    87,2% van de respondenten heeft op 15 maart hun stem uitgebracht.

    Zo ja, waarom wel?

    - Om Bonaire meer invloed krijgen voor zichzelf regeer ZELFBESCHIKKINGSRECHT TE VOORKOMEN VOOR ONS ALS BONERIANEN MEER OUTOMIE TA VOORKOMEN
    - Wilde een verandering maar dezelfde partijen zijn weer aan de macht
    - I'd like a change, but it turned out that several who were the people's choice did not become island council members, a very strange result.

    Zo nee, waarom niet?

    - Heeft geen nut.
    - Mi no ke bisa. *Vertaling: Wil ik niet zeggen.*
    - Falta di informashon. *Vertaling: Gebrek aan informatie.*
    - Was niet op het eiland aanwezig

7.2.6. Conclusie hoofdvraag B bekendheid met verkiezingen Bonaire

Hoofdvraag B: *Was u zich ervan bewust dat er op 15 maart 2023 verkiezingen waren, en voor welk orgaan?*

We kunnen concluderen dat vrijwel alle respondenten op Bonaire, namelijk 99,5%, op de hoogte waren van het feit dat er 15 maart verkiezingen waren. Slechts 0,5% was hier niet van op de hoogte.
Een ruime meerderheid van de respondenten op Bonaire, 74,7%, wist dat er op 15 maart zowel verkiezingen voor de Kiescolleges als verkiezingen voor de Eilandsraad waren. 9,2% dacht dat er alleen verkiezingen waren voor het Kiescollege en 9,7% dacht dat er alleen verkiezingen waren voor de Eilandsraad. 5,6% van de respondenten was niet op de hoogte van wat voor verkiezingen er die dag waren. Het kleinste deel van de respondenten, 0,8%, wist helemaal niet dat er verkiezingen waren.

7.3. Samenvatting en conclusies Saba

In dit onderdeel trekken we aan de hand van de resultaten uit de enquête, onderbouwde conclusies, waarmee we de vooraf bepaalde hoofd- en deelvragen kunnen beantwoorden. Per vraag wordt er aangegeven welke resultaten de deelvraag beantwoorden. We delen deze samenvatting en conclusies op in twee delen:

- **Hoofdvraag A:** *Was u zich ervan bewust dat u zich kandidaat kon stellen voor het Kiescollege op uw eiland, om zo invloed uit te oefenen op de samenstelling van de Eerste kamer?*
- **Hoofdvraag B:** *Was u zich ervan bewust dat er op 15 maart 2023 verkiezingen waren, en voor welk orgaan?*

7.3.1. Kandidaatstelling Kiescolleges

Hoofdvraag A luidde: *Was u zich ervan bewust dat u zich kandidaat kon stellen voor het Kiescollege op uw eiland, om zo invloed uit te oefenen op de samenstelling van de Eerste kamer?*

Deze hoofdvraag werd opgedeeld in de volgende deelvragen:

1. **Wist u dat u zich kandidaat kon stellen voor het Kiescollege op uw eiland?**
   Slechts 49,1% van de respondenten op Saba wist dat men zich kandidaat kon stellen voor de Kiescolleges. 51% van respondenten heeft helemaal niets over de mogelijkheid tot kandidaatstelling meegekregen. Een opvallend hoog percentage.

2. **Was u bekend met de criteria en vereisten voor de kandidaatstelling?**
   Een groot percentage, 80% van de respondenten die zich eventueel kandidaat wilde stellen was niet op de hoogte van de eisen om zich kandidaat te stellen. Slechts 20% was hier wel van op de hoogte.

3. **Wist u waar en op welke datum de stukken moest worden ingediend?**
   Ook blijkt dat minder dan de helft van de personen die geïnteresseerd waren om zich kandidaat stellen, 40% niet wisten waar en op welke datum ze de stukken voor kandidaatstelling moesten inleveren. 40% wist wel waar dat kon maar niet op welke datum, hiervan was slechts 20% op de hoogte.

4. **Van welke organisatie heeft u informatie over de kandidaatstelling voor de Kiescolleges ontvangen?**
   We zien dat het grootste deel, 60,5%, van de respondenten weet van welke organisatie ze informatie ontvangen (via beide organisaties of RCN of het Openbaar Lichaam Saba). Een minderheid, 39,5% weet niet van wie ze de informatie hebben ontvangen.

5. **Via welke mediakanalen heeft u de informatie m.b.t. de mogelijkheid tot kandidaatstelling voor het Kiescollege ontvangen?**
   We zien hier dat 38,1% van de inwoners de informatie over kandidaatstelling via sociale media heeft ontvangen. We kunnen concluderen dat dit ook op Saba een zeer effectief communicatiekanaal is. Opvallend is dat de posters en billboards op de derde plaats eindigen met 23,8% bereik. 33,3% heeft niets gehoord over de kandidaatstelling op Saba.

6. **Wat miste u in de voorlichtingscampagne van RCN?**
   Men miste de informatie over wat het Kiescollege doet (functie en taken) het meest, 50% van de respondenten. Ongeveer 14,3% van de respondenten miste niets in de campagnes, of wilde ze daar niets over kwijt, 9,5%.

   Een aantal respondenten, 9,5% miste andere zaken zoals

   - I only received one voting card for the island council elections.
   - Just did not understand why and how it matters.
   - Garantie dat een vertegenwoordiger op mijn voorkeurspartij zou stemmen.
   - Both of the top answers.

7. **Waarom heeft u zich wel of niet kandidaat gesteld?**
   Deze vraag is slechts door twee respondenten beantwoord i.v.m. de beperkte interesse om zich kandidaat te stellen op Saba. Deze twee respondenten wilden niet zeggen waarom zij zich wel of niet kandidaat wilden stellen.

7.3.2. Conclusie hoofdvraag A kandidaatstelling Kiescollege Saba

Hoofdvraag A: *Was u zich ervan bewust dat u zich kandidaat kon stellen voor het Kiescollege op uw eiland, om zo invloed uit te oefenen op de samenstelling van de Eerste kamer?*

Deze hoofdvraag kunnen we op basis van de antwoorden op de bovenstaande deelvragen beantwoorden. Slechts 49,1% van de respondenten op Saba wist dat men zich kandidaat kon stellen voor de Kiescolleges. 51% van respondenten heeft helemaal niets over de mogelijkheid tot kandidaatstelling meegekregen. We kunnen hieruit concluderen dat een krappe minderheid van de inwoners van Saba zich er bewust van waren dat ze zich kandidaat konden stellen.

7.3.3. Bekendheid met verkiezingen, stembiljet en stemregels

Hoofdvraag B: *Was u zich ervan bewust dat er op 15 maart 2023 verkiezingen waren, en voor welk orgaan?*

Deze hoofdvraag is opgedeeld in de volgende deelvragen:

1. **Wist u dat er op 15 maart 2023 verkiezingen waren?**
   We kunnen concluderen dat alle respondenten op Saba, namelijk 100%, op de hoogte waren dat er 15 maart 2023 verkiezingen waren.

2. **Wist u voorafgaan aan de verkiezingen, voor welke organen er verkiezingen waren?**
   Een ruime meerderheid van de respondenten op Saba namelijk 86,2% was ervan op de hoogte dat er op 15 maart 2023 zowel verkiezingen voor de Kiescolleges als voor de Eilandsraad waren. Er waren geen respondenten niet op de hoogte wat voor verkiezingen er die dag waren.

3. **Wist U wie er mocht stemmen, dus wat de criteria waren om te mogen stemmen?**
   Een meerderheid, 51,7% was al op de hoogte van de criteria om te mogen stemmen.

4. **Heeft u uw stembiljet op tijd ontvangen?**
   Alle respondenten die de vraag beantwoord hebben, 58 respondenten. Heeft zijn of haar stempas op tijd ontvangen.

5. **Wist u hoe de verkiezingen in hun werk zouden gaan? Was u bekend met de stemregels zoals: Stempas, ID-bewijs, volmacht mogelijkheid, willekeurig stemlokaal, openingstijden stemlokaal?**
   De meeste respondenten wisten dat ze een identiteitsbewijs en stempas nodig hadden om te gaan stemmen. Slechts 6,9% van de respondenten was van geen enkele stemregel op de hoogte.

7.3.4. Verkiezingen Kiescolleges

Hoofdvraag B: *Was u zich ervan bewust dat er op 15 maart 2023 verkiezingen waren, en voor welk orgaan?*

Deze hoofdvraag is opgedeeld in de volgende deelvragen:

6. **Was u voor de verkiezingen bekend met het belang van de verkiezingen over de Kiescolleges?**
   Meer dan de helft, namelijk 61,5% van de respondenten op Saba vindt het belangrijk om een stem uit te brengen op een kandidaat voor het Kiescollege.

7. **Was u voor de verkiezingen bekend met de functie en taken van het Kiescollege?**
   We zien dat meer dan de helft van de respondenten, 57,7%, niet weet wat de functie en taken van het Kiescollege zijn. 25% wist voor de verkiezingen al wat de functie en taken waren. Voor 5,8% is dit duidelijk geworden in de aanloop naar de verkiezingen, door de informatie die zij daarover hebben ontvangen.

8. **Was u voor de verkiezingen bekend met de functie en taken van de Eerste Kamer?**
   We zien dat 65,4% niet op de hoogte is van de functie en taken van de Eerste Kamer.

9. **Via welke mediakanalen heeft u informatie ontvangen over de verkiezing van kandidaten voor het Kiescollege (bekendheid met campagne)?**
De meeste respondenten zijn bereikt via sociale media en door mond-tot-mond (kennissen, collega's, buren, vrienden of familie). Andere media spelen hier een minder belangrijke rol. Een gedeelte (7,7%) geeft aan niets te hebben meegekregen over de Kiescolleges voor de eerste kamer.

10. **Heeft u gestemd voor het Kiescollege?**
De meerderheid van de respondenten op Saba, 61,5%, heeft op 15 maart gestemd voor de Kiescollegeverkiezingen.

Zo ja, waarom wel?

- Ik vind stemmen belangrijk: 56,3%
- Het is mijn democratisch recht: 56,3%
- Ik zie het als mijn plicht: 46,9%
- Als ik niet stem, vind ik dat ik mijn recht van spreken verlies: 40,6%
- Ik wil dat mijn eiland wordt vertegenwoordigd in de 1e kamer: 37,5%
- Ik wil graag invloed uitoefenen op de samenstelling van de Eerste Kamer: 25%
- Ik wil niet zeggen waarom ik heb gestemd: 12,5%

Zo nee, waarom niet? De meeste inwoners hadden andere, dan de in de enquête genoemde redenen. Enkele reacties waren:

- Also I am a permanent resident but not a Dutch passport holder, I do not qualify to vote for the electoral college.
- I was off island, and my spouse did not receive a voting pass.
- Not eligible
- As a permanent resident, but not a citizwen, I could vote for island council but not electoral college.
- Geen duidelijkheid over op welke partij gestemd zou worden.
- I did not have sufficient information about who i was going to vote for and what their role is to be played in voting for them for the Electoral College
- Verder gaf 20% aan dat zijn of haar stem te weinig invloed heeft.
- 20% gaf aan niet gestemd te hebben omdat er geen stempas is ontvangen.
- 15% gaf aan niet te stemmen omdat diegene het niet belangrijk vindt.
- 10% wist niet op wie er gestemd kon worden.

7.3.5. Eilandsraadsverkiezingen

Hoofdvraag B: *Was u zich ervan bewust dat er op 15 maart 2023 verkiezingen waren, en voor welk orgaan?*

Deze hoofdvraag is opgedeeld in de volgende deelvragen:

13. **Was u voor de verkiezingen bekend met het belang van de Eilandsraadsverkiezingen?**
    Bijna alle respondenten, 92,3% was voor de verkiezingen bekend met het belang van de Eilandsraadsverkiezingen op Saba.

14. **Heeft u gestemd voor de Eilandsraadsverkiezingen?**
    100% van de respondenten op Saba heeft op 15 maart 2023 zijn of haar stem uitgebracht.

    Zo ja, waarom wel?

    - Het is mijn democratisch recht: 73,1%
    - Ik vind stemmen belangrijk: 71,2%
    - Ik wil graag invloed uitoefenen op de veranderingen op mijn eiland: 71,2%
    - Ik zie het als mijn plicht: 55,8%
    - Als ik niet stem, vind ik dat ik mijn recht van spreken verlies: 51,9%
    - Ik wil niet zeggen waarom ik heb gestemd: 5,8%

    Zo nee, waarom niet?
    Deze vraag was bij niemand van toepassing omdat 100% van de respondenten heeft aangegeven dat zij gestemd hebben voor de Eilandsraadsverkiezingen.

7.3.6. Conclusie hoofdvraag B bekendheid met verkiezingen Saba

Hoofdvraag B: *Was u zich ervan bewust dat er op 15 maart 2023 verkiezingen waren, en voor welk orgaan?*

We kunnen concluderen dat alle respondenten op Saba, namelijk 100%, op de hoogte waren dat er 15 maart 2023 verkiezingen waren. Een ruime meerderheid van de respondenten op Saba namelijk 86,2% was ervan op de hoogte dat er op 15 maart 2023 zowel verkiezingen voor de Kiescolleges als voor de Eilandsraad waren. Opvallend was dat iedereen wist dat er verkiezingen waren.

7.4. Samenvatting en conclusies Sint Eustatius

In dit onderdeel trekken we aan de hand van de resultaten uit de enquête, onderbouwde conclusies, waarmee we de vooraf bepaalde hoofd- en deelvragen kunnen beantwoorden. Per vraag wordt er aangegeven welke resultaten de deelvraag beantwoorden. We delen deze samenvatting en conclusies op in twee delen:

- **Hoofdvraag A:** *Was u zich ervan bewust dat u zich kandidaat kon stellen voor het Kiescollege op uw eiland, om zo invloed uit te oefenen op de samenstelling van de Eerste Kamer?*
- **Hoofdvraag B:** *Was u zich ervan bewust dat er op 15 maart 2023 verkiezingen waren, en voor welk orgaan?*

7.4.1. Kandidaatstelling Kiescolleges

Hoofdvraag A luidde: *Was u zich ervan bewust dat u zich kandidaat kon stellen voor het Kiescollege op uw eiland, om zo invloed uit te oefenen op de samenstelling van de Eerste Kamer?*

Deze hoofdvraag werd opgedeeld in de volgende deelvragen:

1. **Wist u dat u zich kandidaat kon stellen voor het Kiescollege op uw eiland?**
   Slechts 38,6% van de respondenten op Sint Eustatius wist dat men zich kandidaat kon stellen voor de Kiescolleges. 61,4% van respondenten heeft helemaal niets over de mogelijkheid tot kandidaatstelling meegekregen. Een opvallend hoog percentage.

2. **Was u bekend met de criteria en vereisten voor de kandidaatstelling?**
   Een groot percentage van de personen die geïnteresseerd waren om zich kandidaat stellen, 88,9%, waren op de hoogte van de criteria en vereisten hiervoor.

3. **Wist u waar en op welke datum de stukken moest worden ingediend?**
   Een derde van de respondenten wist waar diegene zich kon melden om de stukken voor kandidaatstelling in te leveren. Een derde was ook bekend met de datum van het inleveren van de stukken en 33,3% was hiervan niet op de hoogte.

4. **Van welke organisatie heeft u informatie over de kandidaatstelling voor de Kiescolleges ontvangen?**
   We zien dat het grootste deel, 44,1%, van de respondenten weet van welke organisatie ze informatie ontvangen. Een minderheid, 23,5% weet niet van wie ze de informatie hebben ontvangen.

5. **Via welke mediakanalen heeft u de informatie m.b.t. de mogelijkheid tot kandidaatstelling voor het Kiescollege ontvangen?**
   We zien hier dat 44,1% van de inwoners de informatie over kandidaatstelling via de radio en radiospots heeft meegekregen. We kunnen concluderen dat dit op Sint Eustatius een zeer effectief communicatiekanaal is. Sociale media staan op de tweede plaats met 41,2%. Opvallend is dat de posters en billboards op de vierde plaats eindigen met 14,7% bereik. 26,5% heeft niets gehoord over de kandidaatstelling op Sint Eustatius.

6. **Wat miste u in de voorlichtingscampagne van RCN?**
   De respondenten op Sint Eustatius miste de informatie over wat het Kiescollege doet (functie en taken) het meest, 52,9%. Ongeveer 20,6% van de respondenten miste niets in de campagnes en 8,8% wilde daar niets over kwijt.
   2,9% miste zaken als:
   - Full outline of the electoral college, what does they do.

7. **Waarom heeft u zich wel of niet kandidaat gesteld?**
   Ik heb mij wel kandidaat gesteld omdat:

   - I want the best for my island.
   - I believe it is extremely important.
   - Omdat ik het belangrijk vindt om verandering (waar nodig en mogelijk) te beïnvloeden.

   Ik heb mij niet kandidaat gesteld omdat:

   - The information was scared.
   - Was niet goed duidelijk.

7.4.2. Conclusie hoofdvraag A kandidaatstelling Kiescollege Sint Eustatius

Hoofdvraag A: *Was u zich ervan bewust dat u zich kandidaat kon stellen voor het Kiescollege op uw eiland, om zo invloed uit te oefenen op de samenstelling van de Eerste kamer?*

Deze hoofdvraag kunnen we op basis van de antwoorden op de bovenstaande deelvragen beantwoorden. Slechts 38,6% van de respondenten op Sint Eustatius wist dat men zich kandidaat kon stellen voor de Kiescolleges. 61,4% van respondenten heeft helemaal niets over de mogelijkheid tot kandidaatstelling meegekregen. We kunnen hieruit concluderen dat een minderheid van de inwoners van Sint Eustatius zich er bewust van waren dat ze zich kandidaat konden stellen.

7.4.3. Bekendheid met verkiezingen, stembiljet en stemregels

Hoofdvraag B: *Was u zich ervan bewust dat er op 15 maart 2023 verkiezingen waren, en voor welk orgaan?*

Deze hoofdvraag is opgedeeld in de volgende deelvragen:

1. **Wist u dat er op 15 maart 2023 verkiezingen waren?**
   We kunnen concluderen dat vrijwel alle kiesgerechtigden respondenten op Sint Eustatius, namelijk 100%, op de hoogte waren van het feit dat er 15 maart verkiezingen waren.

2. **Wist u voorafgaan aan de verkiezingen, voor welke organen er verkiezingen waren?**
   Een ruime meerderheid van de kiesgerechtigden respondenten op Sint Eustatius, namelijk 80,9% wist dat er op 15 maart zowel verkiezingen voor de Kiescolleges als verkiezingen voor de Eilandsraad waren. 4,3% dacht dat er alleen verkiezingen waren voor het Kiescollege en 10,6% dacht dat er alleen verkiezingen waren voor de Eilandsraad. 4,3% van de respondenten was niet op de hoogte van wat voor verkiezingen er die dag waren.

3. **Wist U wie er mocht stemmen, dus wat de criteria waren om te mogen stemmen?**
   Een meerderheid, 70,2% was al op de hoogte van de criteria om te mogen stemmen.

4. **Heeft u uw stembiljet op tijd ontvangen?**
   Het overgrote deel: 95,7% van de respondenten op de Sint Eustatius heeft zijn of haar stempas op tijd ontvangen.

5. **Wist u hoe de verkiezingen in hun werk zouden gaan? Was u bekend met de stemregels zoals: Stempas, ID-bewijs, volmacht mogelijkheid, willekeurig stemlokaal, openingstijden stemlokaal?**
   De meeste respondenten wisten dat ze een geldig identiteitsbewijs en stempas nodig hadden om te gaan stemmen. 70,2% van de respondenten op Sint Eustatius was op de hoogte dat er een volmacht gegeven kon worden. Informatie m.b.t. de openingstijden van de stemlokalen heeft de minste respondenten bereikt.

7.4.4. Verkiezingen Kiescolleges Sint Eustatius

Hoofdvraag B: *Was u zich ervan bewust dat er op 15 maart 2023 verkiezingen waren, en voor welk orgaan?*

Deze hoofdvraag is opgedeeld in de volgende deelvragen:

1. **Was u voor de verkiezingen bekend met het belang van de verkiezingen over de Kiescolleges?**
   Ruim 85,4% van de respondenten op Sint Eustatius vindt het belangrijk om een stem uit te brengen op en kandidaat voor het Kiescollege.

2. **Was u vóór de verkiezingen bekend met de functie en taken van het Kiescollege?**
   We zien dat een krappe minderheid, 36,6%, niet weet wat de functie en taken van het Kiescollege zijn. 26,8% wist voor de verkiezingen al wat de functie en taken waren. Voor 24,4% is dit duidelijk geworden in de aanloop naar de verkiezingen, door de informatie die zij daarover hebben ontvangen.

3. **Was u voor de verkiezingen bekend met de functie en taken van de Eerste Kamer?**
   We zien dat 31,7% niet op de hoogte is van de functie en taken van de Eerste Kamer.

4. **Via welke mediakanalen heeft u informatie ontvangen over de verkiezing van kandidaten voor het Kiescollege (bekendheid met campagne)?**
   De meeste respondenten zijn bereikt via sociale media, gevolgd door radiospots en programma's, mond-tot-mond (kennissen, collega's, buren, vrienden of familie), kranten, lokale website en radioprogramma's. 9,8% is niet bereikt via de genoemde mediakanalen.

5. **Heeft u gestemd voor het Kiescollege?**
   Een meerderheid van de respondenten op Sint Eustatius, 75,6%, heeft op 15 maart gestemd voor de Kiescollegeverkiezingen.

   Zo ja, waarom wel? (Hier waren meerdere antwoorden mogelijk)

   - Ik wil dat mijn eiland wordt vertegenwoordigd in de 1e kamer: 76,7%
   - Ik vind stemmen belangrijk: 73,3%
   - Het is mijn democratisch recht: 70%
   - Ik zie het als mijn plicht: 56,7%

- Als ik niet stem, vind ik dat ik mijn recht van spreken verlies: 36,7%
- Ik wil graag invloed uitoefenen op de samenstelling van de Eerste Kamer: 33,3%
- Ik wil niet zeggen waarom ik heb gestemd: 3,3%

Zo nee, waarom niet?
De meeste inwoners hadden andere, dan de in de enquête genoemde redenen. Enkele reacties waren:

- Did not know who I need to vote for.
- Was of island
- I did not have enough info.
- Prior to election, I did not understand the role. So, I didn't vote. I have since gotten more information and would vote a next time.
- Lack of sufficient information and explanation as to why it's important to do so.

7.4.5. Eilandsraadsverkiezingen

Hoofdvraag B: *Was u zich ervan bewust dat er op 15 maart 2023 verkiezingen waren, en voor welk orgaan?*

Deze hoofdvraag is opgedeeld in de volgende deelvragen:

6. **Was u voor de verkiezingen bekend met het belang van de Eilandsraadsverkiezingen?**
   De grote meerderheid, 80,5% van de respondenten was voor de verkiezingen bekend met het belang van de Eilandsraadsverkiezingen op Sint Eustatius.

7. **Heeft u gestemd voor de Eilandsraadsverkiezingen?**
Bijna alle respondenten op Sint Eustatius, namelijk 95,1% van de respondenten heeft op 15 maart zijn/haar stem uitgebracht.

Zo ja, waarom wel? (Hier waren meerdere antwoorden mogelijk

- Het is mijn democratisch recht: 82,1%
- Ik vind stemmen belangrijk: 76,9%
- Ik wil graag invloed uitoefenen op de veranderingen op mijn eiland: 66,7%
- Ik zie het als mijn plicht: 59%
- Als ik niet stem, vind ik dat ik mijn recht van spreken verlies: 38,5%
- Ik wil niet zeggen waarom ik heb gestemd: 0%

Zo nee, waarom niet? (Hier waren meerdere antwoorden mogelijk)

- Ik had die dag geen tijd om te gaan stemmen: 50%
- Ik wist niet op wie ik moest stemmen: 50%

7.4.6. Conclusie hsoofdvraag B bekendheid met verkiezingen Sint Eustatius

Hoofdvraag B: *Was u zich ervan bewust dat er op 15 maart 2023 verkiezingen waren, en voor welk orgaan?*

We kunnen concluderen dat vrijwel alle kiesgerechtigden respondenten op Sint Eustatius, namelijk 100%, op de hoogte waren van het feit dat er 15 maart 2023 verkiezingen waren.

Een ruime meerderheid van de kiesgerechtigden respondenten op Sint Eustatius, namelijk 80,9% wist dat er op 15 maart zowel verkiezingen voor de Kiescolleges als verkiezingen voor de Eilandsraad waren.

8. Aanbevelingen

Hieronder zetten de onderzoekers een aantal aanbevelingen uiteen met betrekking tot de verbeteringen die gemaakt kunnen worden bij campagnes voor verkiezingen.

8.1. Aanbevelingen naar aanleiding van de campagne kandidaatstelling Kiescolleges

Slechts 40% van de respondenten was op de hoogte van de mogelijkheid om zich kandidaat te stellen. 50% van de respondenten die interesse hadden om zich kandidaat te stellen waren niet goed op de hoogte van de criteria en eisen voor kandidaatstelling. Zij waren ook niet goed op de hoogte van de datum dat de stukken voor kandidaatstelling ingeleverd moesten worden. We zien dit ook terugkomen bij de redenen waarom men zich niet kandidaat heeft gesteld.

Dit deel van de campagne heeft de volgende keer veel meer aandacht nodig. Zodat stemgerechtigden beter op de hoogte zijn van de functie en taken van het Kiescollege en de mogelijkheid om zich verkiesbaar te stellen. In 2019 hebben de onderzoekers geadviseerd om informatiebijeenkomsten te organiseren voor potentieel kandidaten. Deze hebben online plaatsgevonden dit jaar, maar naar mening van de opdrachtgever van dit onderzoek te dicht op de verkiezingen.

Daarnaast is het advies om voor dit deel van de campagne gebruik te blijven maken van huis-aan-huisfolders die tijdig verspreid worden, het beste vóór of met de stempas. De folder is de meest toegankelijke manier om deze informatie over te brengen aan alle doelgroepen.

8.2. Aanbevelingen naar aanleiding van de campagne voor de verkiezingen

99,6% van de respondenten waren op de hoogte van het feit dat er verkiezingen waren op 15 maart 2023. Slechts 0,4% was daar niet van op de hoogte.

Een kleine groep, 7,8% van de inwoners van de BES-eilanden heeft zijn/haar stempas niet op tijd of helemaal niet ontvangen. 92,2% heeft de stempas tijdig ontvangen.

De meeste respondenten geven aan het belangrijk te vinden om invloed uit te oefenen op de Eerste Kamer, maar nog niet iedereen is goed op de hoogte van de functie en taken van de Eerste Kamer en het Kiescollege. 38% wist na de verkiezingen niet wat de rol van de Eerste Kamer is en 48,12% niet wat de rol van het Kiescollege is.

Omdat de Kiescollegeverkiezingen nog relatief nieuw zijn en in 2023 pas voor de 2e keer zijn gehouden, adviseren de onderzoekers om een bewustwordingscampagne op meerdere momenten in een langere aanloop naar de verkiezingen te houden. Ook met daarin aandacht voor het belang van de Eerste Kamer voor de BES-eilanden. In de campagnes over deze verkiezingen kan ook de samenwerking worden gezocht met de Openbare Lichamen op de BES-eilanden.

Op de eilanden zijn verschillende middelen/media het meest effectief om informatie over te brengen. Bij de enquête van dit onderzoek is aangegeven welke middelen/media de mensen heeft bereikt voor de campagne van de kandidaatstelling voor de Kiescolleges. Sociale media en radiospots bereiken de meeste mensen op de eilanden. Het is daarom belangrijk om deze kanalen bij de volgende verkiezingen weer in te zetten.

We zien dat de digitale billboards het laagste bereik hebben. We adviseren om daar geen gebruik meer van te maken bij de volgende verkiezingen.

De respondenten waren van de stemregels het minst op de hoogte van de openingstijden van de stembureaus. Slechts 65,2% was hiervan op de hoogte. Het advies is deze mee te nemen in alle uitingen van de campagne wanneer de datum van de verkiezingen wordt genoemd.

Wat betreft het belang van de Eilandsraadsverkiezingen waren veel inwoners op alle drie de BES-eilanden erg goed op de hoogte. Bijna 80% van alle respondenten was op de hoogte van het belang van de Eilandsraadsverkiezingen.